

**T.C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI**

NEYZEN EMİN YAZICI VE HAT SANATINDAKİ YERİ

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
EBUBEKİR ALTIOK**

İstanbul, 2017

**T.C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI**

**NEYZEN EMİN YAZICI VE HAT SANATINDAKİ YERİ
Düzeltilmiş Yüksek Lisans Tezi**

**Hazırlayan
EBUBEKİR ALTIÖK**

**Tez Danışmanı
PROF. DR. M. HÜSREV SUBAŞI**

İstanbul - 2017

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Neyzen Emin YAZICI ve Hat Sanatındaki Yeri” başlıklı çalışmanın; tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere bağlı olarak, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tümünün kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu, kullandığım veri ve belgelerde hiçbir bir tahrifat yapılmadığını, bu tezin tamamı ya da herhangi bir kısmının bu üniversite ya da başka bir üniversitede daha önce yapılmış başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ebubekir ALTIOK

22/05/2017

DÜZELTME METNİ

- 1- Özet, önsöz ve içindekiler bölümleri yeniden düzenlenmiştir.
- 2- Tezin bütünündeki yazım ve dilbilgisi hataları tashih edilmiştir.
- 3- Kaynaklar kısmına yeni kaynaklar eklenmiştir.

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü'ne
Ebubekir ALTIOK'a ait “**Neyzen Emin YAZICI ve Hat Sanatındaki Yeri**”
adlı çalışma, jürimiz tarafından Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı,

YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. M. Hüsrev SUBAŞI
(Danışman)

Üye Prof. Dr. Muhittin SERİN

Üye Yrd. Doç. Dr. Savaş ÇEVİK

Tez No : 10148779
Tez Savunma Tarihi: 26.04.2017

O N A Y

Prof. Dr. Aydın Uğurlu
Enstitü Müdürü
..../..../20....

NEYZEN EMİN YAZICI VE HAT SANATINDAKİ YERİ

ÖZET

Araştırmamızda, hat sanatımızda eserleriyle önemli bir yere sahip Neyzen ve Hattat Mehmet Emin Yazıcı'nın daha çok hattatlık yönü incelendi. Araştırma üç ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar kısaca Emin Efendi'nin hayatı, hattatlığı ve eserlerini içeren Katalog bölümleridir. Bu çalışmada yazılı kaynaklar araştırıldığı gibi yaşayan kaynaklar ile de mülakatlar yapılarak ellerindeki orijinal belge, bilgi, defterler, fotoğraflar ve mektuplar da sunulmuştur. Teze resmî görevi hakkında Milli Savunma Bakanlığı arşivinden temin edilen belgeler ve nüfus kayıtları da eklenmiştir. Emin Efendi'nin ayrıca tezin Katalog kısmında 03, 04, 21 ve 26 no.larda yer alan celî sülüs eserlerinin kalıpları çıkarılarak ekler kısmına konmuştur.

Anahtar kelimeler: hattat, neyzen, celî sülüs, yazı kalıpları, hat sanatı.

NEYZEN EMİN YAZICI AND HIS PLACE CALLIGRAPHY

ABSTRACT

In this study, mostly the calligrapher aspect of Mehmet Emin Yazıcı, who was both a neyzen and a calligrapher, has been examined. The study consists of three sections as briefly the life of Emin Efendi, his profession in calligraphy and finally the Catalogue section containing his works. As well as examining the literature in this field, the living sources have been interviewed and their original documents, information, records, pictures and letters have been included in the study. Archive records obtained from the Ministry of National Defence relating to his official duty along with his certified copy of family registration have been added. During this study, the mold of the jeli thulth work of Emin Efendi presented in Catalogue 03 has been made. Furthermore, the pencil outlinings of the jalî thulth works in Catalogue 04, 21, 26 have been made and attached.

Keywords: calligrapher, neyzen, jalî thulth, writing molds, calligraphy.

ÖNSÖZ

Hattat ve Neyzen Mehmed Emin Efendi, dünyanın köklü değişimler geçirdiği, cihan devleti Osmanlı'nın yıkılmanın eşiğine geldiği bir yüzyılda yaşamış ve icra ettiği sanatları en iyi şekilde özümseyerek gelecek nesillere aktarmayı başarmış bir sanat insanıdır. Hayatını ve sanatını merkeze alarak yapmış olduğumuz bu çalışmayla Emin Efendi'nin tanınmasına bir nebze katkıda bulunmak istiyoruz.

Çalışmamız Üç bölümden oluşmaktadır. “Hattat-Neyzen Mehmed Emin Yazıcı'nın Hayatı” başlıklı birinci bölümde sanatçının doğumundan ölümüne kadar hayatı ulaşılabilen kaynaklar ışığında ele alındı. Emin Efendi'nin yakın aile çevresinden yaşayan olan bir kimse bulunmadığı için hayatına dair bilgileri genel olarak öğrencilerinin öğrencilerinden aktarmak durumunda kaldık. Bu zevâta intikal etmiş bulunan nota defterleri, mektuplar, hat örnekleri, hatıralar çalışmamızda bize yol gösteren başlıca kaynaklar oldu. Ayrıca Nüfus Müdürlüğünden ve Milli Savunma Bakanlığı Arşiv Müdürlüğünden aldığımız belgeler hayatına ilişkin bazı detaylarda tam tarihleri belirlememizde çok önemli imkânlar sundu.

“Mehmet Emin Efendi'nin Sanatı” başlıklı ikinci bölümde sanatçının bir hattat olarak bu sanat alanındaki kudreti ele alındı. Edebî eserlere yansıyan Neyzen Emin Efendi portresi hakkında bilgiler verildi. Çalışmamızın “Eserlerinden Örnekler” başlıklı üçüncü bölümünde ise, Müzelerde, özel koleksiyonlarda ve yayımlanmış kaynaklarda bulunan kendisine ait eserler bir araya getirilmeye çalışıldı. Her bir eserin yazı çeşidi, yazım tarihi, özellikleri, okunuşu ve anlamı bu bölümde verilmiş, Emin Efendi'nin Eminönü Vakıf Hanının dış duvarında mermere mahkuk tek eseri ile dört adet hattının yazı kalıbı da tarafımda çıkarılıp tezin sonuna eklenmiştir.

Çalışma boyunca desteğini hiçbir zaman esirgemeyen Hocam Prof. Dr. M. Hüsrev Subaşı'ya, arşivinden faydalandığım hocam Hattat-Ressam Turan Sevgili'ye, Prof. Uğur Derman'a, Galata Mevlevihanesi Müze Müdürü Yavuz Özdemir'e, Neyzen Yılmaz Kale'ye, Mimar M. Hilmi Şenalp'e, teşekkürü bir borç bilirim.

Ebubekir ALTIOK
İstanbul - 2017

İÇİNDEKİLER

Önsöz	II
Kısaltmalar	V
Özet	I
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

HATTAT-NEYZEN MEHMED EMİN YAZICI'NIN HAYATI

1.1. Doğumu, Öğrenim Hayatı, Ölümü	7
1.2. Neyzenliği ve Bestekârlığı	12
1.3. Hat Hocaları	13
1.3.1. Çukurcumalı Kadri Efendi (ö.?).....	14
1.3.2. Sâmi Efendi (1838 – 1912)	16
1.4. Öğrencileri	18
1.5. Mehmed Emin Efendi'den Hatıralar	18

İKİNCİ BÖLÜM

HATTATLIĞI

2.1. Harf Anatomisi	31
2.2. Tezyinî İşaretler ve Harekeler	38
2.3. Tashih Yöntemi	40
2.4. İmzaları	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ESERLERİNDEN ÖRNEKLER (KATALOG)

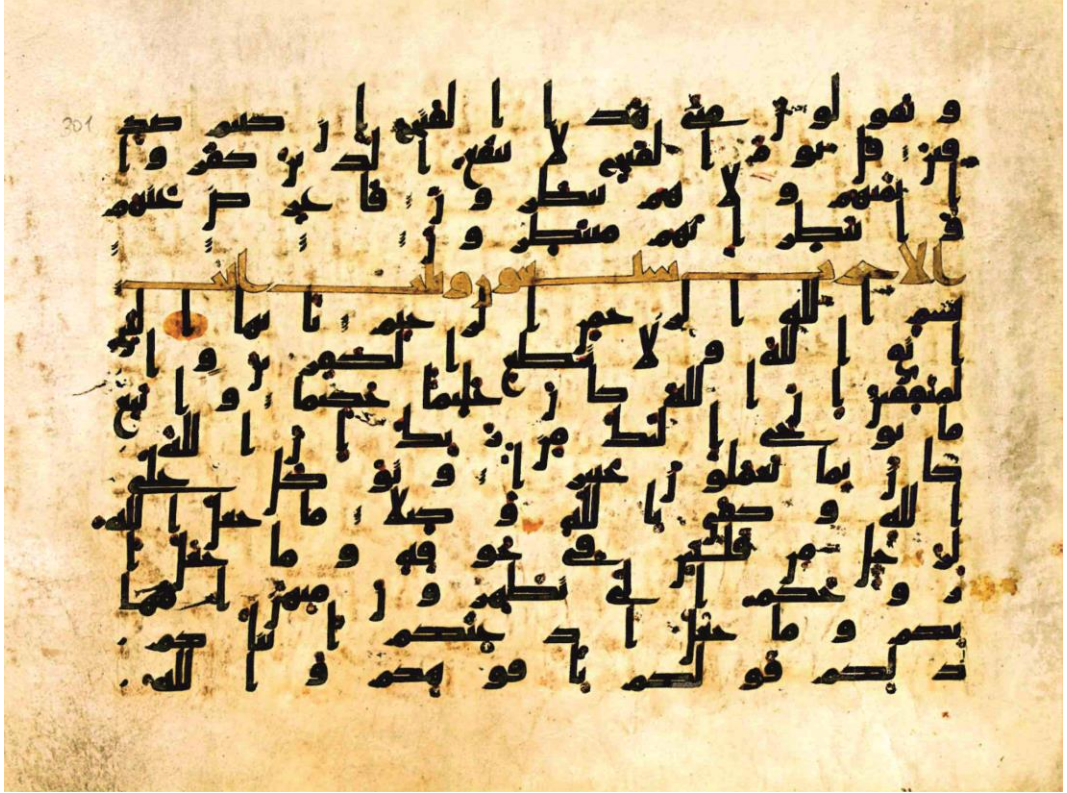
SONUÇ	89
KAYNAKÇA	90
DİZİN	93
EKLER	95
A) Belgeler	95
B) Fotoğraflar	119
C) Mülâkatlar	137
D) Bestelerinden Seçmeler	140
E) Yazı Kalıpları	153

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
a.mlf.	: aynı müellif
b.	: Bin, İbn
bk.	: bakınız
c.	: cilt
d.	: doğumu
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
Haz.	: hazırlayan
h.	: Hicrî
IRCICA	: İslâm San'at ve Kültür Araştırma Merkezi
İKMHS	: İslâm Kültür Mirasında Hat Sanatı
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
m.	: Miladî
ö.	: ölümü
s.	: sayfa
SBÜ	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
SÜ.	: Sabancı Üniversitesi
SSM.	: Sakıp Sabancı Müzesi
sy.	: sayı
THSS	: Türk Hat Sanatının Şaheserleri
Ty.	: tarihi yok
Yay.	: yayınları, yayınlayan
yh.	: yayına hazırlayan
yy.	: yüzyıl

GİRİŞ

Arabistan'da doğmakla birlikte, zamanla İslamiyet'in yayılmasıyla Atlas Okyanusu'ndan Malezya adalarına kadar uzanan geniş bir coğrafyada yaşayan Müslümanlar tarafından benimsenip kullanılmakta olan Arap yazısı, tarih sahnesine daha geç çıkmasına rağmen, Latin yazısından sonra en fazla kullanılan yazı çeşidi olmuştur denilebilir.¹

Resim 1. İlk döneme ait ve Hz. Osman'a nispet edilen sayfa örneği (M. Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, s. 62).

Hat San'atı, İslam medeniyeti çerçevesinde asırlar içinde gelişmiş güzel san'at dallarından biridir. Arap yazısı İslâm'ın zuhuru ile süratli bir inkişaf devresine girmiş ve hicreti takip eden iki asır içerisinde bir taraftan bağlı bulunduğu Arap dilini ifade edebilen bir yazı sistemi, diğer taraftan hala canlılığını muhafaza eden bir san'at şubesinin ana unsuru olmuştur.²

¹ Prof. Dr. Ali Alparslan, "İslam Yazıları", *Hat ve Tezhip Sanatı*, Ed. Ali Rıza Özcan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 2009, s. 27.

² Nihad M. Çetin, *İslam Hat Sanatının Doğuşu ve Gelişmesi (Yakut Devrinin Sonuna Kadar) İslâm Kültür Mirasında Hat Sanatı*, IRCICA, İstanbul 1992, s. 14.

H.z. Muhammed (SAV), ashabi arasında güzel yazı yazan Abdullah b. Said b. Âsî b. Ümeyye'ye Medine halkına yazı yazmayı öğretmesini emretti. Bedir Savaşında esir alınan, yazı bilen ve fidye ödeyemeyen müşriklerin on Müslüman çocuğa okuma-yazma öğrettikten sonra serbest bırakılmaları da yazı ve öğretim hususunda Hz. Peygamber'in (SAV) gayret ve hassasiyetini göstermesi bakımından önemlidir.³

Aslı Finikelilerden gelen ve Nabat kavminde kullanılırken Araplara geçen bu basit şekilli yazı, İslâmiyet ile birlikte birden şeref ve önem kazandı. Kuran'ın, hadislerin özellikle yabancıların daha doğru okuması ve anlamasına yönelik olarak ayrıca nokta ve hareke işaretleriyle bezendi. İslâm dini Arabistan dışında süratle yayılırken bu yazıda kavim yazısı olmaktan çıkıp ümmet yazısı haline geldi. Bu sebeple Arap harfleri yerine İslam harfleri denilmesi daha doğru bir isimlendirme olacaktır.

Resim 2. İbnü'l-Bevvâb hattıyla Muhakkak- Reyhânî sayfa (M. Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, s. 76).

³ Muhittin Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, ilavelerle Genişletilmiş 4. Baskı, İstanbul 1999, s. 57.

Hat ilminin yanı sıra teşekkül eden hat sanatı, Abbasîler devrinde diğer kitap sanatlarıyla beraber ilk zirvesine ulaştı. İbn Mukle (ö.940), İbn Bevvâb (ö.1022) gibi hat uluları, yazının ilmiyle sanatını şahıslarında birleştirdiler. Türkler İslâmiyet’i kabul edince Uygurlu dedelerinden gelen güzel yazma alışkanlıklarını Arap menşeiili yeni yazı üzerinde sürdürdüler. Abbasiler devrinde kurdukları devletlerde (Selçuklu, Anadolu Beylikleri, Osmanlı, Herat ...) bunu her zaman ispat yolunda yürüdüler. Ancak, “Hicaz’da nazil olan, Mısır’da okunan” Kur’ân-ı Kerîm yazılmak, daha doğrusu en güzel şekilde yazılmak için, sanki Osmanlı Türklerinin İstanbul’u zapt etmesini beklemekteydi. Çünkü bu yazı, asıl o zaman Türkleşecek ve Türk-İslâm sanat kültürünün en estetik yansıma alanlarından biri olacaktı. Zaten bu kültür, Osmanlı’nın İstanbul’u fethinden itibaren bir asır içinde tam manasıyla her sahada teşekkül etti.⁴

Fatih Sultan Mehmet devrinde, Amasya’lı hattatların aklâm-ı sitteye ve özellikle sülüs ve nesih yazılarına yeni bir üslup kazandırma yolundaki çabaları ile başarılı sonuçlarını, II. Bayezid tahta geçince hat hocası Şeyh Hamdullah’ı (ö.926/1520) İstanbul’a davet etmesi ve saray kâtibi olarak görevlendirmesinden sonra verdi. Osmanlı hat ekolünün günümüze kadar hükmünü sürdürecektir olan esasları bu dönemde Şeyh Hamdullah tarafından belirlendi. Bunda Şeyh’in Yâkut el-Musta’sîmi (ö.698/1298) ekolünü sürdüren hattatları etkileyecek derecede dâhi bir üstat olmasının yanında, II. Bayezid’in kendisine her türlü desteği sağlamasının da şüphesiz büyük payı vardır.⁵

Resim 3. Şeyh Hamdullah’ın sülüs nesih kıt’ası (M. Serin, *a.g.e.*, s. 119).

⁴ Uğur Derman, *Türk Hat Sanatının Şaheserleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990, s. 3.

⁵ Muhittin Serin, *a.g.e.*, s. 116. ; Melek Celâl, *Şeyh Hamdullah*, Kenan Matbaası, İstanbul 1948, s. 8-9.

Koyduğu estetik kaidelerinin kesinliği Şeyh Hamdullah'ın sanatının derecesini özetler. O, Yâkût-ı Musta'sımî ekolünün yazı kaidelerini ve estetik anlayışını daha da ileriye götürerek yazıya yeni matematik ve geometrik ölçüler getirdi. Aklâm-ı sitte'yi yeniden yorumlayarak Türk ekolü meydana getiren ve aklâm-ı sitte'de klasizmi başlatan Şeyh Hamdullah'ın tabii ki hat tarihinde ayrı bir yeri ve yadsınamaz bir değeri vardır.⁶

Miladi 16. asır başından itibaren, Osmanlı topraklarında artık Yakut yerine Şeyh Hamdullah tavrıyla yazılmaya başlandı ve Şeyh'in yetiştirdikleri de Şeyh'in yolunu takip etmişler ve onun üslubunu yaymışlardır.⁷

Şeyh Hamdullah'ın kısmen çağdaşı sayılabilecek bir başka dahî hattat Ahmed Şemseddin Karahisârî (ö.963/1556) ise, Yâkut'un üslubunu benimsemek suretiyle yazıya meraklı olanları peşinden sürükleyebilecek bir başka üslup meydana getirdi ve aklam-ı sitte yazılarında Ahmed Karahisârî ekolü diye anılan yeni bir anlayışı tesis etti. Ancak Yakut tavrını devam ettiren Karahisârî ekolü Şeyh Hamdullah üslubu karşısında fazla rağbet bulamadı ve vefatından sonra talebesinin bile Şeyh yoluna tekrar dönmesiyle sona erdi.

Resim 4. Hafız Osman Efendiye ait Sülüs-Nesih yazı (M. Serin, a.g.e, s. 31).

⁶ Ali Alparslan, *Ünlü Türk Hattatları*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992, s. 35-42.

⁷ Uğur Derman, *Hat San'atında Osmanlı Devri*, İKMHS, IRCICA, İstanbul 1992, s. 33.

Şeyh Hamdullah, yazıda ortaya koyduğu bu yeni tavrı ile Yâkût-ı Musta'sımî'yi bir dönem unutturduğu gibi, Hâfız Osman (ö.1110/1698) da ortaya koyduğu sanat anlayışı ile adeta Şeyh'in üslubunu unutturdu denebilir.

Mustafa Râkım (ö.1241/1826) denince celî sülüs, celî sülüs denince de daima Mustafa Râkım akla gelir. Türk celî yazı tarihinde, Râkım'dan ayrı bir celî ekolü kuran Mahmud Celâleddin'in (ö.1245/1829) üslubu da daha sonraları takipsiz kaldı.⁸

Fetihten sonra Sultan II. Bayezid ile başlayan ve süreç içerisinde gelişim gösteren bu Şeyh ekolü 19. Asırda yetişen Mehmed Şevki Efendi'de (ö.1304/1887) kemale erip, ideal ölçü ve güzelliğine kavuşacaktır.

Resim 5. Mustafa Râkım Efendinin Celi Sülüs istifi (M. Uğur Derman, THSŞ, no.22).

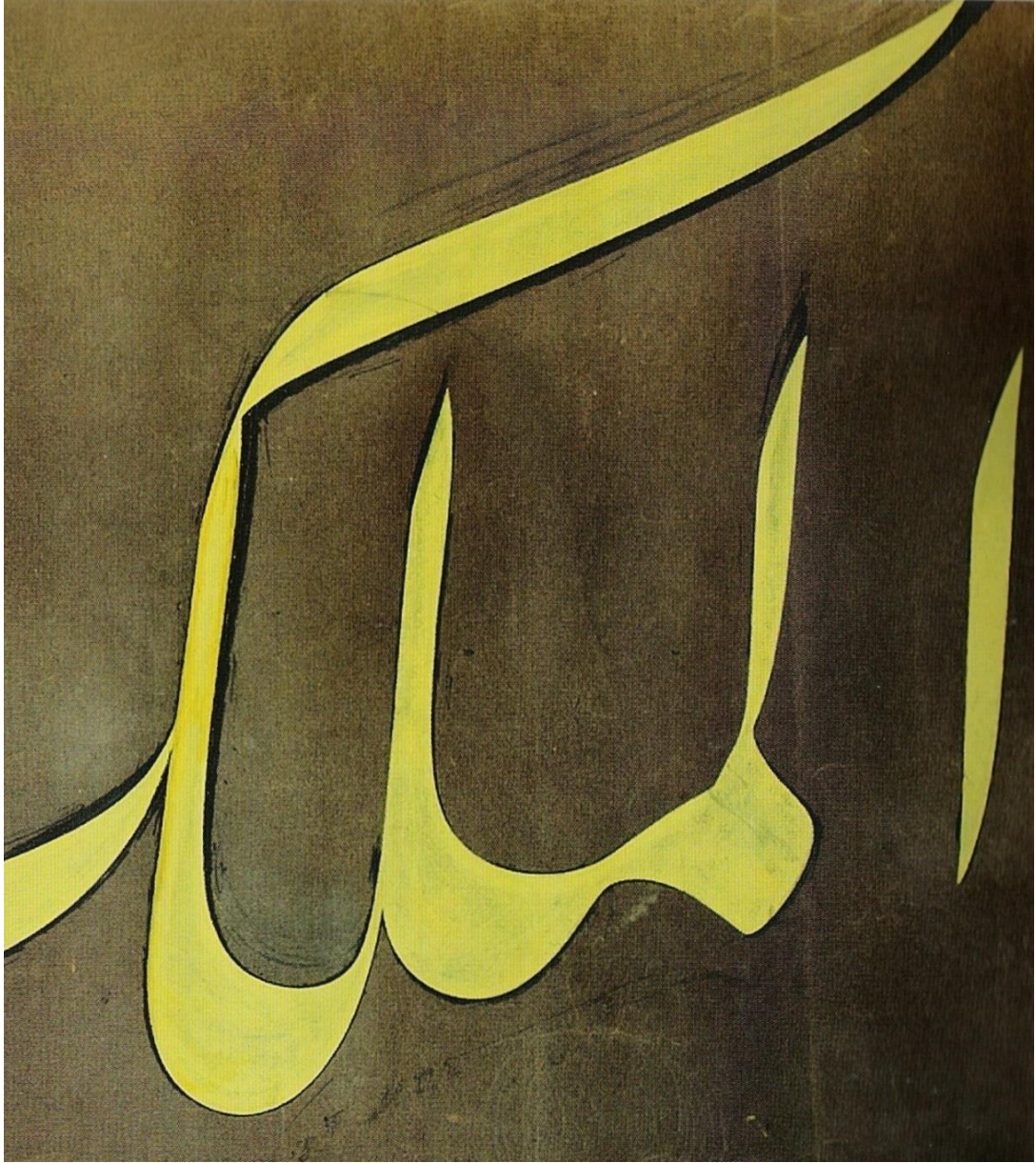
*“Basma mübârek kademin rûy-i zemîne,
Pâk etmezîdi kimseyi hâk ile teyemmüm.”*

M. Şevki Efendi, Mustafa Râkım'dan sonra sülüs ve nesih yazılara en güzel nispet ve şekilleri vererek, İslâm dünyasında çok benimsenen kendi üslubunu ortaya koydu.

Şevki Efendi'nin muasırı ve “*Celî yazmadıkça hattın esrarına vâkıf olunamaz*” diyen Sami Efendi (ö.1330/1912), celî sülüs yazıda Mustafa Râkım ve celî ta'lik'te ise Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi (ö.1265/1849) tavrını güzelleştirerek, devrinin hattatlarına ve sonrakilere bu yolda imam olmuştur. Sami Efendi'nin, celî yazan herkes için beğenilen ve kalıpları elden ele dolaşan iki önemli

⁸ Ali Alparslan, *a.g.e.*, s. 53.

celisinden celî sülüs olanı, İstanbul Yeni Camii civarındaki sebil üzerindedir. Celî ta'lik kitâbesi ise, İstanbul Erenköy'deki Zihni Paşa Camii'nde mermere mahkûktur.⁹

Resim 6. Sami Efendi'nin Celî Talik yazı detayı (M. Serin, *a.g.e.*, s. 229).

19. yüzyılın sonlarında yetişen ve 20. yüzyılın en kudretli hattatları arasında; Kamil Efendi (Akdik) (1861-1941), İsmail Hakkı Altunbezer (1873-1946), Hulusi Efendi (1868-1940), Ebru sanatını Özbekler şeyhi Edhem Efendi'den öğrenip yeni nesillere öğreterek unutulmaktan kurtaran Hazerfen Necmeddin Okyay (1883-1976) ve iki nesil arasında köprü olan Hamid Aytaç (1891-1982) yer alır.¹⁰

⁹ Fevzi Günüş, *Osmanlı Sanatında Hat*, Marife, sy. 1, Konya 2001, s. 166.

¹⁰ M. Hüsrev Subaşı, *Yazıya Giriş*, Dersaadet Yayınevi, İstanbul 1995, s. 5-15.

1. HATTAT-NEYZEN MEHMED EMİN YAZICI'NIN HAYATI

1.1. Doğumu, Öğrenim Hayatı, Ölümü

Kısaca “Emin Dede”, diye de maruf olan hattat ve neyzen Mehmed Emin Yazıcı, 14 Mart 1883 (5 Cemaziyelevvel 1300) yılında, İstanbul’da Tophane’de Defterdar Yokuşu’nda Türkgücü Sokağı’nda 48 numaralı evde dünyaya geldi. Babası, Hırka-i Saâdet (Şerîf) Camii hatîbi Eyüb Sabri Efendi, annesi Fatma Zehra Hanım’dır.¹¹

Resim 7. Hattat- Neyzen Mehmed Emin Efendi (M. Kemal İnal, *Son Hattatlar*, s. 80).

Emin Efendi’nin kendisinden 3 yaş büyük bir de ağabeyi vardı. Ağabeyi dönemin meşhur hattatlarından Ömer (Ziya) Vasfi Efendi’dir.¹²

¹¹ Uğur Derman, *Mehmet Emin Yazıcı*, DİA, c. 43, s. 357. Emin Efendi’nin doğum tarihinin 14 Mart 1883 olduğu konusunda hayatından bahseden kaynaklar ittifak hâlinedir. Fakat nüfus müdürlüğünden aldığımız bilgi bu bilgiyle çelişmektedir. Nüfus Müdürlüğünden alınan belgeye göre Emin Efendi’nin doğum tarihi Hicri 1298 olarak alınmış ve hicrîden miladîye çevrilirken genel bir tamamlama işlemi yapılarak Miladi 01 Temmuz 1882 olarak kaydedilmiştir (bk. Belgeler 12).

¹² Hatip ve hattat Ömer Vasfi Efendi 1880 yılında İstanbul’da doğdu. Hırka-i Şerif Camii imamı Eyüb Sabri Efendi’nin büyük oğludur. Yani Neyzen, hattat Emin Efendi’nin ağabeyidir. İbtidâî ve rüşdî tahsilini bitirdikten sonra, 1896 yılında İdâdî-i Mülkî’den mezun oldu. Mehmed Esad Efendi’nin Sultan Ahmed Camii derslerine devam etti. Babasının ölümünden sonra kendisine verilen Hırka-i Şerif Camii hatipliği görevini ölünceye kadar sürdürdü. Meşihat Dairesi’nde vazife yaptı. Kadri Efendi’den (ö.?) sülüs meşkine başladı. Aziz Efendi’den (ö. 1934) nesta’lik ve sülüs yazdı. Sâmi Efendi’den tekrar nesta’lik meşkederek icâzet aldı. Nesta’lik ve sülüs celîlerini de Sâmi Efendi’den

Ünlü gazeteci ve eğitimci Hakkı Süha Gezgin (1895-1963) Emin Efendi'nin dış görünüşünü şöyle anlatır: "*Makine ile kesilmiş kısa, sert kumral saçlar altında geniş bir alın. Perişan kaşlar, dalgın, düşünce dolu mavi gözler. Fikret'in Nedim'i tasvir ederken söylediği tarzda, hafif bir çiçek serpintisiyle örselelenmiş pembe bir ten. Kuvvetli bir çene çizgisi, bembeyaz ve sımsıkı dişler. Dokunulmamış bir bıyık ve ince ince gülümseyen dolgun dudaklar.*"¹³

Emin Efendi, eğitimine Sirkeci Mekteb-i İbtidâisinde (ilkokul) başlamış ve sonra Tophane Feyziye Rüştîyesini (ortaokul) ve Vefâ İdâdisini (lise) bitirdi. Bunlardan sonra 2 yıl kadar Mekteb-i Hukuk-ı Şâhâne'ye (Hukuk Fakültesi) ve Süleymâniye Medresesinde Hoca Nûri Efendi'nin derslerine devam etse de, ikisini de tamama erdiremedi.¹⁴ Ortaokulda iken ağabeyi ile birlikte, hüsn-i hat muallimi Çukurcumalı Kadri Efendi'den sülûs ve nesih yazılarını öğrenmeye başladılar. Sonraları ağabeyi Sami Efendi'ye devam ederken yanında Emin Efendi'yi de götürmeye başladı.

Fevziye Rüştîyesi ve Vefa İdadisinden sonra iki yıl kadar devam ettiği Hukuk Mektebi'ni bitirme imkânı bulamayan Emin Efendi, 1902 yılında Posta ve Telgraf Nezareti'nin mektubî kalemine "*çerağ olunmuş*"¹⁵ ve Meşrutiyet'in ilânından sonra da müsevvidliğe (özel kalem) yükseldi. Birinci Cihan Harbi'nin başladığı sıralarda da Erkân-ı Harbiye Harita Şubesi matbaasında boş bulunan hattatlığa imtihanla kabul edildi.¹⁶ Soyadı kanunu ile birlikte "Yazıcı" soyadını bu mesleğinden ötürü seçti. Öte yandan, ney hocası Hakkı Dede'nin 1918'de vefatı üzerine, çile çıkarmış bir Mevlevî olmadığı halde Galata Mevlevihane'si neyzenbaşılığına getirilip kendisine "dede" unvanı verildi. Öteki mevlevihanelerde âyin icrası sırasında Emin Dede'nin bulunması özellikle istenir ve beklenirdi. Aynı tarihlerde Darülelhan'da¹⁷ da ney

öğrendi. Celî yazılarda fevkalâde güzel eserler verdi. Eyüp'te Sultan Reşad Türbesi ve Mektebi, Konya Sultan Selim Camii, Kısıklı Camii ve Çeşmesi'nin yazıları onundur. 12 Cemâziyelâhir 1347'de (25 Kasım 1928) vefat eden Vasfi Efendi Eyüp Mezarlığı'nda defnedildi. (Bk. M. İnal, *Son Hattatlar*, s. 262-267; Derman, *Kardeş İki Hattatımız*, s.1-3; M. Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, s. 243). M. Uğur Derman ile 22.11.2016 günü evinde yapılan görüşmede şunları aktardı: "*Yanlış hatırlamıyorsam Halil Can'dan işitmiştim; Ömer Vasfi Efendi'nin hiç evlenmemiş olması hakkında, [Evlendim çocuğum oldu, ben o çocuğa nasıl istediğim terbiyeyi veririm, benim tesirimde olmayacak] düşüncesi ile evlenmemiştir.*" (Ayrıca bk. Mülakatlar cd) Ömer Vasfi Efendinin, *Son Hattatlar* 'da ve Prof. Uğur Derman Bey'in 1966 yılında hazırlayarak yayınlanan *50 San'at Sever Serisi* adlı yayının 22. Sayısında da bahsedildiği üzere "**Ömer Ziya**" olan ismini "**Ömer Vasfi**" mahlasıyla kullanmayı tercih ettiği nüfus kaydından da anlaşılmaktadır (bk. Belgeler 12).

¹³ Hakkı Süha Gezgin, *Edebî Portreler*, Kapı Yayınları, İstanbul Ocak 2013, s. 385.

¹⁴ Yılmaz Öztuna, *Büyük Türk Müsîkîsi Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1990, c. 2, s. 492.

¹⁵ Resmî dairelerde maaşa geçmeğe, tekaüt edilmeğe çerağ olmak denilirdi. Mehmet Zeki Pakalın, *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB Yay., İstanbul 1983, c. 1, s. 352.

¹⁶ 1912 yılında yapılan sınavda Reisü'l-Hattatîn Kamil Akdik'in hazır olduğu ekler kısmındaki Belgeler 9 'dan anlaşılmaktadır.

¹⁷ Dârülelhân: İstanbul Belediyesi Konservatuvarı'nın Meşrutiyet'te kurulduğu zaman taşıdığı ad. 1917 de kurulup 1926' da kapanmıştır. Yılmaz Öztuna, *Büyük Türk Müsîkîsi Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1990, s. 209.

hocası olarak görev yapıyordu. Ne var ki, bu görevi 1926 yılı sonlarında, Darülelhan'ın adının Türk Musikisi Konservatuvarı olarak değiştirilip Türk Musikisi bölümünün kapatılmasıyla sona erecekti.¹⁸

Tekkelerin ve Darülelhan'ın Türk Musikisi bölümünün bir yıl arayla kapatılması Emin Dede'yi şiddetle sarstı. Bu dramatik gelişmelerin yaşandığı günlerde Tophane'deki evde neler konuşulduğunu tahmin etmek zor değil. Yakın dostu Rauf Yekta Bey (1871-1935), Tiyatro ve Musikî Dergisinin Şubat 1928 tarihli sayısında yayımlanan bir yazısında, haklı olarak Türk Musikîsi şubesinin kapatılmış olmasını, musikî kültürümüze vurulmuş ağır bir darbe olarak nitelendiriyor ve yalnız Batı musikîsinin öğretildiği bir konservatuvardan Türk Musikîsi bestekârı yetişemeyeceğini anlatmaya çalışıyordu,

Emin Dede, artık bir neyzen olarak evine mahkûmdu ve muhtemelen daha zor günlerin gelmekte olduğunu hissediyordu. Ağabeyini kaybettiği yıl (1928) harf inkılâbı ilan edildi. Onun talebelerinden Necmeddin Okyay, vefatını bir çeşit "*kerâmet*" olarak nitelendiriyor ve düşürdüğü tarihte "*Yazmadı aslâ şu Lâtin harflerin gitdi Ömer*" [1347/1928] diyordu. Ömer Vasfi, bir hattat olarak hayatına anlam kazandıran bu harflere bağlı bütün bir kültürün tarihe gömüldüğünü görmeden gitmişti, ama Emin Efendi, Türk musikisinin bile yasaklanıp büsbütün hayatın dışına itildiğini görecek.

Milli Savunma Bakanlığı Arşiv Müdürlüğünden edinilen bazı belgeler yukarıda anlatılan memuriyet hayatına dair bir takım bilgiler içermektedir (bk. Belgeler 1-11). Erkân-ı Harbiye Matbaası Ankara'ya nakledildiği için kısa bir süre de Ankara'da görev yapan Emin Dede, emekliliğini istedikten sonra kalan ömrünü dostlarına ve her şeye rağmen kendisinden ney öğrenmek isteyen gençlere vakfetti. Yahya Kemal'in "*Ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden*" dediği eski musikî, artık sadece onun Tophane'deki ahşap evinde ve benzeri bazı mekânlarda can buluyordu.

Emin Efendi de, ağabeyi Ömer Vasfi Efendi de evlenmemişlerdi. İki kardeş Tophane Defterdar Yokuşu'ndaki ahşap evde bir dünya kurmuş, kamış kalemleri, ney'leri ve dostlarıyla güzel bir ömür sürüyorlardı. (Bk. Resim 2)¹⁹

Fakat 25 Kasım 1928 günü ağabeyini kaybetmesinden sonra adeta yalnız kalan Emin Efendi 1931 yılında Bursa ili Osmangazi ilçesi nüfusuna kayıtlı Hacer Bursa (Gökkaya) isimli bir hanımla evlendi. Emin Efendi ve Hacer Hanım'ın bu evliliklerinden çocukları olmadı. Hacer Hanım'ın Emin Efendi'nin ölümünden sonra da evlenmediği ve 1949 yılında vefat ettiği kayıtlardan anlaşılmaktadır (bk. Belgeler 12).

¹⁸ Hakkı Süha Gezin, *a.g.e*, Kapı Yayınları, İstanbul Ocak 2013, s. 385.

¹⁹ "1963 yıllarında sanırım Lütfi isimli, Bursa postanesinde çalışan bir zat, İstanbul'da ben ve birkaç arkadaşımıza ulaştı. Birlikte Emin Efendi'nin evine gittik. Evin içindekileri bize gösterdi. Daha sonra ise evi yıktılar." (Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 tarihli görüşmeden).

Hakkı Süha, Tophane'deki evde yaşanan benzersiz anıları anlatırken "*Emin Dede feyizli bir çağlayandır*" der. İlminin ve sanatının zekâtını teşekkür bile beklemeden cömertçe dağıtan büyük sanatkârın kapısı, İstanbul'un dört köşesinden, hatta bazen uzak yerlerden gelen taliplere her zaman açıktı. İnce Mevlevî terbiyesi, çilekeş sabrı ve ermiş tahammülüyle heveskârların kulak tırmalayan berbat ısıklarını dinler, nasıl üfleneceğini anlatır, hatta notalarını yazar ve onlarla beraber üflerdi. Emin Dede'nin bazen da ders esnasında birden coşup ilhamının açıldığını hatırlatan Hakkı Süha, o zaman dinleyenlerin kendilerini bir rüya âlemine girmiş gibi hissettiklerini anlatıyor.²⁰

Resim 8. Hattat Ömer Vasfi ve Neyzen Emin Dede'nin Tophanedeki eski ahşap evleri.²¹(M. Uğur Derman arşivi).

Halil Can (1905–1973), 1943 yılı Ağustos'unda bir vesileyle Ankara'dan İstanbul'a gelmiş ve bir pazar günü arkadaşı Selim Aru'yla birlikte hocasını ziyarete gitmişti. Eve yaklaştıklarında mevsim yaz olduğu için açık bırakılmış pencerelerden duyulan ney nağmelerini işittiler ve önünde öylece kalakaldıkları kapının tokmağını Emin Dede'nin yaptığı taksim sona erdikten sonra tıklatabildiler. Halil Can, o gün evde kimlerin bulunduğunu kaydetmemiş. Ancak kendilerinden sonra Sadeddin Kaynak'ın Kemal Altinkaya adındaki arkadaşıyla birlikte geldiğini, orada bulunan

²⁰ Beşir Ayvazoğlu, *a.g.e*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007, s. 57-58.

²¹ Derman, *50 San'at Sever Serisi, İki Kardeş Hattatımız, Ömer Vasfi Efendi (1880-1928)-Neyzen Emin Efendi (1883-1945)*, Kemal Matbaası, İstanbul 1965, s. 1.

sanatkârların da iştirakiyle Dede'nin Ferahfeza Âyini'ni geçtiklerini ve üstâdın "*o bînazîr üslûbuyla üfleyerek her nefhasını okuyan ve çalanların üzerinde gezdirdiğini*" biliyoruz. Ahmet Hamdi Tanpınar da o gün orada mıydı? Ferahfeza Âyini'ni Emin Dede'den dinlemiş miydi? Yoksa Huzur'daki sahne bütünüyle hayal mahsulü müydü? Kim bilir! Peki, Emin Dede'yi dinlememiş olsaydı şu satırları yazabilir miydi?²²

*"Ve ney üflüyordu. Ney yapıcı ve yıkıcı hilkatın sırrı olmuştu. Her şey, bütün kâinat onun nefesinde şekilsiz bir oluş içinde değişiyordu. Ve kendisi külçelendiği yerden belkemiğinde olan bu ameliyeyi büyük bir tevekkülle seyrediyordu. Orada bir umman kabarıyor, burada bir orman kül oluyor, yıldızlar birbirleriyle öpüşüyorlar, Mümtaz'ın elleri erimiş baldan imişler gibi dizinden aşağı akıyordu."*²³

Halil Can ve arkadaşı, o gün Emin Dede'yi son defa dinlediklerini bilmiyorlardı. Yirmi gün kadar sonra hocasının felç geçirdiğini ve bütün müdahalelere rağmen tansiyonunun bir türlü düşürülemediğini öğrendi. Felçli halde bir buçuk yıl daha yaşayan Emin Dede, 3 Şubat 1945 cumartesi günü saat 12.30'da son nefesini verdi ve ertesi gün, dostlarıyla hayranlarının elleri üstünde Tophane rıhtımına, oradan da bir motorla Eyüp Sultan'a götürüldü, ağabeyi Ömer Vasfi Efendi'nin yanında toprağa verildi.²⁴

Uzun yıllar nisyanı terk edilen Emin Efendi ölümünden sonra ilk kez 1995 yılında, Galata Mevlevihane'sinde düzenlenen bir merasimle anıldı. Törene Mevlana soyundan gelen Celalettin Çelebi (ö. 1996) de katıldı. M. Uğur Derman'ın da bir konuşma yaptığı törenin basılı bir metni yoktur.²⁵ Daha sonra vefatının 67. yılı olan 2012 yılında Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi'nde Bilim, Kültür ve Sanat Derneği (BİKSAD) tarafından bir program tertip edildi ve mezar taşı günümüze ulaşamayan Emin Dede'ye bir vefa gereği olarak kitabesini Hüseyin Kutlu'nun yazdığı bir mezar taşı yaptırıldı. 2010'dan 2012'nin Ocak ayına kadar süren hazırlıklar tamamlanarak mezar taşı Emin Efendi'nin Eyüp Sultan Mezarlığında bulunan kabrine yerleştirildi. 25 Şubat -25 Mart 2012 tarihleri arasında düzenlenen programda Savaş Barkçin neyzenliğini, Hattat Hüseyin Kutlu ise hattatlığını anlatarak Neyzen Emin Efendi'nin eserlerinin de dinletildiği bir organizasyon tertiplendi.

"Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede" isimli bir de sergi açılarak meraklıları ile paylaşılıp, organizasyon çerçevesinde bir de katalog çalışması yapıldı (bk. Belgeler 23-24).

²² Beşir Ayvazoğlu, *a.g.e*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007, s. 57-58.

²³ Ahmed Hamdi Tanpınar, *Huzur*, Dergâh Yayınları, s. 227-270.

²⁴ Beşir Ayvazoğlu, *a.g.e*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007, s. 59-60.; Nüfus kayıtlarında ne yazık ki Emin Efendi'nin ölümü yanlış biçimde 03 Şubat 1955 olarak görülmektedir (bk. Belgeler 12). Bu durum Millî Savunma Bakanlığından istenilen belgeler ile karşılaştırıldığında dul kalan eşine ölüm aylığı bağlanma işlemine dair Belgeler 6 da yer alan evraka göre ölüm tarihinin 1945 olduğu kesindir.

²⁵ M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 günü yapılan görüşme (bk. Mülâkatlar cd).

Emin Efendi'nin öldüğü yıllarda ülkenin içinde bulunduğu durumlardan ötürü günümüze ulaşan bir mezar taşı yoktur. Yukarıda adı geçen programlar çerçevesinde mezar taşının yapılması kararı alınıp, Hassa Mimarlıktan Mimar Muharrem Hilmi Şenalp Bey'in çizimlerini yaptığı mezar taşı yerine kondu²⁶ (bk. Resimler 22)

1.2. Neyzenliği ve Bestekârlığı

Emin Efendi, Nusretiye Camii Kayyumu Hâfız Hâşim Efendi'nin derslerine devam ederek mûsikîye başladı. Haşim Efendi'den düyek usûlüyle başlayarak Nayî Osman Dede'nin Rast Âyinini, geceleri de Galata Mevlevihanesi'ne giderek kudümzenbaşı Raif Dede'den önemli Âyinleri geçti. Raif Dede'nin yanına gidip gelirken dönemin önemli neyzenlerinden Aziz Dede ile tanıştı ve on üç – on dört yaşlarında iken kendisinden ney meşkine başladı. Ney çalışmalarına devam ederken aynı zamanda Şevket Gavsî ve Rauf Yektâ beylerden de mûsikî nazariyatı ile hamparsum²⁷ notası ve alafranga nota öğrendi. Emin Efendi, geçtiği eserleri notaya almayı alışkanlık edindi. 1905 yılında hocası Aziz Dede'yi kaybettikten sonra Bahariye Mevlevihanesi şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede ile meşklere devam etti. Emin Efendi, Bol Ahenk Nuri Bey (1834-1910) ile de eserler geçti, Nuri Bey'in bestelediği Karcıgar ve Bûselik Âyinlerini bizzat kendisinden notaya aktardı. Ayrıca Karabaş Dergâhı şeyhi Hobcuzâde Ahmed Efendi'den, Nayi Osman Dede'nin meşhur miraciyesinin bir kısmını da notaya aldı.

1918 yılında Hakkı Dede'nin vefatı üzerine, çile çıkarmış bir mevlevî olmamasına rağmen Galata Mevlevihanesi neyzenbaşılığına getirilip kendisine "Dede"²⁸ unvanı verildi. 1925 yılında tekkeler kapatılıncaya kadar bu görevine ve ilaveten Üsküdar Mevlevihanesi neyzenbaşılığı görevine devam etti. Aynı dönemlerde Darülelhan'da ney hocalığı görevini de yürütmekte olan Emin Dede'nin, 1926'da Darülelhan'ın adının Türk Mûsikîsi Konservatuarı olarak değiştirilip Türk Müziği bölümünün kapatılmasıyla bu görevi son buldu.

²⁶ Hattat Hüseyin Kutlu ile 30.07.2016 günü yapılan görüşme (bk. Mülâkatlar).

²⁷ Ermeni asıllı bir müzikolog olan Hamparsum Limonciyan'da (1768-1839 Nâsır Âbdülbâkî Dede ile aynı dönemde yine Sultan III. Selim'in isteği üzerine bir nota yazım sistemi geliştirmiştir. Bestekârlar ve icracılar tarafından çok ilgi gösterilen bu sistem son zamanlara kadar yoğunlukla kullanılmıştır. Günümüzde dahi bilinen ve kullanılan bu sistem, Orta Çağ Avrupa'sında kilise ve manastırlarda müzik yapılırken ezginin iniş-çıkışlarını göstermek amacıyla güftelerin üzerlerine konulan işaretlere (neum) benzeyen 7 işaret üzerine kurulmuştur. Notayı yapan Ermeni asıllı bestekârın adını taşır. (Ahmet Şahin Ak, Türk Mûsikîsi Tarihi, s. 33). "Sanırım Hobcuzade'den işitmiştim, Emin Efendi Miraciye'yi notaya almak istediğinde birileri esirgiyor, Emin Efendi de kolalı gömleğinin kol ucunun üzerine hamparsum notası ile meşk esnasında yazıyor. Bu eserin bir kısmı hala eksiktir." (M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 günü yapılan görüşmeden/ bk. Mülâkatlar cd).

²⁸ 1001 gün süren Mevlevî çilesini bitirip Mevlevîhâne'de göreve başlayan dervişe, "Dede" unvanı verilir. Dedelerin içinde binlerce Türk Müzisyeni yetiştirmiştir. (Yılmaz Öztuna, *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*, 1.cilt, s. 211). İtibari olarak da "Dede" unvanı verilmiştir. Kişiliğinden ve Mûsikîdeki mevkiinden dolayı verilmektedir. Emin Dede'nin unvanı da böyle itibardır. Çileye girmedeği halde verilmiştir. Yalnız o değil tarihte de bu durumun örnekleri mevcuttur. (M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 günü yapılan görüşme/ bk. Mülâkatlar cd).

Emin Dede, neyle ilgili bilinen en eski ses kaydının sahibidir. Emin Dede, bu kaydı talebesi Sadeddin Kaynak'ın ısrarı üzerine yaptı. Kayıtta Sadeddin Kaynak, Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin Hüzam Durağını okurken Emin Dede de neyi ile refakat etti. Kayıt, Columbia plak şirketi tarafından yapıldı.²⁹

Emin Dede'nin, 12 saz eseri ve 7 sözlü eser olmak üzere bilinen 19 eseri vardır. Sağlığında Müstear bir Âyin bestelemeye niyetlenip sonra vazgeçti. Birinci Selâm'ın yarısına kadar geldiği söylense de, bugün bu eserin elimize ulaşmış notası bulunmamaktadır.

Emin Dedenin Ney talebeleri arasında, Ressam Halil Dikmen (1906-1964), Halil Can (1905–1973), Hakkı Süha Gezgin (1895- 1963), Cafer Bey (?), Bahriyeli İbrahim Bey (?),³⁰ Vasfi Rıza Zobu (1902,1992/Sadece Ayin meşkinde),³¹ Dr. Emin Kılıç Kale (1897-1984), Sucu Hasan Dede (?), Hakim Hicabi Fıratlı (?), Semazen Ahmet Bican Dede (1920-1992) ve Mehmet Mesut Paker (1909–2007) gibi önemli isimler bulunmaktadır.³²

1.3. Hat Hocaları

Hattat Mehmed Emin Efendi Ortaokulda iken, hüsn-i hat muâllimi Kadri Efendi'den sülüs ve nesih yazılarını öğrenmeye başladı. Sonra Sami Efendi'yle devam etti. Ancak Emin Efendi, ağabeyi gibi Sami Efendi'den yazı meşk etmeyip, sadece yazılarını Sami Efendi'ye göstererek tarif ve tavsiyeler aldı. Râkım yolunda ve Sâmi Efendi şivesinde yazdı.³³ Bahsi geçen ortaokul hüsn-i hat muallimi Çukurcumalı Kadri Efendi hakkında detaylı bir bilgiye ulaşılammıştır. Bahsedildiği üzere Sami Efendi'ye ağabeyi ile birlikte giden Emin Efendi her seferinde yanında neyini de götürürdü. Emin Efendi'nin ney hocası olan Aziz Dede'nin dostu olan

²⁹ Yılmaz Öztuna, *Türk Müsikîsi, Akademik Klasik Türk San'at Müsikîsi'nin Ansiklopedik Sözlüğü*, Orient Yayınları, Mayıs 2006, Cilt II. s. 176.

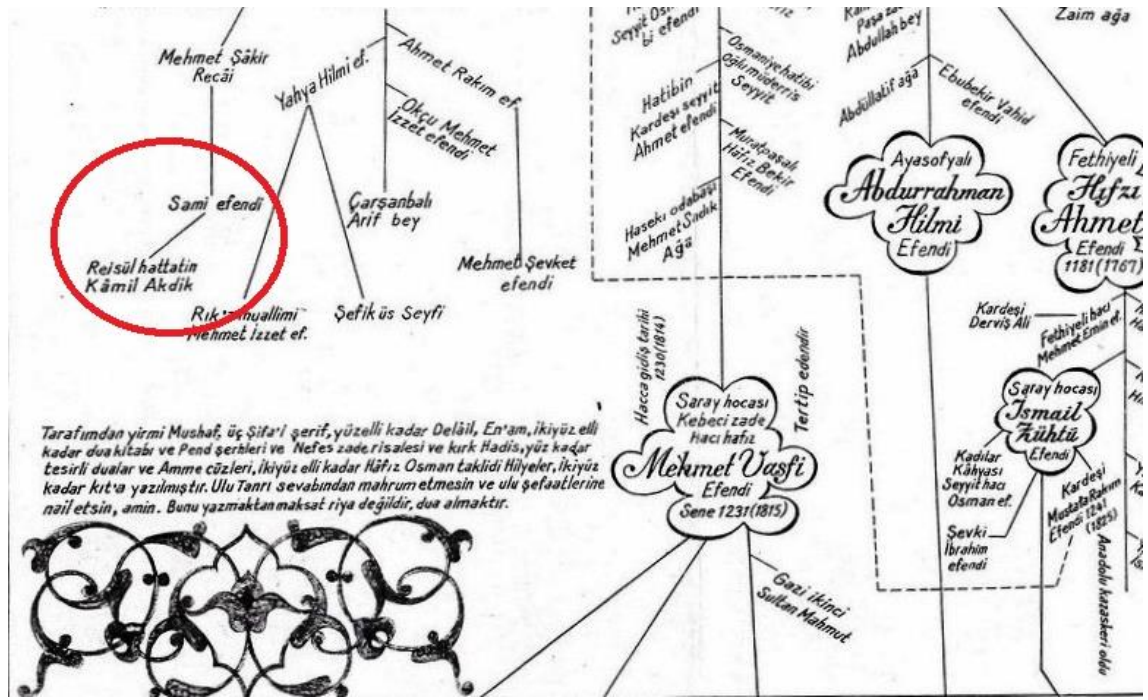
³⁰ Yılmaz Öztuna, *Büyük Türk Müsikîsi Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1990, c. 2, s. 492; Mustafa Rona, *50 Yıllık Türk Musikîsi- Bestekârları ve Besteleri Güftelerile*, Türkiye Yayınevi, İlaveli ikinci baskı, İstanbul 1960, s. 176.

³¹ "Vasfi Rıza Zobu, şehir tiyatrosu aktörlerindedir. Sesi çok güzeldi. Gazel okurdu. Kendisi Emin Efendi'den meşk etmek istemiş fakat abisi Ömer Vasfi Efendi'den hoşlanmaz düşüncesiyle çekinmiş, birkaç kişiden rica ettiyse de netice alamamış. Bir sabah erkenden kapılarına dayanmış, kapıyı Ömer Efendi açmış, ayin meşk etme isteğini dile getirince Ömer Efendi " *Mesleğin nedir?*" diye sormuş. " *Ben berberim efendim*" demiş, " *Peki, kaç tıraş edersin?*" diye sorunca " *Kellesi bilir*" cevabını vermiş. Bu cevap Ömer Efendi'nin çok hoşuna gitmiş ve içeri buyur etmiş. Emin Efendi ile görüşmüşler ve ayin meşk etmiş. Bu olayı Vasfi Rıza'nın kendinden işitmişim." (M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 tarihli görüşme. Bk. Mülakatlar cd).

³² Yılmaz Öztuna, *Türk Musikîsi Ansiklopedisi, Akademik Klasik Türk San'at Müsikîsi'nin Ansiklopedik Sözlüğü*, Orient Yayınları, Mayıs 2006, Cilt II. s.175; İbrahim Refik, *Tarihin Meçhul Tanıkları*, İstanbul 2008, s. 150; Bülend Çeviksever, *Neyzen Emin (Dede) Efendi Hayatı San'atı Eserleri ve Müsikimizdeki Etkileri*, İTÜ, SBÜ, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ocak 1995, s. 12-13.

³³ Dr. Süleyman Berk, *Hattat Mustafa Râkım Efendi*, İstanbul 2003, s. 121, Berk, *Devlet-i Aliyye'den Günümüze Hat Sanatı*, İnkılâp Basım Yayım Şti., İstanbul 2013, s. 51.

Sami Efendi, Emin Efendi'ye ney üfletir, "Bu çocukta eskilerin tarzı var, duydukça safâlanıyorum" demiş.³⁴

Resim 9. Hattatlar Silsilesi (Şevket Rado, *Türk Hattatları*, s. 292)

Bununla birlikte Şevket Rado'nun (1913-1988) *Türk Hattatları* kitabının son sayfalarında yer alan Hattatlar Silsilesinde kırmızı daire içine alınan kısımda, ne Emin Efendi ne de ağabeyi Ömer Vasfi Efendi Sami Efendi'nin talebeleri arasında yer almamaktadır.

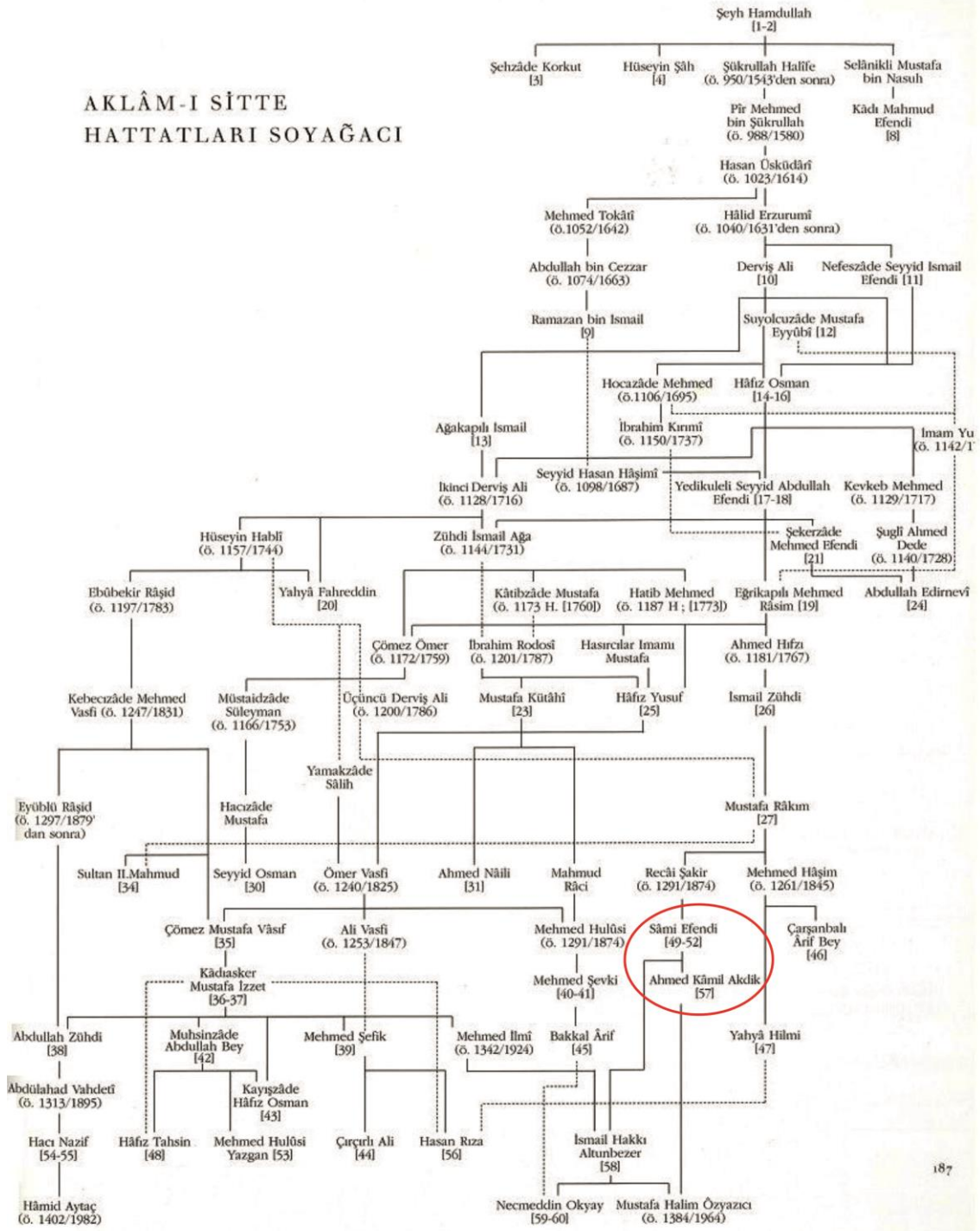
1.3.1. Çukurcumalı Kadri Efendi (ö.?)

Çukurcumalı Kadri Efendi'nin doğum ve ölüm tarihleri hakkında malumat olmamakla birlikte, yazı yazmaktan ziyade eski üstatların eserlerini toplamaya meraklı bir zat imiş. Hayatı hakkında bildiklerimiz pek azdır. Ölümünden bile kimselerin haberi olmamış ancak beslediği koyunlar açlıktan feryada başlayınca komşuları gelerek vefat ettiğini öğrenmişler. Biriktirdiği yazılar ise sahipsiz kalıp heder olmuştur.³⁵

³⁴ M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 tarihinde yapılan görüşme (bk. Mülâkatlar cd).

³⁵ M. Uğur Derman, *İki Kardeş Hattatımız, Ömer Vasfi Efendi (1880-1928)-Neyzen Emin Efendi (1883-1945)*, 50 San'at Sever Serisi, Kemal Matbaası, İstanbul 1965, s. 1; M. U. Derman, *Ömrümün Bereketi 1*, Mas Matbaacılık, İstanbul 2011, s. 45-47.

AKLÂM-I SİTTE
HATTATLARI SOYAĞACI

Resim 10. Hattatlar Silsilesi (M. Uğur Derman, *Osmanlı Hat Sanatı*, SSM, s. 187).

M. Uğur Derman'ın "Osmanlı Hat Sanatı, SSM" kitabının 187. sayfasında yer alan "Aklâm-ı Sitte Hattatları Soyağacı" çizelgesinde kırmızı daire içine alınan kısımda, ne Emin Efendi, ne de ağabeyi Ömer Vasfî Efendi, Sami Efendi'nin talebeleri arasında gösterilmemiştir.

1.3.2. Sâmi Efendi (1838 – 1912)

13 Mart 1838 (16 Zilhicce 1253) tarihinde İstanbul'da doğdu. Yorgancılar kethüdâsı Hacı Mahmud Efendi'nin oğludur. İlk tahsilinden sonra Arapça ve Farsça okudu. 1852'de Maliye Kalemî'ne girdi. Sırayla Dîvan-ı Hümâyun Mühimme Kalemî'ne, Nişan Kalemî Hulefâlığına ve 1883'te aynı kalemin mümeyyizliğine tayin edildi. Çeşitli yazılarda asrının en büyük üstadı olan Sâmi Efendi, sülüs ve nesih yazılarını ve sülüs celîsini Recâi Efendi'den (1291/1874), nesta'liki Ali Haydar Bey'den (1287/1870), divanîyi Nâsîh Efendi'den, rik'ayı Mümtaz Efendi'den (1288/1871) meşk etti.

Sâmi Efendi, bilhassa celî yazılarda sanat kudretini ortaya koymuştur. Yazılarının tashihini titizlikle yaptığı, bir yazı üzerinde bir ressam gibi uzun seneler çalıştığı, “*Celî yazmadıkça hattın esrarına vâkıf olunmaz*” dediği nakledilir.³⁶ Celî sülüste Mustafa Râkım'ın, celî nesta'likte Yesârîzâde'nin tavrını geliştirerek güzelleştirdiği ve bütün hattatlara rehber olduğu kaynaklarda belirtilir.

Ekseriya zırnıkla siyah kâğıt üzerine çalıştığı celî kalıp yazıları, müzehhipleri (Hüsnü, Nûreddin ve Bahâ beyler) tarafından altınla zemine işlenirdi. Pek çok celî sülüs ve nesta'lik levha vücuda getirdi. Altunîzâde ve Cihangir camilerinde, (Bu iki Camideki hatlar artık Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi'ne kaldırılmıştır.) müzelerde, hususî koleksiyonlarda bulunan levhaları yanında Yenicami Çeşme ve Sebili'nin kitabesi, Kapalı Çarşı kapıları, Bâbiâli Nallı Mescid, Şehzade Camii, Erenköy Zihni Paşa ve Galip Paşa camilerinin kitâbeleri, SÜ. Sakıp Sabancı Müzesi'nde sergilenen ve korunan seçilmiş celî nesta'lik (nr. 130-0062, 0098, 0110, 0114) ve celî sülüs levhaları (nr.130-0080, 0111, 0120) Sâmi Efendi'nin sayısız celî yazılarından bazılarıdır.

Aksaray Valide, Rami, Edirnekapı'da Mihrimah Camilerinde yazıları bulunmaktadır. Taşa geçirilmiş yazı ve kitabeleri de şunlardır: Babialî'de vilayet yanında Nallı Mescit'teki hadis, Şehzade, Kantarcılar ve Ali Paşa Camilerinin kapılarındaki ayetler, Tophane'den 1956'da Maçka parkına nakledilen Hamidiye çeşmesi ve Etfal Hastanesi ile Yıldız Sarayı bahçesindeki çeşme yazısı kendisinin eserleridir

Sülüs, nesih, celî, nesta'lik, celî nesta'lik, tuğra, divanî ve celî divanî yazıda yetiştirdiği öne çıkan meşhur hattatlar şunlardır: Mehmed Nazif Bey (ö.1914), Hasan Rıza (ö.1920), Tahsin Hilmi Efendi (ö.1912), Mehmed Hulûsi Yazgan (ö.1940), Kâmil Akdik (ö.1941), İsmail Hakkı Altunbezer (ö.1946), Aziz Rifâî (ö.1934), Elmalılı Hamdi Yazır (ö.1947), Ömer Vasfî (ö.1928), Neyzen Emin Dede (ö.1945), Necmeddin Okyay (ö.1976), Sofu Mehmed Hamdi, Ressam Feyhaman Bey (ö.1970), Ahmed Ziya Akbulut, (ö.1940).

³⁶ Fevzi Günüş, *Osmanlı Sanatında Hat*, Marife, sy. 1, Konya 2001, s. 166.

Osmanlı Türk zevkine uygun sülüs, nesta'lik ve celîleri tarihî seyri içinde tekâmülünü Sâmi Efendi ekolüyle tamamladı. 16 Receb 1330 da (2 Temmuz 1912) vefat eden Sâmi Efendi, Fâtih Camii hazîresine defnedildi.³⁷

Resim 11. Hattat- Ressam Turan Sevgili'nin fırçasından Sami Efendi (T. Sevgili koleksiyonu, 30x40 cm.).

Mezar taşı kitabesini Kamil Akdik celî sülüs ile yazmış, taşın süslemesini de İsmail Hakkı Altunbezer yapmıştır. Sonradan Necmeddin Okyay, üstadın vefatına şu tarihi düşmüştür:

*“Ser-fürû eyler cihan tarîh-i Necmeddin için
Göçtü Sâmi kaldı Râkım mesleği üstadsız.”³⁸*

³⁷ Muhittin Serin, *a.g.e*, s. 225-229; İ. M. Kemal İnal, *Son Hattatlar*, s. 359-369; Ş. Rado, *Türk Hattatları*, s. 239-241.

³⁸ <http://www.kalemguzeli.org/index.php?go=main&KNO=17> (son erişim 13.03.2016)

Yeni nesil hattatların en önemli kaynakları arasında Sami imzalı yazılar başı çekmektedir.

Resim 12. Sami Efendi'ye ait zırnıklı yazılmış celi sülüs yazı kalıbından detay (M. Özçay, *Yeni Câmî Çeşme ve Sebîli'nin Kitâbesi*, s. 45, 10. Pafta detayı).

1.4. Öğrencileri

Hüsn-i hatta birinci sınıf bir sanatkâr olduğu halde Mustafa Râkım'ın ağabeyi İsmail Zühdî Efendi'nin vefatından önce kendi tarzını ortaya koymaktan ısrarla kaçınması gibi Mehmed Emin Efendi de, ağabeyi Ömer Vasfi Efendi'ye hürmeten bu tarafını hiç ön plana çıkarmayıp talebe yetiştirmede.³⁹ Ağabeyi Ömer Vasfi Efendi'nin vefat tarihi olan 1928 yılında harf inkılabının ilan edilmesi nedeniyle zaten talebe bulunamaması ile de sadece neyzen olarak talebe yetiştirdi. Bununla beraber Hamid Aytaç, Kemal Batanay gibi son devrin kabiliyetleri kendisinden istifade ettiler. Hamid Aytaç Erkan-ı Harbiye de birlikte oldukları için, Kemal Batanay ise mûsikîsinas olduğu için hem yazı hem mûsikî bilgisinden istifade etti.⁴⁰

1.5. Mehmed Emin Efendi'den Hatıralar

Emin Efendi ile ilgili bazı hatıraları bu başlık altında zikretmek yerinde olacaktır.

³⁹ Beşir Ayvazoğlu, *a.g.e*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007, s. 49; Her ne kadar böyle denilmişse de Emin Efendi kendi vadisinde yazmıştır. Hatta ağabeyi Ömer Efendi tahammülsüz bir adam olduğu için celi yazılarının tashihlerini Emin Efendi yapıyordu. Hatta arada kavga edip çekiştiklerinde Ömer Efendi'ye "miskin ben de senin yazılarını tashih etmeyeceğim" dermiş. (M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 günü yapılan görüşme (bk. Mülâkatlar cd).

⁴⁰ M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 tarihinde yapılan görüşme (bk. Mülâkatlar cd).

Bir sabah yolda yürürken yüklüce para bulan Neyzen Emin, bundan oldukça rahatsız olur. Nereyi araştırdıysa da sahibini bulamaz. Son çare olarak gazeteye ilan verir. Yine de sahibi çıkmayınca parasını cebinden vererek tuttuğu bir araba ile Darulaceze'ye götürüp teslim eder ve rahat bir nefes alır.

Tanburi Cemil Bey'in, bu ahlâk âbidesi adama bir gün: "*Gel seninle Mısır'a gidelim. Orada altı ay kalırsak, ömrünüzün sonuna kadar rahat yaşayacak dünyalık kazanırsın*" teklifinde bulunduğu, ancak dünyalıkla alâkası olmayan bu gönül zengini adamdan red cevabı aldığı anlatılır.⁴¹

Hakkı Süha Gezgin, bir cuma günü Galata Mevlevihanesi'ne giderek Neyzenbaşı Emin Dede'yi âyinden sonra hücrelerinde ziyaret edip, müsaadeleri olursa, öteden beri üflemede olduğu ney'de ilerlemek için kendisinden ders almak istiyordu. Emin Dede, ince ince gülümseyerek "*Salıları evdeyim, gelin!*" dedi. O salı ney'ini koltuğunun altına sıkıştırıp Tophane Defterdar yokuşunu tırmanarak Emin Dede'nin Türkgücü Sokağı'ndaki ahşap konağına giden Hakkı Süha, "*Kocaman bir kapıdan kocaman bir taşlığa giriliyordu; taşlıkta bir terlik taburu dizilmişti*" diyor. Genç Hakkı Süha'yı taşlıkta bir deniz subayı karşıladı, birlikte yukarı çıkıp Emin Dede'nin odasına girdiler. İçerisi bir hayli kalabalıktı. Başköşede kıvrak saçlı ve heybetli bir adam, öteki köşede ise yüksek sesle konuşarak keyifli keyifli gülen, "*gözleri mavi şimşekli, sarı sakallı*" bir zat oturuyordu. Hakkı Süha birinin devrin en büyük hânendesi Tophaneli Sadık Bey, diğerinin ise Emin Efendi'nin ağabeyi meşhur hattat Ömer Vasfi Efendi olduğunu daha sonra öğrendi.

İki kardeşin birlikte yaşadığı zamanlara yetişenler, Tophane'deki evin sadece Emin Dede'nin ney'ini değil, Ömer Vasfi Efendi'nin hoş sohbetini dinlemeye gelenlerle de dolup taşıdığını söylerler. Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi, bir gün onu dinledikten sonra "*Bu Ömer değil, ömür efendi!*" dediği bilinir.

Aslında Emin Dede kendi imzasına hiç de meraklı bir adam değildi. Ahmet Hamdi Tanpınar Huzur romanında, yedi asırlık bir geleneğe sahip Mevlevî terbiyesinin onda şahsa ait her şeyi sildiğini, "*bu halîm, ilhamlı ve sabırlı adamı*" âdeta "*bir nevi hüviyetsizliğin içinde*" erittiğini söyler. Huzur'un kahramanı Mümtaz ona baktıkça, Neşâtî'nin "*Ettik o kadar ref-i taayyün ki Neşâtî / Âyîne-i pür-tâb-ı mücellâda nihânız*" beytini hatırlamaktadır. Açıkçası, üflediği neyden daha narin bir görünüme sahip olan bu zarif Mevlevî, "*Bir medeniyetin en yüksek cihaz olarak kendisini seçtiği insanlardan*" biridir. Gözlerine dikkat edildiği takdirde, "*maddesinin çok üstünden konuştuğu*" hemen fark edilir. Mümtaz'ı tanıştıkları gün gözleriyle yakalamış, kendisini dış görünüşünden hareketle tanımaya çalışan bu mütecessis genci tek kelime bile kullanmadan şöyle azarlamıştı: "*Neden maddemle*

⁴¹ İbrahim Refik, *Tarihin Meçhul Tanıkları*, İstanbul 2008, s. 152-153. "*Emin Dede'nin Tanburî Cemil bey ile olan münasebetine dair ben bir iz bulamadım. Çünkü Emin Dede dini mûsikî ile meşgul, çok muhafazakâr, fakat Cemil Bey öyle değil! Sonra Cemil Beyle böyle bir yakınlık olsa idi, müşterek plakları olurdu. Bu yazılmış fakat şüphelidir.*" (M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 tarihli görüşme (bk. Mülâkatlar cd).

bu kadar meşgulsün? Ne ben, ne de senin sanatım dediğin şey, zannettiğin kadar mühimdir. Elinden gelirse senin de, benim de içimizde konuşan sırra, âlemşümül sevgiye yüksel!"

Tanpınar'ın, "Ebediyet Yıldızı" diye tarif ettiği Emin Efendi de, batılı sanatkârlardan Beethoven veya Wagner'deki gibi bütün hayatı kendileri için hazırlanmış bir sofraya zenneden bir gurur yoktur. Bütün benzerleri gibi bir kilo buğdayın içinde bir tane olarak yaşamayı seven bu şöhretsiz dervişin hayatı, kendi benliğini inkârdan ibarettir.

Emin Efendi, ney'in esrârını ve Mevlevî ahlâkını da meşk ettiği Aziz Dede'yi 1905 yılının 7 Mart'ında kaybetti. Sonrasında Bahariye Mevlevihanesi Şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede Efendi'ye devam ederken, bilmediği peşrev ve semâîleri ondan geçti. Avni Aktuç, Hoş Sada'nın Emin Dede bölümünde onu ilk defa büyük dayısı Fahreddin Dede'nin kütüphaneli odasında gördüğünü belirterek "*Emin Dede, şeyhi Hüseyin Dede Efendi nây üflerken vecde gelir, sandalyeden kalkar, yere oturur, dizlerini öper, o büyük üstâdı hayranlıkla dinlerdi*" diyor.⁴²

Dr. Fahri Celâl Göktulga (1895-1975)⁴³, Emin Dede'nin vefatından sonra yazdığı satırlarda Emin Dede'yi şöyle anlatır: "... *Tophâne'deki kendi gibi tarihi evinde halîlesinin dostlarının, talebelerinin kolları arasında çocuk gibi tertemiz bakan mavi gözlerini kapadı. Sağ tarafına inme inmişti. Güzel ve zarif elleri neyin perdelerine zaten basacak halde değildi. Cumartesi günleri Hakkı Süha, Hicabi, Süleyman (Erguner), Ressam Halil gibi neyimizi ondan öğrenmiş şakirdleri yatağının etrafına toplanırdık. Sol elinin parmaklariyle usûl tuta tuta yine başta idi. Yanışları titrek sesiyle düzelterek, olmayacak şed yollarını tarif ederek, yine üstad idi. Şakirdleri onun eserlerini dört-beş ney ile çalarlarken, o yüzde yüz alaturka evinin her bucağı burada bir başka hava var der gibi feryad ederdi. Emin Dede mûsikimizin son büyük temâdîsi ve son ustasıdır; fakat o aynı zamanda tam mânası ile hâlis bir Türk idi de. Zannederim hiçbir ihtirâsı, pul fikri, hattâ otomobil gürültüsü bile evinin huzûruna giremedi. Üstü halılarla örtülü sedirlerde diz çökülür oturulurdu. Sokak kapısının önünde pabuçlar çıkarılır, terlikler giyilirdi. Orada*

⁴² Beşir Ayvazoğlu, *a.g.e.*, s. 49-50.

⁴³ İstanbul 1895 doğumlu yazar ve hekimdir. İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdi. Toptaşı, Manisa ve Bakırköy Akıl ve Ruh hastalıkları hastanelerinde hekimlik, klinik şefliği ve başhekimlik yaptı. Fakat hekimliğinden çok, genç yaşta yazmaya başladığı öyküleriyle tanındı. Meşrutiyet'ten, Cumhuriyet'e geçiş döneminin en tipik temsilcisi olarak, insan mizaçları üstündeki hekimlik gözlemlerinden de yararlanarak toplumun her kesiminden hayat çizgileri yansıttığı eserler sundu. 16 Şubat 1945 yılında Vakit Gazetesinde yayınladığı *Neyzen Emin Efendi* adlı yazısından anlaşıldığı üzere Emin Dede'den ney meşketmiştir. 1975 yılında vefat etmiş ve Karacaahmet Mezarlığı'nda defnedilmiştir. https://tr.wikipedia.org/wiki/Fahri_Celal_Göktulga (Son erişim: 26/11/2016)

elektrik ampulleri bile birer kandil tevâzuu ile titrerdi. O evde sesler mûsikî, rüzgârlar beste, muhâvere edep, ziyâretçiler tevâzu sâhibi idiler..."⁴⁴

Çıraklarından Dr. Emin Kılıç Kale, onun ney üfleme tavrından söz ederken şöyle der; "*Emin Dede meşk esnasında öyle Aşîran'lar üflerdi ki, şaşkınlığımdan ney elimden yere düşerdi.*"⁴⁵

Hakkı Dede dergâhın neyzenbaşısıdır. Ve çok ketum bir insandır. Bir gün Hakkı Dede ile meşk ederken Emin Dede bir falso vermiş, Hakkı Dede asabî de bir insanmış, Neyle parmağına vurmuş ve Emin Dede'nin parmağı zedelenmiş. O parmağını durmadan öper öper başına koyarmış.⁴⁶

Hafız Sadettin Kaynak (1895-1961), Emin Dede'nin ney üflemede çok kudretli olduğunu belirterek; "*çaldığı zaman bir kaç neyin birden çaldığı zannedilirdi*" demektedir. Ney üflemede fevkalade mahir olmasına rağmen o derecede tevazu sahibi olan Emin Dede, kendi hocası Aziz Dede'den bahsederken, Onun şayanı hayret derecede ney üflediğini ifade etmektedir ve "*hayatımın sonuna kadar meşkine devam etsem, yine de Aziz Dede'nin talebeliğinden ileri gidemem*" demektedir.

Sadettin Kaynak'ın Emin Dede ile beraberliği uzun yıllar sürdü. Emin Dede ile ilgili anılarında ayrıca şunlardan bahseder.⁴⁷

"...Bir gece, Haseki Hastanesi karşısında bulunan Kadirî Dergâhına gittik. Emin Dede, büyük saygı gösterdiği ağabeyi Ömer Vasfi Efendi, ben ve meşk arkadaşım Hafız Kemal Batanay beraberdik. Zikrin ortasında Durak okuyacaktık. Emin Dede şah ney ile bir taksim yaptı; biz Hüzzam Durağa girdik. O geceki feyz ve manevî neş'eyi tarif edemem. Senelerce bunun etkisi sürdü ve bundan bahsedildi."

"...Bir gece de aynı Durağı, bestekârı bulunan Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin kabri başında okumuştuk. O gece Emin Dede'nin evinde yemek yedik. Akşam ile yatsı arası Kadirîhane'ye girdik. Mustafa İzzet merhumun kabri başına geldik. Hoca (Emin Dede) şah ney ile taksime başladı. Beyoğlu âfâkından (ufuklarından) geriye dönen zemzemeleri (nağmelerin yansımaları) bir şelâle (çağlayan) gibi akıyordu. Bu kadar tatlı bir taksim ve bu kadar berrak bir aksin ruhumda husule getirdiği heyecanı hâlâ duyarım..."

"...Bu durak, daha sonraları, tarafımdan Emin Dede'nin beraberliği ile Columbia plaklarına dolduruldu. Emin Dede'nin ilk ve son defa plağa ney çalması da bu suretle vaki oldu. Hocayı plağa çaldırmak çok zor oldu. Onun muvafakatini almak

⁴⁴<http://www.on5yirmi5.com/haber/muzik/sanatcilar/80733/emin-dedenin-de-artik-bir-tasi-var.html> (son erişim tarihi: 09/08/2016); http://www.eksd.org.tr/bestecilerimiz/neyzen_emin_yazici.php (son erişim tarihi 06/11/2016).

⁴⁵ İbrahim Refik, *a.g.e.*, İstanbul 2008, s. 150.

⁴⁶ Yılmaz Kale ile evinde yapılan 28/10/2016 tarihli mülâkat (bk. Mülâkatlar 2).

⁴⁷ Beşir Ayvazoğlu, *a.g.e.*, s. 57.

için hayli uğraştım. Nihayet razı oldu. Fakat aksilik bu ya, sesimin rahatsız olduğu bir zamana tesadüf etti. Başka zamana bıraksam, hoca bir daha ikna olmayacaktı. Her ne olursa olsun, benim okumam değil, onun çalması önemli diye düşündüm ve gittik. Kayıt işi Beyoğlu'ndaki Melek Sineması'nda yapıldı. Hoca ile oraya gidildi. Şah ney ile yapılan nefis bir Hüzzam taksimden sonra Durağı okuduk. Ne yazık ki, bu plağın kalıbı, plağın birçok nüshaları ile beraber Columbia Şirketinde çıkan bir yangın sonucu telef olmuştur. Şimdi mevcudu var mıdır? Bilinmez...’’⁴⁸

“...Yine bir Cuma günü Dede Efendi'nin Ferahfeza Âyini'ni Kulekapısı Mevlevî Dergâhı'nda [Galata Mevlevîhanesi] okuyacaktık. Hânende arkadaşlar genç ve dik sesli yedi kişiydik. Bunlar içinde fakir bendeniz, Hafız Kemal Batanay, Bahriyeli Baha, Vasfi Rıza Zobu ve diğerleri vardı. Neyzenlerde sekiz on kişiydiler. O gün Kulekapısı Mevlevîhanesi fevkâlade bir gün yaşadı. Gerek taksim ve peşrev, gerekse âyin-i şerif ve sonunda âcizane okuduğum Kur'ân çok beğenildi. Mukabelenin sonunda hep birlikte neyzen başının odasına inerek âyin-i şerifin güzelliğinden bahse koyulduk. Bir müddet sonra, mukabelede ecnebîler mahfilinde bulunan bir Macar müzisyen odaya geldi. Tercümanı vasıtasıyla ilk önce görüşmek arzusunda olduğunu söyledi. Emin Dede derhal ayağa kalkarak “*Buyurun, buyurun, sandalye getirsinler*” diye telâş gösterdi. Macar müzisyen hocanın ellerine sarılarak şunları söyledi: “*Ben bugün Türk Musikîsinin şaheserini buldum. Aman, ne olur! Yukarıda okuduğunuz şeyin notasını bana verin. Bir kitap yazıyorum. Bütün dünya milletlerinin musikîlerinden bir parçayı bu kitabıma koyacağım. Türk Musikîsi için de bu âyini koymak isterim... Bu nasıl musikîdir? Bu musikî değil, âdetâ bir mucizedir! Bu derece kuvvetle ruha hitap eden bir eser daha dinlemedim.*”⁴⁹

... O da bizim gibi, erkân minderine oturdu; kulpsuz fincandan kahve içti. Bu mecliste Rauf Yektâ Bey ve hocam Kâzım Bey de bulunmaktaydı. Macar anlatıyordu; “*İstanbul'a geleli bir ay oldu. Bu amaçla birçok yerlere gittim. Kadıköy Şark Musikî Cemiyetine de beni götürdüler. Ali Rifat Bey namında bir zat ile görüştim. Bana orada Batı taklidi bir takım parçalar dinlettiler. Hiç birini beğenmedim. Bizi taklit ederek yapacağınız eserleri bize beğendiremezsiniz. Sizin şaheser bir musikîniz var. Aman, bunun kıymetini biliniz. Biz musikîmizde artık melodi bulamaz olduk. Bir gün gelecek, belki sizin musikînizden yararlanma yoluna gideceğiz.*”

Üstad Sadettin Kaynak'ın hocası Emin Dede ile ilgili olarak bildiğimiz anıları, ne yazık ki bunlardan ibaret. Onun, hocası muallim Kâzım Bey'e (Uz) intisabı hemen hemen Emin Dede'ye intisabı ile aynı yıllarda oldu. Kâzım Bey'den ilk meşk ettiği eser Sabâ Kâr-ı Nâtık'tır. Daha sonra onun bütün eserlerini bizzat meşk eder. Kâzım Bey yaptığı her eseri sıcağı sıcağına Kaynak'la meşk etmekte ve bundan büyük bir zevk duymaktadır. Kaynak merhum, Kâzım Bey'den ayrıca eski

⁴⁸ Söz konusu plak, Kalan Müzik tarafından CD olarak çoğaltılıp müzikseverlere sunularak günümüze ulaşmıştır. (Beşir Ayvazoğlu, a.g.e., s. 57).

⁴⁹ http://tr.yenisehir.wikia.com/wiki/Emin_Dede (Son Erişim Tarihi 13/03/2016).

bestekârlara ait pek çok (kendi beyanına göre 23 makamdan toplam 50 kadar) eser de meşk etmiştir. Onunla birlikte İbnülemin Mahmut Kemal Bey'in (İnal) (1870–1957) Beyazıt Bakırcılar'daki konağında her Pazartesi gecesı yapılan musıkî toplantılarına ve daha başka birçok benzeri toplantılara muntazaman katıldı.⁵⁰

Aziz Dede'den öğrenilebilecek ne varsa hepsine sahip olmak için yıllarca Galata Mevlevihane'sine ve Dede'nin Üsküdar'daki evine gidip gelen Emin Efendi, bir yandan da Şevket Gavsî ve Rauf Yektâ beylerden musıkî nazariyatıyla Hamparsum ve alafranga nota sistemlerini öğrendi. Halil Dikmen'in Turgut Cansever'e anlattığına göre, Aziz Dede'ye derse gittiği bir gün hırkasını çıkarırken cebinden alafranga nota sayfaları düştü. Aziz Dede notaları görünce "Bu ne?" diye haykırıp hatırı sayılır iki tokat aşkettiği genç öğrencisini kovdu. Emin Efendi, küsmek şöyle dursun, tam dokuz ay Aziz Dede'nin Üsküdar'daki evine gidip kapısında bekledi. Aziz Dede pencereden bakıyor, gelenin Emin olduğunu anlayınca kapıyı açmıyordu. Genç Emin, çok soğuk bir kış günü çatır çatır ayaza rağmen Dede'nin açılmayan kapısı önünde inatla bekledi. Sonunda üşütüp hasta olmasından endişe ederek öğrencisini içeri alan ve affeden Aziz Dede'nin bu şuurlu tavrı, hiç şüphesiz, bir eseri notaya almakla meşk ederek ezbere almak arasındaki farkı çok iyi bilen bir sanatkârın geleneği bir sonraki nesle hocalarından devraldığı gibi aktarma arzusunun ve çabasını ifade etmekte olmasıyla mânidardır.⁵¹

“Bazı eski üstatların kıymetli eserleri öğretmekte pek kıskanç oldukları söylenir. Talebeleri Emin Efendi'den kıskançlık görmek şöyle dursun, bazı eserleri öğrencileri için yazıp onlara kendi ısrarı ile meşk ettirdiğini ifade ederler.

Türk–Anglo–Amerikan Postası isimli mecmuanın beşinci sayısı olan Ağustos 1947 tarihli nüshasında Dr. Osman Şevki Uludağ'ın “Türk Musikisinde Kıskançlıklar ve Aldatmacalar” başlıklı bir yazısı çıkmıştı. Ben de sözün sırası gelmişken merhum üstadımız Rauf Yekta ile Emin Efendi Hocamız arasında geçen bir hatıradan bahsedeceğim:

Bir gün Emin Dede, Rauf Yektâ Bey'den Hatipzâde'nin her mısra'ı başka makam ve başka usullerle bestelenmiş olan “*Rast geldim murgizar içre*” diye başlayan kâr-ı nâtıkını istiyor. Rauf Yektâ Bey de buna mukabil Çargâh, Ferahfeza ve Uşşak âyinlerin notalarını talep ediyor. Emin Efendi bu âyinlerin notalarını ayrı ayrı zamanlarda yazıp vermiş ve her sefer Kâr-ı Nâtıkı unutturmuyup istemiş. Üçüncü defasında Yeni Cami'deki saatlerin önünde birbirlerine tesadüf ettiklerinde Emin Efendi keyfiyeti tekrar ile bizzat Rauf Yektâ Bey'in evine kadar gidip yazmayı teklif edince bu eseri veremeyeceğini, çünkü Zekâizâde Ahmet Efendi'den bu eseri meşk ederken kimseye verilmemek için yemin ettirildiğini söyleyince, Emin Efendi bir hayli üzülmeye ayrılıyor. Ve o sırada Şevket Gavsî Bey'e tesadüfle vuku'u hali ona hikâyeye edip “*Ben de onun yaptığı Yegâh âyinini Beyoğlu Mevlevîhanesinde*

⁵⁰ http://tr.yenisehir.wikia.com/wiki/Emin_Dede (Son Erişim Tarihi 13/03/2016).

⁵¹ Beşir Ayvazoğlu, *a.g.e.*, s. 46.

okutmayacağım” diyor. Tabii Şevket Gavsî Bey keyfîyeti Rauf Yekta Bey’e söylüyor. Bu sebepten iki üstad birbirlerine darılıyorlar.

Rauf Bey’in bestelediği Yegâh Âyini’nin Yenikapı Mevlevihanesi’nde okunacağını duyan Emin Dede aynı gün oraya giderek dinliyor. Orada kudümzen başı olan Zekâizâde Ahmet Efendi’nin âyine ehemmiyet vermemesinden müteessir olan Rauf Yektâ Bey’in hiddetini sezen Emin Dede çok üzülüyor. Keyfîyete muttali olan Şeyh Baki Efendi merhum da Emin Efendi’ye gelerek Rauf Bey’in teessürünü hikâyeye edince Emin Efendi dayanamayarak barışmaya razı oluyor ve o sırada Rauf Bey’i Emin Efendi’nin hücrelerine getiriyorlar. Bu suretle aradaki soğukluk bertaraf edilerek hemen o gün mezkûr âyinin meşkine başlanıp çalışmalar devam ediyor. Âyin tamamlanınca bir mukabele günü Beyoğlu Mevlevîhanesi’nde Rauf Yekta Bey Neyzenbaşı mahallinde ve Emin Efendi kudümzenbaşı mevkiinde olarak mezkûr âyin okunuyor. Bundan ziyadesiyle memnun olan Rauf Yektâ Bey vefatına kadar Emin Efendi’ye devamdan geri kalmıyor”⁵²

Vefatından sonra bir süre sevenleri tarafından neyler üflenerek mevlitler okunmuş, bir süre sonra ise terk edilmiş, son okunan mevlit merasiminde şu kıt’a söylenmiştir:

*“Can fezâ bir meclis oldu doğrusu
Nâylerden mest olub döndüm eve*

*Şüphe yok kim raks ederdi şevk ile
Dinleyen insan değil, olsa deve”*

Evrenoszade Sami (ö.1953) Bey’in Emin Efendi merhumun vefatına söylediği tarih manzumesi de şöyledir:

*“Bir büyük hattât-ı dehrin misli yok bir nâyzen
Oldu bu dâr-ı fenâdan âzim-i huld-i berîn*

*İstikametle salâh-i hâl ile ma’rûf idi
Parlıyordu zühd ü takvâdan o nûranî cebîn*

*Dâderi hâce Ömer Vasfî medâr-ı feyzidir
Fahr-i hattatîn idi o kâmil-i dâniş-karîn*

⁵² Bedii N. Şahsuvaroğlu, *Ec. Yarbay Neyzen Halil Can, Neyzenbaşı Emin Dede*, İstanbul 1974, s. 47; Bülend Çeviksever, *Neyzen Emin (Dede) Efendi Hayatı San’atı Eserleri ve Mûsikîmizdeki Etkileri*, İTÜ, SBÜ, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ocak 1995, s. 16-17.

*Bu iki sâhib-kemâlin her biri bir hârîka
Her biri divan-ı ferdiyyetde oldu kâmbîn*

*Hep geçerdi hâtırimdan onları gördükçe ben
Râkım-ı eşher ile üstâdı Zühdi-i mekîn*

*Oldu bir ni'me'l-halef elhak ahi zîşanına
Öyle bir ser-baz-i müstesnâ idi mîri Emin*

*Yazdığı her levha ulviyyet nümâ bir şâh-eser
Zevki icaze olur bir şahid-i hakka'l-yakîn*

*İtişamile o sîmadan bürüz eyler idi
Sırrı Râkımdır o tâb-ı kudreti balâ-terîn*

*Hattatını görmüş olaydı Hazret-i Şeyh-i benâm
Şevket-i üslûbuna hayretle derdi âferîn*

*Hem büyük bir nâyzendi, hem büyük bir beste-kâr
O ilâhî nağmeler ilhâm-ı Rabbü'l-âlemîn*

*Kenz-i esrar idi ilm-i mûsikînin sînesi
Vardı her bir bestesinde başka bir şevk-i nevîn*

*Yaptığı âyîn okundukça sarardı bezmini
Feyz-i Mevlâna ile envâr-ı aşk-ı Şems-i dîn*

*İsm-i Hû'dan neşve-pâş-ı vecd olurdu nây ile
Leblerinden oldu ism-i Hû nevâyı vâpesîn*

*Sakına arş-ı Hudânın asdı artık nâyini
Dem çeküb bülbüller etsün rûz ü şeb âh ü enin*

*Pîri ruhunda açıldı bab-ı Firdevs-i rızâ
Gûşine geldikde emri "فا د خلوما خالد ين"*

*Bargâhi rahmetinde mazhar-ı gufran edüb
Nûr-ı dîdârınla şâd et ya Mücîbe's-sâilîn*

*Bir çıkar tarih-i Sâmi böyle bir şahsiyyetin
Levhalar yazsun bihişte ba'demâ Hâcı Emîn"*

Damga müdüriyetinden emekli Nüzhet Bey'in düşürdüğü tarih ise daha sonra yapılan mezar taşına yazılan mısralardır:

*“Yazdım üç ihlâs ile tarîhini
Etdim ihdâ mü'minîn ruhuna*

*Âlem-i ukbâye uçdı “Hû” deyub
Fâtîha Mehmed Emîn'in ruhuna”⁵³*

Ölümü dolayısıyla Tahir Olgun'un (ö.1951) yazmış olduğu tarihi şiir şudur:

*Nây-i takdir-i Hudâ nağmezen-i cûş-â-cûş
“İrcî” nâlesinin mest-i cihan'da her gûş*

*Şu fenâ âlemine konmuş olanlar göçüyor
Bakılırsa görülür mehd ile makber hemdûş*

*Şefkatinden mi aceb halkı çeker sînesine
Ecel unvânı ile dâim açık bir âgûş*

*Dem-be-dem âleme aksâvar olan hangi kazâ
Etti serneyzeni de tiz sesiyle bîhûş*

*Dönerek uçtu bekâ sâhasına Rûhu'l-emîn
Rahmet ü mağfiretin sâgarını eyleye nûş*

*Feyzine mazhar olup Hazret-i Mevlânâ'nın
Eylesin rûh-i revânı orada cûş u hurûş*

*Düştü gülbang-i esef şeş cihete ey Tâhir
Mutrib-ı bezm idi neyzenbaşı oldu hâmûş (H.1364)⁵⁴*

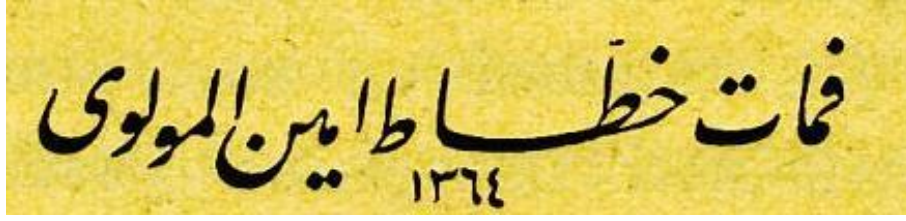
Necmeddin Okyay (ö.1976) Hattat-Neyzen Mehmed Emin Efendi'nin vefatı üzerine üç lisanda üç tam tarih söyleyerek her birinde ayrı bir vasfını belirtir:

Hattat Emin Dede Gülzâr-ı Adne girdi. (1364) şeklinde mısra ile hattatlığını,

“Femâte Hattât Emîn El-Mevlevî” şeklindeki

⁵³ İbnülemin Mahmud Kemal İnal, *Son Hattatlar*, Devlet Kitapları, 2. Baskı, İstanbul 1970, s. 83-85.

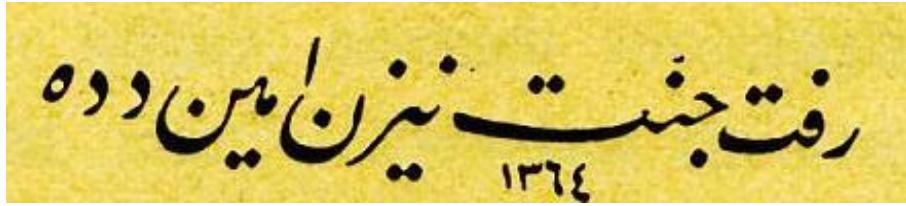
⁵⁴ http://www.eksd.org.tr/bestecilerimiz/neyzen_emin_yazici.php (Son erişim tarihi 06/11/2016).

Resim 13. *Hattat Emin-ül Mevlevi vefat etti. (1364)*

Arapça mısra ile hem hattatlığı, hem de mevlevîliğini,

“*Reft cennet neyzen Emîn Dede*” şeklindeki

Resim 14. *Neyzen Emin Dede Cennete gitti. 1364*⁵⁵

Farsça mısra ile Neyzenliğini dile getirir.

Bestekâr, Tanbûrî, Hattat ve Hâfız Kemal Batanay’ın düşürdüğü tarih ise şöyledir:

Üstâd-ı Refiûşşânım merhum Hacı Emin Efendi’nin vefatı münasebetiyle acz ve noksân-ı liyâkatime bakmayarak tanzimine özendiğim mersiye-i nâcizânemdir:

*Bu asrın neyzen-i zî-kudreti üstâd Emîn’in ki
Gönüllerde sezâdır nâmı her ân yâd ü tebcile*

*Kazanmıştı bi-hakkın nây ü hatta bir büyük şöhret
Bu sanatlarla da akrânına lâyıktı tafdile*

*Hutûtun enfes-i a’lâsını yazmakta mâhirdi
Yazan eller değerdi herkesin indinde takbile*

*Feminde nâme-i Cibrîl gibi nây-ı negam-sâzı
Olurdu ruba vecd-âver nevâ-yı selsebîlile*

*Nice tâliblere evkâtını etmiş idi tahsis
Bilâ ârâm bu bârı katlanırdı dûşa tahmîle*

⁵⁵ Derman, *İki Kardeş Hattatımız / Ömer Vasfi Efendi (1880-1928)-Neyzen Emin Efendi (1883-1945)*, Kemal Matbaası, İstanbul 1965, s. 7.

*Tevâzu 'la nezâket imtizaç etmişti tab 'ında
Zülâl-i feyzini dâim çalıştı bezl ü teşmile*

*Bu suretle ne istidatlı irfanlar yetiştirdi
Sayılmaz müstefidânı, çekilmez silk-i tescîle*

*Gözünde hırs-ı dünyadan eser yoktu onun aslâ
Bunun-çün etmedi rağbet hayatta tâc ü iklîle*

*Semâhatte, sehâvette nazîri az idi el-hak
O bir insân-ı kâmil vasfını hâizdi temsîle*

*Azîz üstâd, derim mecmua-i feyz-i kemâlatı
Benim haddim değildir bahsini itrâ u tatvîle*

*Henüz altmış yaşında iken serildi bister-i felce
Ne çâre olmadı imkân mukadder hükmi tahvile*

*Nihayet "ircî" emri semâh-ı cânına değdi
Hemen lebbeyk deyüp koştı hayâtı erdi tekmîle*

*Emînim rûh-i pâk-i arş-ı illiyyîne yükseldi
Sunarken cânını Hakk'a sarıldı bâb-ı tehlîle*

*Nevâ-yı nây ile cûşân olan diller için bilmem
Yarar mı ağlamak şimdi bütün âlâmı ta'dîle*

*Tamam bin üç yüz altmış dört yılında irtihâl etti
Yazıldı hicr-i târihi çekildi bend-i tezyîle (tafsile)*

*Îlâhî rahmetinle sen Emîn'e mağfiret eyle
Kemal'i affedip sevk et rızânı kesb ü tahsile⁵⁶*

⁵⁶ Muhittin Serin, *Bestekâr Tanbûrî Hattat Hâfiz Kemal Batanay*, Kubbealtı Neşriyatı, Mas Matbaacılık Aş., İstanbul 2006, s. 88-89.

2. HATTATLIĞI

Yukarıda da bahsedildiği üzere Emin Efendi'nin yazı hayatı ortaokulda başladı. Sonrasında esasen ağabeyinin Sami Efendi'den meşk etmesi ve meşklere devam ederken kardeşi Emin Efendi'yi de yanında götürmesi ve hattat olan ağabeyinin yazılarının tashihlerini yapması ile zirveye ulaştı. Öyle ki, ileriki yıllarda hattatlığı meslek seçecek, Harita Hattatı olarak görev yapacak ve bu görevi emekliliğine kadar sürdürecekti. Emekliliğinden sonra da değişik kompozisyonlardaki eserleriyle hat sanatımıza katkı sağladı. Hattatlığını soyadına da yansıtan sanatkâr, soyadı kanunu ile birlikte “*Yazıcı*” soyadını seçti.

Emin Efendi'nin hat sanatında harf anatomisi, harekeler, teyzinî dolgu unsurlarındaki ustalığı, deha çapında kompozisyon kabiliyeti yanında yazı taklidindeki becerisi şaşırtıcı derecede başarılıdır. Ne yazık ki en olgun sanat hayatına yeni harflerin kabulünden sonra erişti. Bu yüzden hüsn-i hatta talebesi yoktur. Resmi vazifesi haricindeki yazıları da azdır.⁵⁷

Emin Efendi ekler kısmında da görüleceği üzere, hiç ta'lik meşk etmediği halde göz ve el kudretiyle, bir takım celi ta'lik yazılar da yazmıştır. (Bk. Katalog 08,15,35,37)

İbnulemin M. Kemal İnal, Son Hattatlar adlı eserinde Emin Dede'nin yazı taklit kabiliyeti hakkında Necmettin Okyay'dan naklen, onun şöyle söylediğini zikreder: “Emin Dede, yazı taklit etmekte son derece mâhir idi. Şeyh, Râkım, Mahmud Celâleddin gibi büyük hattatların yazılarını verdim. Güya fotoğrafla alınmış gibi aslından asla farkı olmayarak taklit etti. En büyük kudreti, sülüs ve nesih idi. Güzel Ta'lik de yazardı. Büyük kardeşi Ömer Vasfî Efendi'nin celi yazılarının pürüzlerini alır, yazıya keskinlik verirdi. Gayet mükrim ve sâlih idi. Yalnız bir Hilye-i Şerife yazmıştır (bk. Katalog No 23). Baki Efendizâde Müfid Bey'de idi. Kur'an-ı Kerim yazmamıştır.”⁵⁸

Kazasker Mustafa İzzet Efendi için, *hattatlar arasında böyle bir mûsikişinas gelmemiştir; mûsikişinaslar arasında da böyle bir hattat gelmemiştir*⁵⁹ denilir. Bunun bir istisnası ise Emin Efendi'dir. Fakat ikisini birbiri ile kıyaslamak doğru ve sağlıklı bir değerlendirme olmaz. Zira Emin Efendi bu kültürel ve sanatsal ortamdan çok uzaklaşdığı, sosyal değerlerin ve algıların değiştiği bir devirde hayatını sürdürdü. Kazaskerin devrinde yaşasaydı ikinci bir Kazasker olabilirdi. Emin Efendi'nin Kur'an yazmayı ve daha çok hat eseri üretmeyişi bu yüzdendir. Neyzenlikte talebe yetiştirmişken hattatlıkta hiç talebesi yoktur. Ağabeyi Deli Ömer lâkaplı iken bile Hobcuzade'ye ders vermiştir. Yani Emin Efendi'nin hiç

⁵⁷ M. Uğur Derman, *a.g.e.*, Kemal Matbaası, İstanbul 1965, s. 6-7.

⁵⁸ İ. M. Kemal İnal, *Son Hattatlar*, Devlet Kitapları, 2. Baskı, İstanbul 1970, s. 83.

⁵⁹ Derman, *SÜ. Sakıp Sabancı Müzesi Hat Koleksiyonundan Seçmeler*, Akbank Yayınları, İstanbul 2002, s. 154.

öğrencisinin bulunmayışı, kişiliğinin sert oluşundan ya da hat öğrenmek isteyen geri çevirdiğinden değil, harf inkılabı neticesinde oluşan yeni dönem şartları çerçevesinde durum böyle netice vermiştir.⁶⁰

Resim 15. Mehmed Emin Efendi'nin iğnelenmiş celi sülüs yazı kalıbından harf detayı (Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s. 7).

Refii Cevad Ulunay⁶¹'ın (ö.1968) anlattığı şu hadise, Emin Dede'nin yazı taklit etme yeteneğinin yanında prensiplerine bağlı ciddi, erdem sahibi bir insan olduğunu gösterir. Rivayete göre eski Mısır Kralı Birinci Fuad (ö.1936), babası Hidiv İsmail Paşa'dan (ö.1895) kalan Hafız Osman hattı bir Kur'an-ı Kerim'in eksik sayfalarını tamamlamak ister. Birçok hattatı dolaştıktan sonra başvurduğu Reisülhattatın Kâmil (Akdik) Efendi, bu zor işi ancak Emin Efendi'nin başarabileceğini söyler.

Durum Emin Efendi'ye bildirilir. O da işi bir şartla kabul edebileceğini söyler. Yazdığı sayfaların bir tarafına imzasını koyacaktır. Kral Fuad razı olmaz ve imzasını koyma şartını kaldırdığı takdirde teklif ettiği bin lirayı iki katına çıkarabileceğini iletir. Fakat Emin Efendi "*Ben bir hattatım, sahtekâr değil. Hattımı*

⁶⁰ M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 tarihinde yapılan görüşme (bk. Mülâkatlar cd).

⁶¹ 1890'da Şam'da doğdu. Galatasaray Lisesi'nden mezun olduğu yıl olan 1909 yılından itibaren Alemdar gazetesini yayınlamaya başladı. 4 Kasım 1968'de ölmüş ve vasiyeti üzerine Konya'da Mevlana Türbesi'nin karşısındaki Üçler Mezarlığı'na gömüldü.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Refi'_Cevad_Ulunay (Son erişim 26/11/2016).

Hafız Osman merhumun ruhunu rencide edecek sûrette istismar etmem ve ettirmem. İki bin değil, on bin verseniz dahi imzasız yazmam!” diyerek oldukça yüklü bir meblağı en ufak bir tereddüde düşmeden reddeder.⁶²

M. Uğur Derman’a göre, Rakım’ın Fatiha’sında ve diğer kâğıtlarda gördüğü kadarıyla, taklit edeceği yazının üzerine ince kâğıtlar koyarak defalarca yazıp elini o şiveye alıştırtıyor ve ondan sonra yazıyor olmalıdır.⁶³

2.1. Harf Anatomisi

Emin Efendi’nin hat tasarımlarında harf güzelliğinin ayrı bir önemi vardır. Birkaç celî sülüs eserinde bu açıdan anatomik harf etütlerinde bulunmak yararlı olacaktır.

Tezin katalog kısmında yer alan 04 nolu eserde hareke ve tezyinat unsurları çıkarıldıktan sonra salt harfler incelendiğinde dikey harflerin birbirine nizamî ve muntazam olduğu, aynı şekilde yatay hareketlerin de bir o kadar uyumlu olduğu görülmektedir. Fetih sûresi birinci âyeti’nin (*İnnâ fetahnâ leke fethan mubînâ.*) yer aldığı eserde “*fetahnâ*” ve “*fethan*” kelimelerindeki küplü “*ha*” harfinin küplerinin dengeli bir şekilde istif edildiği ve tekrar eden bu harflerde muhteşem bir uyum sergilendiği göze çarpar.

Resim 16. Hareke ve noktalar arındırılmış kompozisyon (bk. Katalog 03).

Resim 17. Sadece harekelerden arındırılmış kompozisyon (bk. Katalog 03).

Yukarıdaki her iki resme bakıldığında harf noktalarının hiçbir sıkışıklığa mahal vermeden dengeli bir şekilde dağıtıldığı da görülür.

⁶² İbrahim Refik, *a.g.e.*, s. 151-152. Bu rivayetin doğru olamayacağını düşünen Uğur Derman’ın mesele hakkındaki görüşleri şöyledir: “Necmeddin Okyay Efendi’den işittiğime göre, Hasan Rıza Efendi’nin (basılmış olan) tefsirli Kur’an-ı Kerim’inin aslı 1920’li yılların sonlarında Mahmud Muhtar Paşa tarafından satın alınarak Necmeddin Efendi’ye cilt ettirilir. Baskı sırasında bozulan bazı sayfeler de Emin Efendi’ye yeniden yazdırılmak istenir. Emin Efendi sayfa başına bir altın ister ve bir numune sayfa yazarak gönderir. Necmeddin Efendi yazıya hayran kalmıştır. Ancak bir türlü parayı verip de bu sayfaları yazdırtmazlar. Ulunay’ın bilgisi yanlış bir istihbarata dayanıyor olmalı. Çünkü son derece mahviyetkâr olan Emin Dede, imza hususunda iddialı bir meşrebe sahip değildi. Daha da mühimi, Kur’an’ın bir sahifesinin sonuna koyacağı imzasının ilâhî metne tedâhül olacağını bilecek derecede müttekî ve müteşerrî bir zattı.” Beşir Ayvazoğlu, *Ney’in Sırrı*, Kapı yayınları, İstanbul 2007, s. 47-48.

⁶³ M. Uğur Derman ile evinde yapılan 22.11.2016 tarihli görüşme (bk. Mülâkatlar cd).

Hattat Hamid Aytaç tarafından hicri 1358/miladi 1939 tarihinde yazılan aşağıda soldaki levha (bk.Resim 13) harf anatomisi bakımından incelendiğinde, hareke ve tezyinat unsurları bakımından Emin Efendi'nin aşağıda sağdaki terkibine göre ufak farklılıklar içerdiği görülür. Örneğin baştaki elif ile sondaki “mübînâ” kelimelerinin eliflerinin kısaltılıp köşelerin pahının kırılıp ovalleştirilerek yazıldığı görülmektedir.

Resim 18. Hattat Hamid Aytaç'a ait levha.

Resim 19. Emin Efendi'ye ait levha (bk. Katalog 03).

Aşağıdaki bir diğer levhada yine hareketler ve diğer tezyinî unsurlar ve noktalar çıkartılarak gösterilen soldaki örneğimizde dikey ve yatay harflerin uyumu hemen göze çarpmaktadır. Kalem sûresi dördüncü ayeti'nin (*Ve inneke le alâ hulukın azîm.*) yazılı bulunduğu eserde “alâ” ve “hulukın” kelimelerinin “lâm” harflerinin ortak biçimde terkip edildiği görülür. Sağdaki örnekte noktalara bakıldığında noktaların tam harflerin olması gereken yerlerinde kullanıldığı anlaşılıyor; *nun*, *hı* ve *zı* harflerinin noktaları gibi...

Resim 20. Hareke ve noktalardan arındırılmış kompozisyon (bk. Katalog 06).

Resim 21. Sadece hareketlerden arındırılmış kompozisyon (bk. Katalog 06).

Hicri 1335/Miladi 1917 tarihli Emin Efendi'ye ait aşağıda sağdaki levha ile Hicri 1377/Miladi 1958 tarihli Hattat Hamid Aytaç'a ait aşağıda soldaki levhalara bakıldığında, harf ve tezyinat unsurları bakımından aynı oldukları ancak “*nakalehû*” olarak imzalanması gerekirken yalnızca ismiyle imzalanmış olduğu görülür. Her iki levhanın formları da incelendiğinde levhanın aşağıda gösterildiği gibi dairesel yerine

oval formda yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar levhada “alâ” kelimesindeki “ya” harfi oval formun dışına taşmış olsa da, gözün tamamlama özelliğinden dolayı oval form belirgin olarak ortaya çıkmaktadır.

Resim 22. Hamit Aytac'a ait celi sülüs levha.

Resim 23. Emin Efendi'ye ait celi sülüs levha (bk. Katalog 06).

Yukarıda verilen ve hareketleri çıkarılmış görselde daha iyi anlaşılacağı üzere (bk. Resim 16), “aziym” kelimesinin üstündeki boşluğu baştaki “ayn” harfi ile dengelemek için “Sadakallâhü'l-Kerîym” ibaresi konulmuştur. Bu ibare yazılmayıp hareke ile doldurma yoluna gidilseydi, bu göze pek hoş gelmeyebilirdi.

Aşağıda Mustafa Halim Özyazıcı'ya ait ibaresi farklı verilen bir diğer örnek ile Neyzen Emin Efendi'nin levhasını bir arada sunma gereği duydum. Bunu burada paylaşmamın nedeni, ilk bakışta benim Halim Efendi'nin Neyzen Emin'in bu levhasından ne kadar etki altında kaldığı hissine kapılmış olmamdır. Bu iki levha arasında öyle bir bağ vardır ki, gerek harf kompozisyonu gerekse hareke ve tezyin işaretlerinin kullanım anlayışı, keşîdeli harflerin kullanışları, noktalar ve hareke yoğunluğu bu kanaati daha da güçlendirmektedir.

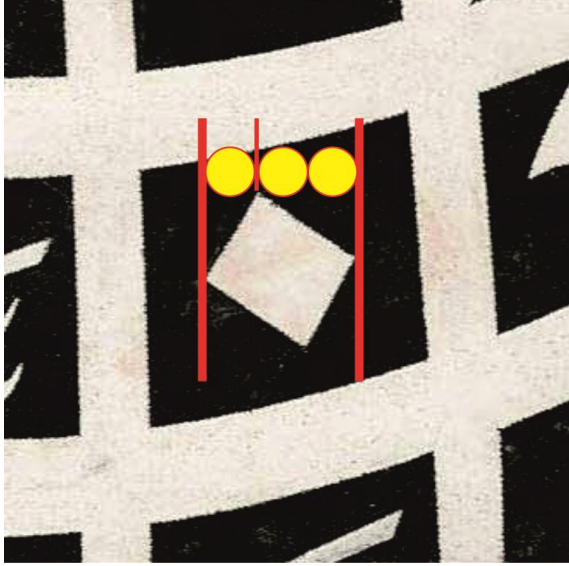

Resim 24. M. Halim Özyazıcı'ya ait celi sülüs levha.

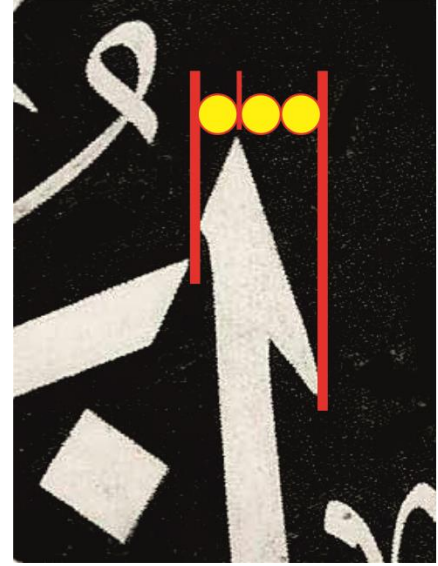

Resim 25. Emin Efendi'ye ait celi sülüs levha (bk. Katalog 06).

Yukarıdaki Neyzen Emin Efendi'ye ait levhadan alınan nokta ve harflerde gösterildiği üzere, Sülüs yazının hareket başlangıcı olarak tespit edilen özelliklere dikkat edilirse, üçte bir ve üçte iki meyil esasına uygun oldukları anlaşılmaktadır. Bu diğer tüm unsurlarda da böyledir.

Resim 26. Emin Efendi'ye ait celi sülüs levhadan detay (bk. Katalog 06).

Resim 27. Emin Efendi'ye ait celi sülüs levhadan detay (bk. Katalog 06).

Aşağıda tüm hareke ve tezyinî işaretleri çıkarılmış Katalogda 41 numarada sunulan Emin Efendi'nin eseri, dikey ve yatay hareketlerinin uyumu ile diğer yazılarının kalitesini taşır. Siyah zemin üzerine zırnık mürekkebi ile hazırlanmış olan bu kalıp Katalog 29 da Hicri 1352/Miladi 1933 tarihli eserin aherli kağıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış hali ile sunulmuştur. Bu istif ve çeşitleri bir çok hattat tarafından da kullanılmıştır.

Resim 28. Emin Efendi'ye ait, hareke ve noktardan arındırılmış, tarihsiz, koyu zemin üzerine zırnıkla hazırlanmış celi sülüs Kelime-i Tevhid levha (bk. Katalog 40).

Resim 29. Sami Efendi'ye ait, hareke ve noktalandırılmış, Hicri 1289/Miladi 1872 tarihli celi sülüs Kelime-i Tevhid levha.

Neyzen Emin tarafından tarihsiz olarak hazırlanan bu kalıp ile hocası Sami Efendi tarafından yazılmış hicri 1289/miladi 1872 tarihli Kelime-i Tevhid karşılaştırıldığında, Emin Efendi hocası ile aynı kalıbı kullanmış gibi gözükse de, çok az nüans/farklılıklarının olduğu anlaşılmaktadır. İlk incelendiğinde Sami Efendi'nin levhasında “*Rasûlullah*” kelimesindeki “*vav*” harfinin Neyzen Emin Efendi'nin levhasında Mürsel “*vav*” olarak kullanıldığı göze çarpar. İncelemeye devam ettiğimizde Sami Efendi'nin levhasında “*Rasûlullah*” kelimesindeki “*ra*” harfinin ilk kısmının mürsel olan ikinci kısmına göre biraz ufak kaldığı, ancak Neyzen Emin'de ise bu durumun “*Muhammedün Rasûlullah*” kelimesinden itibaren biraz aşağıya doğru çekilerek İsm-i Nebi'deki “*dal*” harfi ile “*ra*” harfinin sınırlarının birbirine eşitlenmiş olduğu görülür. Her iki levhada da “*Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah*” cümlesine eklenen “*Hûve*” ibaresi, aslında 3. tekil şahıs zamiri olan “*O*” nun karşılığıdır. Bu zamir çoğu zaman Allah (cc.) lafzı yerine kullanılır.

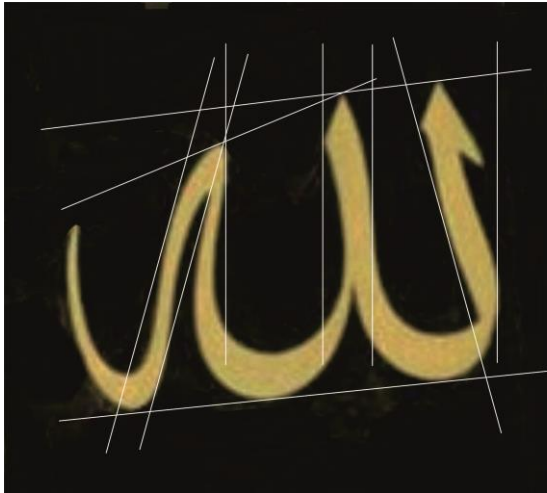

Resim 30. Emin Efendi'ye ait, hareke ve noktalandırılmış levhanın çizgisel gösterimi (bk. Katalog 40).

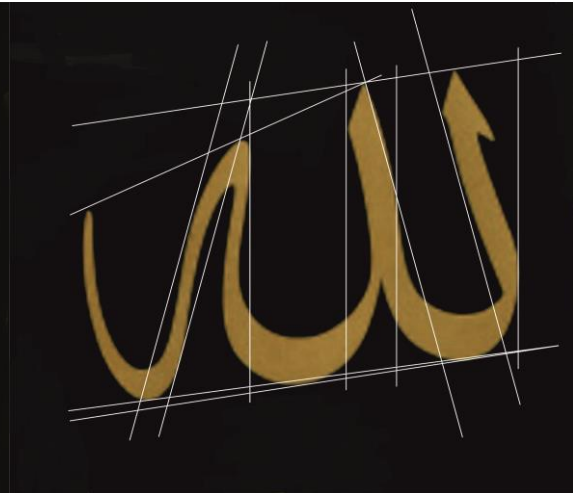

Resim 31. Sami Efendi'ye ait, hareke ve noktalardan arındırılmış, Hicri 1289/Miladi 1872 tarihli levhanın çizgisel gösterimi.

Ufak görsel farklılıkları olsa da, baştan sona büyük bir dikkat ve itinayla yazılmış oldukları ve genel kurallara ne kadar riayet edildiği anlaşılıyor. Emin Efendi'nin Kelime-i Tevhid'inde elif başlarında işaretlenen boşluklar ve "hûve" ibaresindeki işaretlenen boşluklar, Emin Efendi'nin hocası Sami Efendi'nin levhasındaki gibi "hûve" ibaresine değil başka bir noktaya çatı olacak şekilde tertip ettiğini göstermektedir.

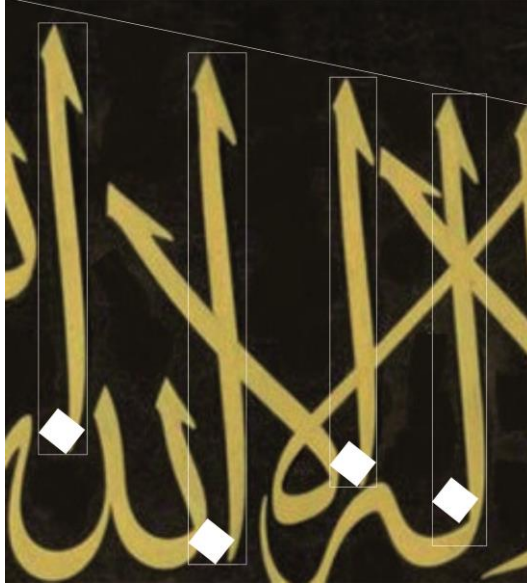
Resim 32. Emin Efendi'ye ait Kelime-i Tevhid'den detay (bk. Katalog 40).

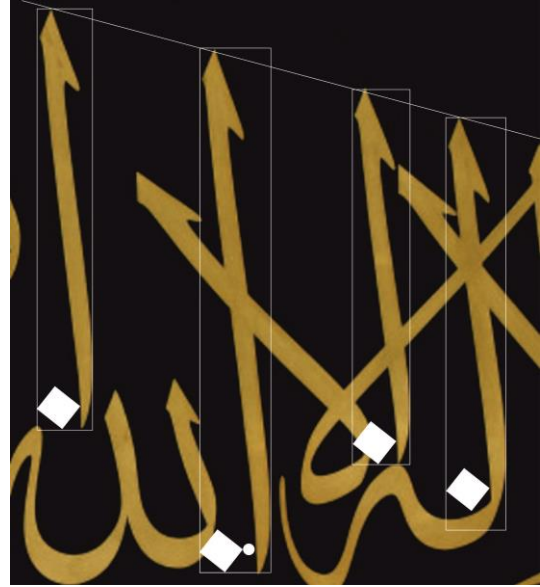
Resim 33. Sami Efendi'ye ait Kelime-i Tevhid'den detay.

Neyzen Emin ve sonraki hattatların baktıkları ve örnek aldıkları kişi Sami Efendi'dir, ama her hattatın ruh hali sanatına yansıdığı için ufak tefek farklar normal ve zenginlik olarak algılanmalıdır. Düşünceme göre Neyzen Emin'in kaliteli Celi Sülüsleri olduğu gibi kaliteli sülüs ve nesih yazıları da vardır, bu hareketlilik biraz da bu yüzden kaynaklanıyor olabilir. Sami Efendi'nin hattatlık hayatında sülüs eserler yok denecek kadar azdır. Hat dünyası onu daha çok celî yazılarından tanır.

Kısacası, burada şunu söylemek yerinde olacaktır. Emin Efendi'nin yazıları Sami Efendi'ye göre daha esnek ve daha hareketlidir. Özellikle aşağıda gösterilen Kelime-i Tevhid'deki Lafza-i Celâl'lere bakıldığında, Neyzen Emin'inin daha esnek bir görüntüye sahip olduğu görülür.

Resim 34. Emin Efendi'ye ait Kelime-i Tevhid'den detay (bk. Katalog 40).

Resim 35. Sami Efendi'ye ait Kelime-i Tevhid'den detay.

Buna karşılık Sami Efendi'nin bu levhasında eliflerin eğiminin Neyzen Emin Efendi'de daha dik olarak tertip edildiği görülmektedir. Bu duruma esas teşkil eden temelde bir fark olmayıp yine sülüs yazının ilk yazılırken hareket başlangıcı olarak konulan kalem ağzının eğimi sebep olmaktadır. Bu ilk hareketteki kalem ağzı eğimi yazı ile öyle uyum içinde olmalıdır ki, tüm konulan hareke ve diğer unsurların eğimi de buna uygun olmalıdır.

Resim 36. Emin Efendi'ye ait Kelime-i Tevhid'den detay (bk. Katalog 40).

Resim 37. Sami Efendi'ye ait Kelime-i Tevhid'den detay.

Her iki yazılışa bakıldığında yalnız anlayan bir gözün anlayabileceği farklılıkların olduğunu görürüz. Sülüs kurallarına göre yazılmış her iki mukavver *vav*'ın başları hem dik, hem de öne çalımla bakar bir hal içindedir. Şu ana kadar göstermeye çalıştığım bu harf anatomilerindeki ufak farklılıklar temelde olmayıp, yazıya zenginlik katan esnekliklerdir. Üslûp bakımından birçok hattat aynı yazıyı yazmış ancak ihtisas sahibi hattatların anlayabilecekleri kadar ince farklılıkları ile sanat hayatımıza renk katmışlardır.

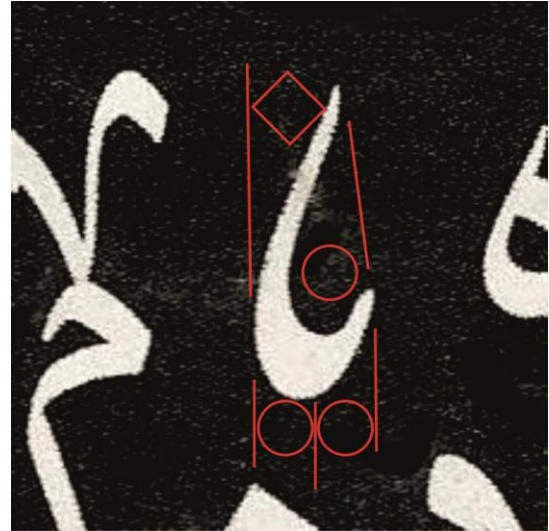
2.2. Tezyinî İşaretler ve Harekeler

Neyzen Emin Efendi'nin hocası Sami Efendi'nin celi hattatlığına sağladığı estetik katkılar söz konusu edildiğinde, harekelemede yaptıkları çok daha önemlidir. Harekelerin estetiği noktasında o işi zirveye ulaştırmıştır denilebilir. Hatta geçilememiş olduğu da söylenebilir. Neyzen Emin Efendi de hocasının bu üslubunu devam ettirmiştir.

Eski üstadlar Sülüste mümkün olduğu kadar az tezyin işaretleri kullanmayı tercih ederler ve tırnak kullanmazlarmış.⁶⁴ Yukarıdaki bahiste irdelenen ikinci levhada (bk. Resim 18) görüldüğü üzere Neyzen Emin Efendi'nin tezyinî işaretlerini çokça kullandığı ve eski üstatların uygulamalarını göz ardı ettiği âşikârdır. Bu göz ardı edişle birlikte, bu kadar kısa ibareli bir levhada, böylesi sık bir vaziyeti genel bünyede dengeli dağıtmak ve hepsini âhenge içinde tutmak gibi ciddî ve mühim bir işi başarmış olması, Emin Efendi'nin baştan beri anlatmaya çalıştığımız sanat kudretinin bir göstergesi olsa gerek.

Resim 38. Emin Efendi'ye ait levhadan tirfil detay (bk. Katalog 06).

Resim 39. Emin Efendi'ye ait levhadan detay (bk. Katalog 06).

⁶⁴ Mahmud Bedreddin Yazır, *Medeniyet Âleminde Yazı ve İslam Medeniyetinde Kalem Güzeli*, Haz., Uğur Derman, İkinci Baskı, 3. Cilt, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1981, s.366.

Mühmel harf işaretlerinden “ha” yı “hı” harfinin altına koymayı ve “azîm” kelimesindeki “mim” harfinin mühmelini altı yerine üstüne koymayı tercih etmiştir. Bu uygulama diğer bazı hattatlarda da görülebilmektedir.

Hareke, mühmel harf ve tezyinî işaretlere bakıldığı zaman bunların yazının bünyesi ile kaynaşan ve onu âhenkleştiren bir durum arz ettiği görülür. Öyle ki, taklidini yapan başka bir hattat tarafından dahi azaltılmayarak tekrar aynı çoklukla kullanılmıştır (bk. Resim 17). Her kullanılan işaret yazının estetik ve tamamlayıcı bir unsuru olarak yer almıştır.

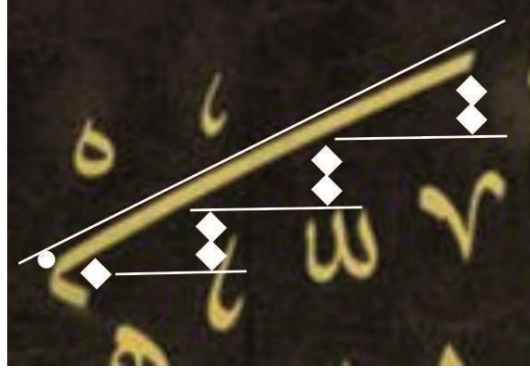

Resim 40. Emin Efendi'ye ait levhadan şedde, ötre ve cezme detayları (bk. Katalog 06).

Söz konusu levhaya bakarken sadece harfler ve kelimeler arasında bir âhenk değil, harekelemede de bir âhenk yakalandığını görebiliyoruz. Harekeleri çıkarttığımızda sol tarafın ne kadar boş olduğu, bunun yanında harekeli baktığımızda o boşluğun hiç göze gelmeden ya da gözü rahatsız etmeyecek bir şekilde giderilmiş olduğunu görürüz. Burada diyebiliriz ki, yazının harf düzeni kadar hareke ve tezyinî işaretler düzeni de bir o kadar önemlidir.

Yazıya ilk bakıldığında rahat okunabiliyor olması, hareke kaleminin ne kadar iyi ayarlandığının bir göstergesidir. İlk bakıldığı anda yazı ön plandadır. Ayrıca yazı tezyinî işaretlerle kuvvetlenmiş ve güzelleşmiştir. Boşluk doldurmak için kullanılan bu işaretler bir nebze azaltılmış olsaydı, yazı estetik açıdan anlaşılması daha kolay hale gelebilirdi diye de düşünülebilir.

Bir diğer levhadan örnekle Neyzen Emin Efendi'ye ait hareketlerden “üstün” aşağıda farklı özellikleriyle verilmeye çalışıldı. Resim 35'te de görüldüğü üzere, sülüs yazı kurallarına uygun olarak ortasında hafif bir kavis bulunarak yazılmış olduğu görülmektedir.

Resim 41. Emin Efendi'ye ait levhadan üstün detayı (bk. Katalog 40).

2.3. Tashih Yöntemi

Sami Efendi yazılarını koyu zemin kâğıtlar üzerine sulu zırnık mürekkebi kullanarak yazar, daha sonra yazının fazla kısımlarını gidermek ve noksanlarını tamamlamak suretiyle gereken en güzel şekli ve durumu sağlardı (bk. Resim 7). Bu usul Emin Efendi tarafından da takip edilmiş, hocası Sami Efendi gibi koyu renk kâğıtlar üzerine sulu üstübeç ve sulu zırnıkla yazdığı kalıplar onun sürekli uyguladığı bir alan olmuştur. (Bk. Katalog 03, 06, 07)

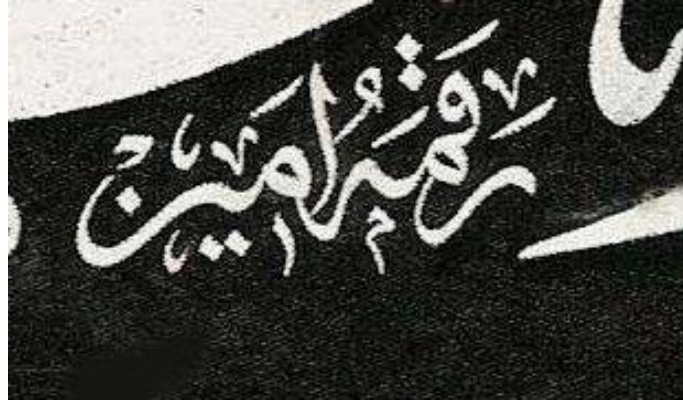
Tashihin amacı, harfin anatomisini tamamıyla ortaya çıkartarak kalıbı hazırlayıp asıl kâğıt zemine o şekilde geçmektir. Birçok hattata göre tashih işi o kadar önemlidir ki, bir hattatın yapabileceği en zor iş budur. Harfin neresinden almalı, ya da neresine eklemeli bilgisi, harfin anatomik sınırlarını çok iyi bilmeyi gerektirir. Harf yazılır, iskelet olarak ortaya çıkar; ama hattat harfi tam olarak tanımazsa onu kemale erdiremez.

Sami Efendi hakkında bazı yazılarının 6 ay sürdüğü bilinir. Bu onun tashih aşamasını evreler halinde yapmasından, zamana yaymasından kaynaklanıyor olmalıdır. Yani bir yazıyı tertip ediyor, bir kere tashih yapıyor, bir kenara koyuyor, sonra üzerinden biraz zaman geçtikten sonra tekrar ele alıyor ve hem kompozisyonda bir gariplik var mı, hem göze batan fazlalık ve noksanlıklar neler diye bakıyor olmalıdır. Bu durum gözün nesneye baktıkça gördüğüne alışıp hataları yakalayamamasındandır. Neyzen Emin Efendi de hocası Sami Efendi gibi bu şekilde çalışmıştır. Celî yazılarda tertip kadar tashih de çok önemlidir. Ayrıca tashih hattatın harf anatomisinde ince detaylara vâkıf noktasındaki gücünü de gösterir.

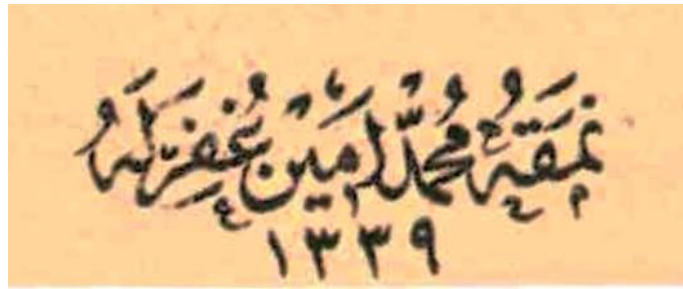
2.4. İmzaları

Emin Efendi'nin imzalarına gelince kimi zaman stilize kompozisyon, kimi zaman da açık satır şeklinde yazmıştır.

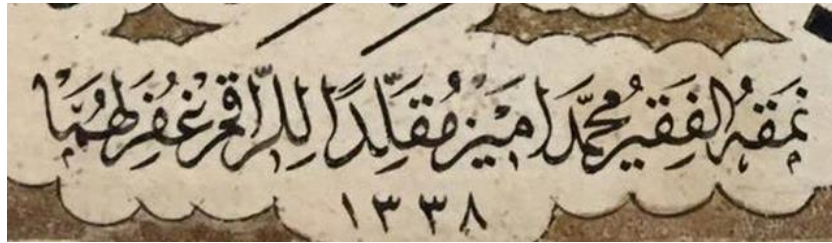
Satır nizamında imzalarından bazı örnekleri şöylece sıralayabiliriz:

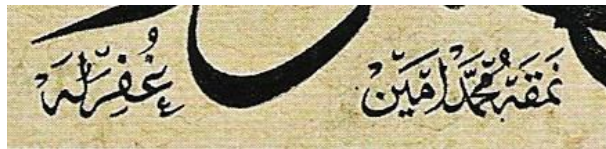
Resim 42. Hatt-ı İcâze ile imza: “*Rakamehû Emin*”, Hicri 1335/Miladi 1917. (Bk. Katalog 06)

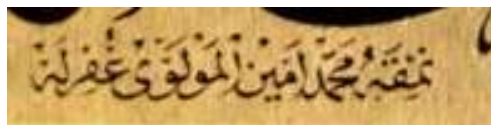
Resim 43. Hatt-ı icâze ile imza: “*Nemekahû Mehmed Emin ğufire lehû*”, Hicri 1339/Miladi 1921. (Bk. Katalog 34)

Resim 44. Hatt-ı icâze ile imza: “*Nemekahû El-Fakîr Mehmed Emin Taklide'Râkım ğufire lehumâ*” şeklinde Mustafa Rakım'ı takliden yazdığı yazısının imzası, Hicri 1338/Miladi 1922. (Bk. Katalog 11)

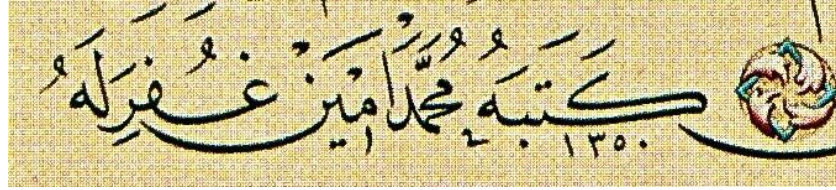
Resim 45. Hatt-ı İcâze ile imza: “*Nemekahû Mehmed Emin ğufire lehû*”, Hicri 1341/Miladi 1922-23. (Bk. Katalog 12)

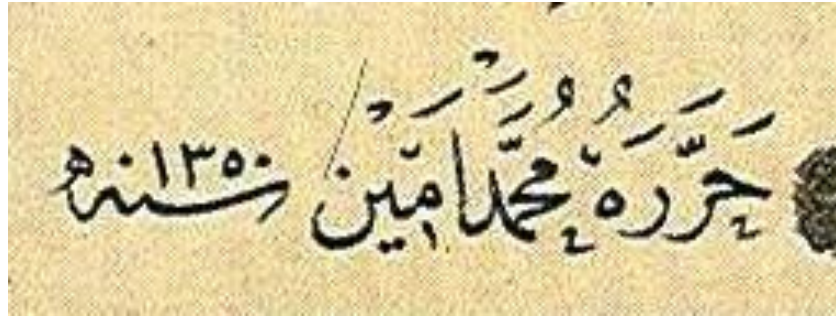
Resim 46. Hatt-ı icâze ile imza: “*Nemekahû Mehmed Emin el-Mevlevi ğufire lehû*”, Hicri 1343/Miladi 1924-25. (Bk. Katalog 14)

Resim 47. Hatt-ı icâze ile imza: “Ketebehû El-Hâc Mehmed Emin ğufire lehû”, Hicri 1348/Miladi 1929-30. (Bk. Katalog 19)

Resim 48. Nesih hattı ile imza: “Ketebehû Mehmed Emin ğufire lehu”, Hicri 1350/Miladi 1931. (Bk. Katalog 23)

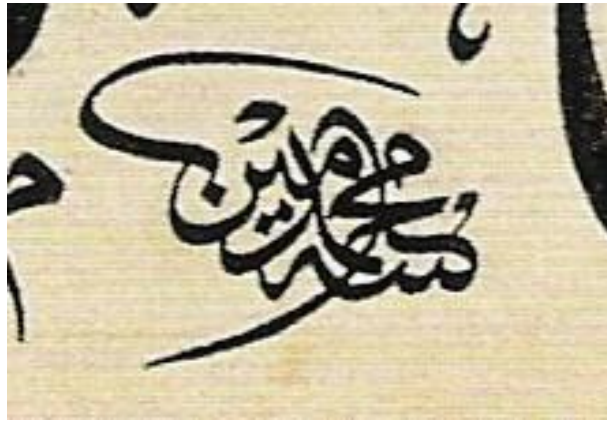

Resim 49. Nesih hattı ile imza: “Harrerehû Mehmed Emin”, Hicri 1350/Miladi 1932. (Bk. Katalog 24)

Stilize Kompozisyon imzalarından bazı örnekleri şöylece sıralayabiliriz:

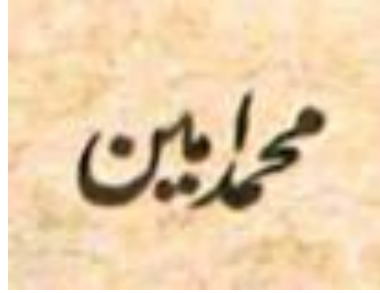
Resim 50. Hatt-ı icâze ile imza: “Ketebehû Mehmed Emin”, Hicri 1330/Miladi 1911-12. (Bk. Katalog 02)

Resim 51. Hatt-ı icâze ile imza: “Ketebehû Mehmed Emin”, Hicri 1355/Miladi 1936-37. (Bk. Katalog 31)

Resim 52. Hatt-ı icâze ile imza: “Emin”, Hicri 1351/Miladi 1932-33. (Bk. Katalog 27)

Resim 53. Ta'lik imza: "*Mehmed Emin*", Hicri 1345/Miladi 1926-27. (Bk. Katalog 15)

Resim 54. Ta'lik imza: "*Nayi Emin*", Hicri 1360/Miladi 1941-42. (Bk. Katalog 35)

3. ESERLERİNDEN ÖRNEKLER (KATALOG)

Bahsi geçtiği üzere, Emin Efendi'nin yaşadığı dönem itibarıyla başta harf inkılabı olmak üzere devletin ve milletin içinde bulunduğu durum ve diğer inkılaplar sonucunda ne yazık ki kabiliyeti kadar eseri mevcut değildir. Ağabeyinin birçok yerde eseri bulunmakla birlikte Emin Efendi'nin taşa mahkuk tek bir yazısının olması üzüntü vericidir (bk. Resim 1). Emin Efendi'nin kabiliyetinin derecesi miktarında eserinin bulunmaması, ağabeyi Deli Ömer lakaplı Ömer Vasfi Efendi'nin yazılarını kendisinin tashih etmeyip kardeşinin bu tashihleri yapıyor oluşundan kaynaklanabilir. Öyle ki, ağabeyinin tahammülsüz ve şakacı oluşu Deli Ömer lakabını almasının sebebi oldu. Yazdığımız üzere, arada kavga edip çekiştiklerinde “*Miskin, ben de senin yazılarını tashih etmeyeceğim!*” dermiş.

Bugün Emin Efendi'nin yazıları müze ve hususi koleksiyonlarda bulunmaktadır. Bunlardan en güzeli h.1335/m.1917 tarihli 49x44 cm ebatlarında celi sülüs levhadır (bk. Katalog No 06). Bilinen yazdığı tek hilyesi h.1350/m.1931 tarihli 55x37 cm ebatlarında sülüs-nesih Hilye-i Şerife'dir (bk. Katalog No 23). Katalog kısmında sunulan görseller eserlerin yazım tarihlerine göre sıralanmıştır.

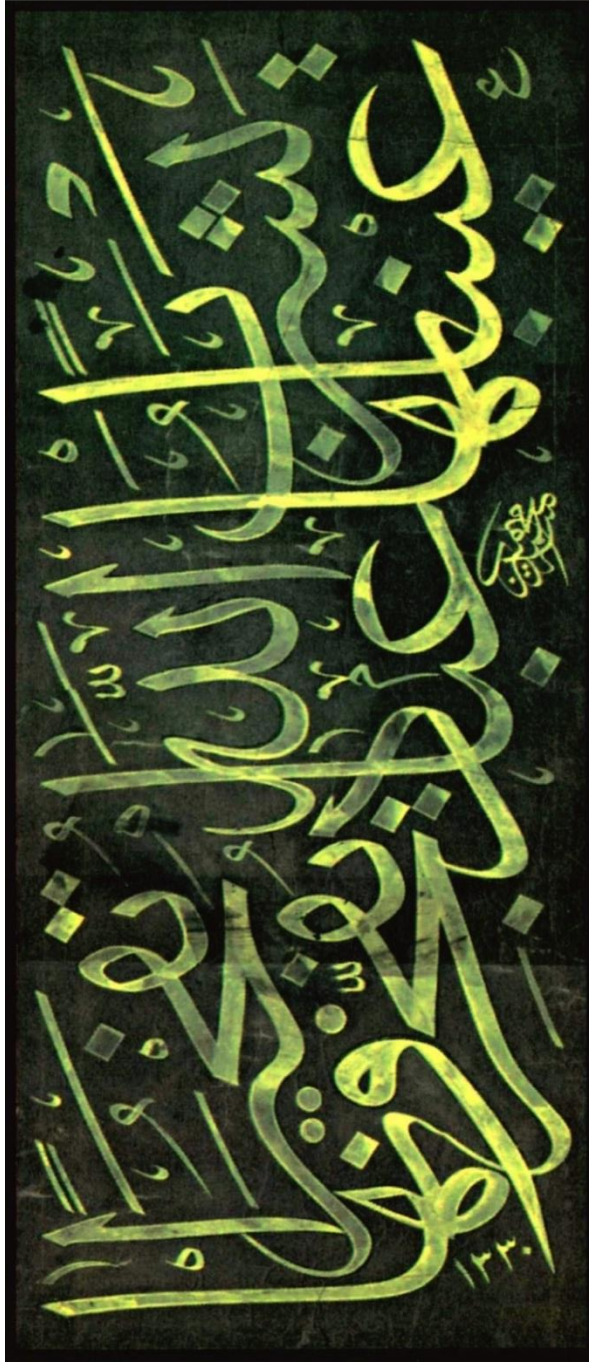
Resim 55. Sultanhamam duvarındaki Çeşme.(Fotoğraf: Ebubekir Altrok 11/08/2016)

Not: Çeşme Eminönü Vakıfhan dış sağ yüzünde olup, çeşmenin kurnası ve muslukları bugün üzerinde olmadığı görülmüş ve bu durum 11/08/2016 tarihinde fotoğflanmıştır.

Resim 56. Sultanhamam Çeşmesinden kitabe detayı. (Fotoğraf: Ebubekir Altıok 11/08/2016)

Katalog No	:	01
Yazı Çeşidi	:	Celi Sülüs
Tarihi	:	Hicri 1330 / Miladi 1911-1912
Ebadı	:	23x55 cm.
Özellikleri	:	Mermere mahkûk celî sülüs kitabe. (Eminönü Sultanhamamı civarındaki çeşme üzerindeki şaheser bir ayeti istifi).
Okunuşu ve Anlamı	:	“ <i>Aynen yeşrabu bihâ ibâdullâhi yufeccirûnehâ teşcîrâ.</i> ” “Bir pınar ki Allah’ın kulları ondan içer, onu (istedikleri şekilde) fişkirtip akıtlırlar. (İnsan Sûresi 6. Ayet)”
Yeri / Kaynak	:	Eminönü Sultanhamam.

Resim 57. Sultanhamam Çeşmesinin kalıbı.

Katalog No	: 02
Yazı Çeşidi	: Celî Sülüs
Tarihi	: Hicrî 1330 / Miladî 1911-1912
Ebadı	: 23x55 cm.
Özellikleri	: Zırnkla hazırlanmış iğneli yazı kalıbı.
Okunuşu ve Anlamı	: “Aynen yeşrabu bihâ ibâdullâhi yufeccirûnehâ tefcîrâ.” “Bir pınar ki Allah’ın kulları ondan içer, onu (istedikleri şekilde) fişkırtıp akıtırlar. (İnsan Sûresi 6. Ayet)”
Yeri / Kaynak	: <i>Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s. 2.</i>

Resim 58. Celi sülüs yazı kalıbından detay.

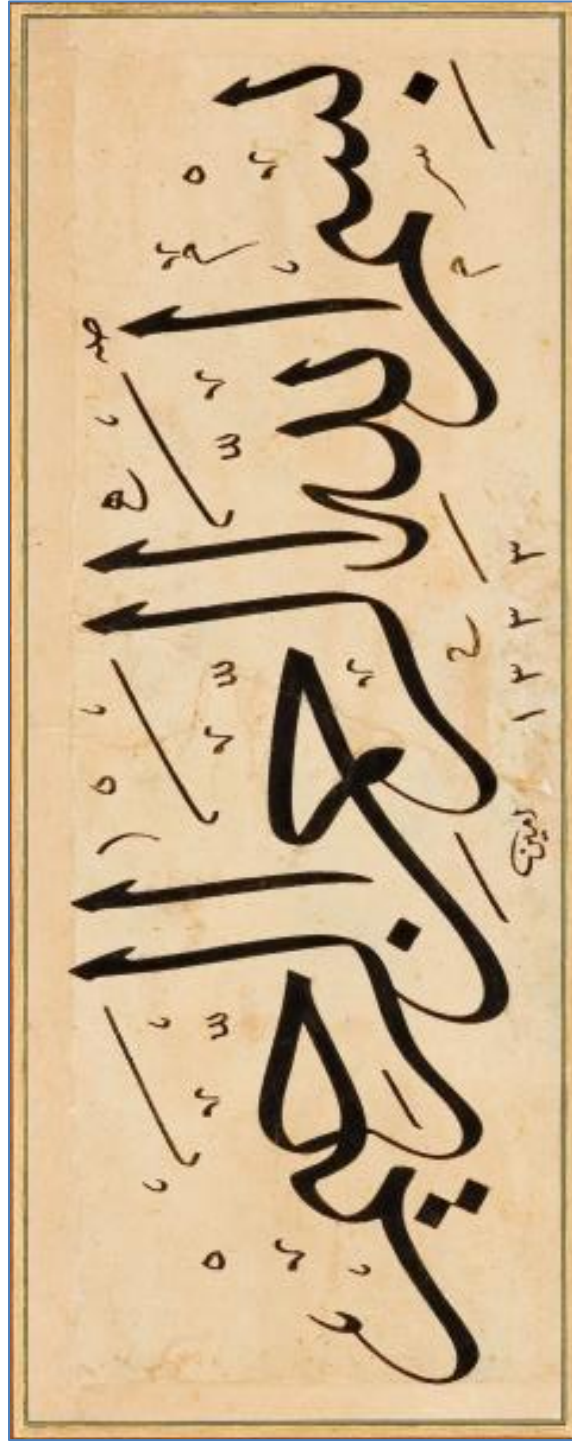

Resim 59. Sultanhamam'daki Çeşme kitabesinin kalıbının alınması. 11/08/2016

Resim 60. Celî sülûs Fetih Ayeti.

Katalog No	: 03
Yazı Çeşidi	: Celî Sülûs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1333 / Miladî 1914-15
Özellikleri	: Fetih suresi 1. Ayet. (Beşir Ayvazoğlu, <i>Ney'in Sırrı</i> , s.59)
Okunuşu ve Anlamı	: <i>İnnâ fetahnâ leke fethan mubînâ.</i> “Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik. (Fetih Sûresi 1. Ayet)”
Yeri / Kaynak	: -

Resim 61. Celi sülüs Besmele.

Katalog No	: 04
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1333 / Miladî 1914-15
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış Besmele
Okunuşu	: <i>Bismillahirrahmanirrahim.</i> ”
Yeri / Kaynak	: -

Resim 62. Celi sülüs zırnıkla hazırlanmış yazı kalıbı.

Katalog No	: 05
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: 25,5x59 cm.
Tarihi	: Hicrî 1336 / Miladî 1917
Özellikleri	: Etrafı ebrû pervazlı sarı zırnıkla hazırlanmış celi sülüs yazı kalıbı.
Okunuşu	: Zabitan Misafirhanesi
Yeri / Kaynak	: -

Resim 63. Celi sülüs igneli kalıp.

Katalog No	:	06
Yazı Çeşidi	:	Celi Sülüs
Ebadı	:	49x44 cm.
Tarihi	:	Hicrî 1335 / Miladî 1917
Özellikleri	:	Üstübeç ile yazılmış celi sülüs yazı kalıbı. (M. Uğur Derman, <i>Ömrümün Bereketi 1</i> , s. 51).
Okunuşu ve Anlamı	:	<i>Ve inneke le alâ hulukın azîm.</i> “Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin. (Kalem Süresi 4. Ayet)”
Yeri / Kaynak	:	Türk Petrol vakfı.

Resim 64. Celî sülüs ayet.

Katalog No	:	07
Yazı Çeşidi	:	Celî Sülüs
Tarihi	:	Hicrî 1335 / Miladî 1917
Ebadı	:	49x44 cm.
Özellikleri	:	Celî sülüs Terkib. Tezhib: Necati Sancaktutan
Okunuşu ve Anlamı	:	<i>Ve inneke le alâ hulukın azîm.</i> “Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin. (Kalem Süresi 4. Ayet)”
Yeri / Kaynak	:	M. Uğur Derman Koleksiyonu.

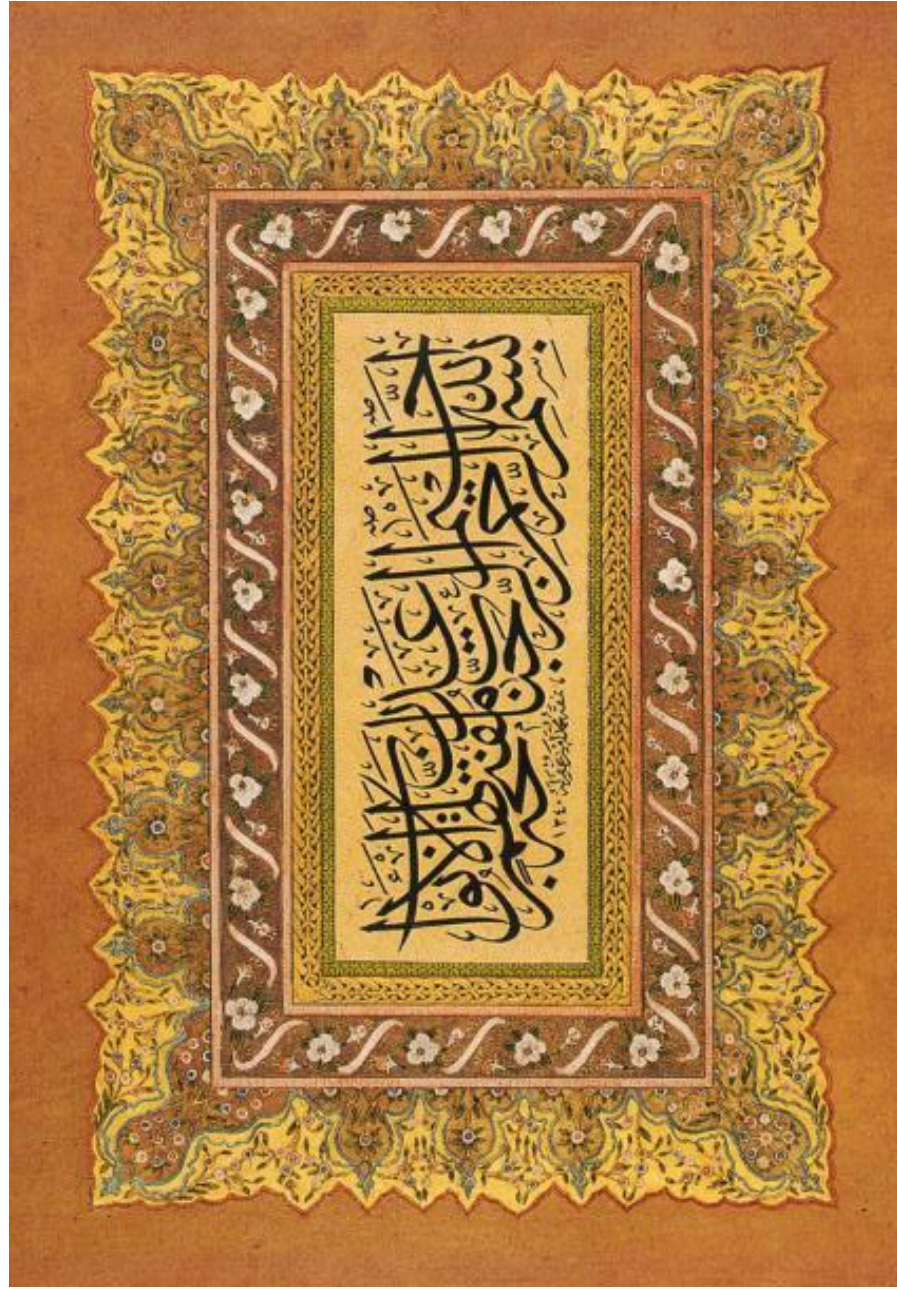
Resim 65. Celi tal'ik levha.

Katalog No	: 08
Yazı Çeşidi	: Celi Ta'lik
Tarihi	: Hicrî 1337 / Miladi 1918-19
Ebadı	: -
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış levha.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Kale Mahmud b. Maan: Fedâke nefsi ve 'bnî yâ Rasûlallah.</i> "Ben de oğlum da sana feda olsun yâ Rasûlallah"
Yeri / Kaynak	: Türk Petrol Vakfı.

Resim 66. Celî sülüs müsenna levha.

Katalog No	: 09
Yazı Çeşidi	: Celî Sülüs
Tarihi	: Hicrî 1337 / Miladî 1919
Ebadı	: -
Özellikleri	: Celî sülüs müsenna (aynalı) Levha.(M. Uğur Derman, <i>Ömrümün Bereketi 1</i> , s. 51).
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Nûrun alâ nûr</i> . “Nur üzerine nur. (Nûr Sûresi 35. Ayetten)”
Yeri / Kaynak	: -

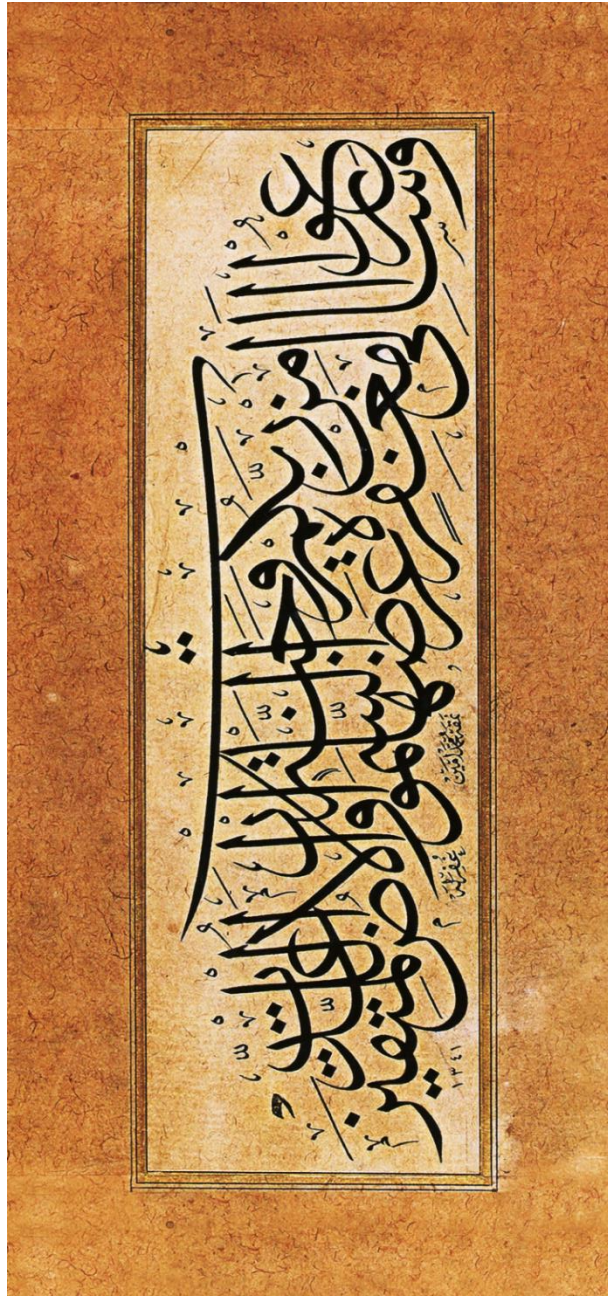
Resim 67. Celi sülüs ayet.

Katalog No	:	10
Yazı Çeşidi	:	Celi Sülüs
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicrî 1340 / Miladî 1921-22
Özellikleri	:	Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış levha.
Okunuşu ve Anlamı	:	<i>Bismillahirrahmanirrahim Cennâti adnin mufettihaten lehum'ul-ebvâbu</i> "Kapıları yalnızca kendilerine açılmış Adn cennetleri vardır. (Sâd Sûresi 50. Ayet)"
Yeri / Kaynak	:	-

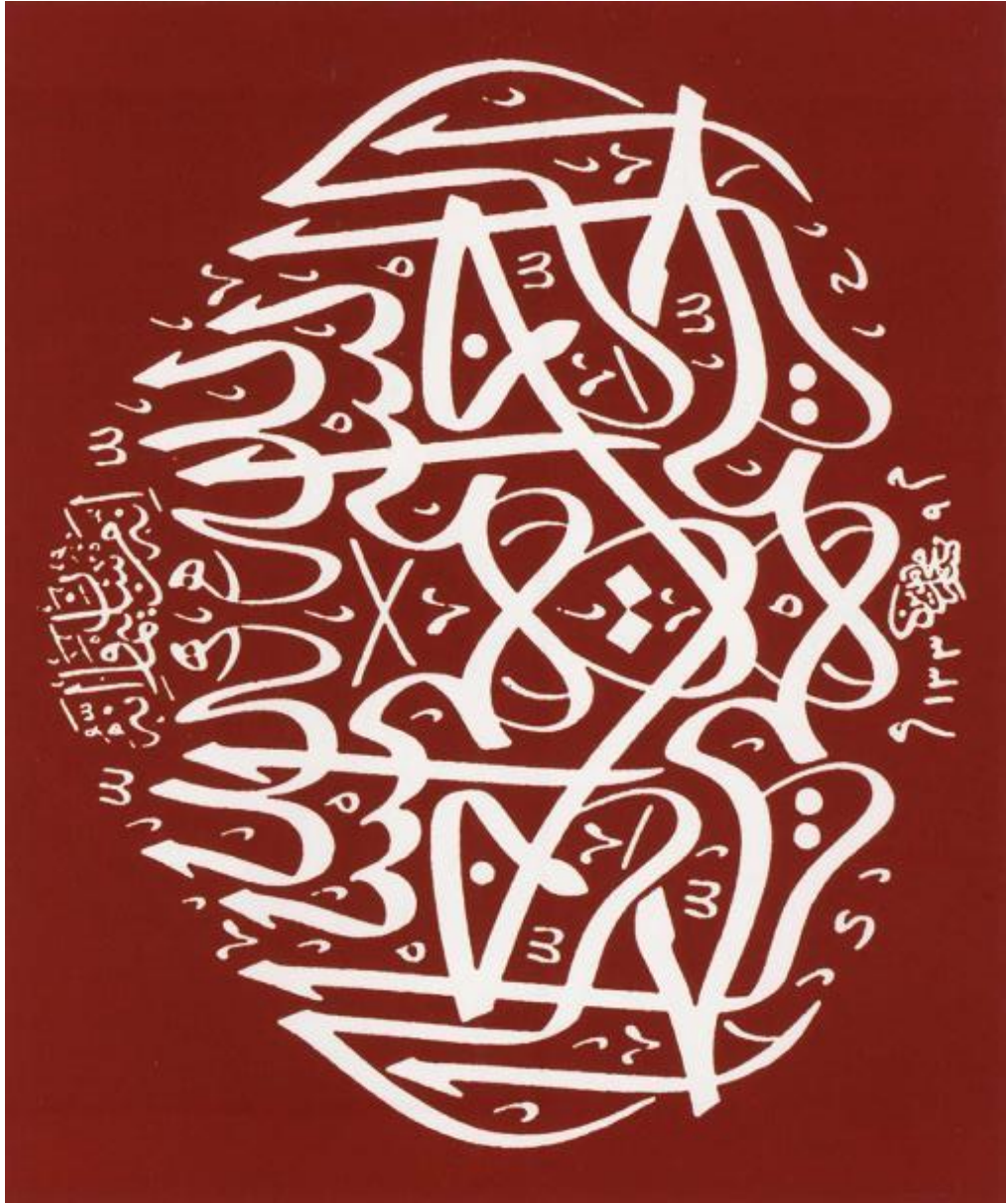
Resim 68. Sülüs levha.

Katalog No	: 11
Yazı Çeşidi	: Sülüs
Tarihi	: Hicrî 1338 / Miladî 1922
Ebadı	: 32x28 cm.
Özellikleri	: Sülüs hadisi şerif, beş satırdan oluşan yazının arası altın bezeli, kenarları ebru süslemelidir. Emin Efendi'nin Mustafa Râkım'ı takliden yazdığını imza satırında belirttiği sülüs levha. Tezhip: Muhsin Demironat.
Okunuşu ve Anlamı	: “Abdullah bin Ukeym'den nakledilmiştir. O dedi ki: Hz. Peygamber: deri tabaklanmamışsa ölü hayvanın deri ve damarları kullanılmaz, eğer deri tabaklanmış ise deri kullanılabilir diye buyurmuştur.”
Yeri / Kaynak	: Demet Sabancı – Cengiz Çetindoğan koleksiyonu.

Resim 69. Celi sülüs ayet.

Katalog No	: 12
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Tarihi	: Hicrî 1341 / Miladî 1922-23
Ebadı	: -
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış levha
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Ve sâriû ilâ 64ağfiretin min rabbikum ve cennetin arduhe's semâvâtü ve 'l-erdu, uiddet li'l-müttekın.</i> “Ve Rabbiniz’den olan mağfirete ve genişliği yerler ve gökler kadar olan, muttekiler için hazırlanmış olan cennete koşun! (Ali İmran Sûresi 133. Ayet)”
Yeri / Kaynak	: Muhittin Serin, <i>Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar</i> , s. 259.

Resim 70. Celi sülüs müsenna besmele.

Katalog No	:	13
Yazı Çeşidi	:	Celi Sülüs
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicrî 1339 / Miladî 1923
Özellikleri	:	Müsenna celi sülüs Besmele.
Okunuşu	:	<i>Bismillahirrahmanirrahim.</i>
Yeri / Kaynak	:	<i>Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s.5.</i>

Resim 71. Celî sülüs levha.

Katalog No	: 14
Yazı Çeşidi	: Celî Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1343 / Miladî 1924-25
Özellikleri	: Mevlevî Sikkesi şeklinde tasarlanmıştır.
Okunuşu	: <i>Yâ Hazreti Mevlânâ Muhammed Celaleddin-i Rûmî, Kuddise sirruhu'l âlî.</i>
Yeri / Kaynak	: <i>Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s.4.</i>

Resim 72. Celi ta'lik levha.

Katalog No	:	15
Yazı Çeşidi	:	Celi Ta'lik
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicrî 1345 / Miladî 1926-27
Özellikleri	:	Müdevver celi Ta'lik Levha
Okunuşu	:	Aman Yâ Hazret-i Fahr-i Âlem sallallâhü Teâlâ Aleyhi ve Sellem.
Yeri / Kaynak	:	<i>Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s. 3.</i>

Resim 73. Celi sülüs ayet.

Katalog No	: 16
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1345 / Miladî 1926-27
Özellikleri	: Müdevver celi sülüs levha.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Fe tebârakallâhu ahsenül hâlikın.</i> “Yapıp-yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.(Mü’minûn Sûresi, 14.ayetten)”
Yeri / Kaynak	: <i>Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s. 6.</i>

Resim 74. Hz. Ömer hakkında türkçe bir beyit.

Katalog No	: 17
Yazı Çeşidi	: Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1346 / Miladî 1927-28
Özellikleri	: Celî sülüs hattı ile, Hz. Ömer hakkında Dr. Çerçöp Sâmî Bey'in bir beyti.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Adl-i fârûkî ile pertevfeşânsın yâ Ömer! İlm-i Sübhan, nass-ı Fûrkan, mahz-ı şânsın yâ Ömer!</i>
Yeri / Kaynak	: Mahmud B. Yazır, <i>Kalem Güzeli</i> , C:3, s.23.

Resim 75. Muhakkak besmele.

Katalog No	:	18
Yazı Çeşidi	:	Muhakkak
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicrî 1347 / Miladî 1928-29
Özellikleri	:	Muhakkak Besmele
Okunuşu	:	<i>Bismillahirrahmanirrahim.</i>
Yeri / Kaynak	:	Mahmud B. Yazır, <i>Kalem Güzeli</i> , s. 109.

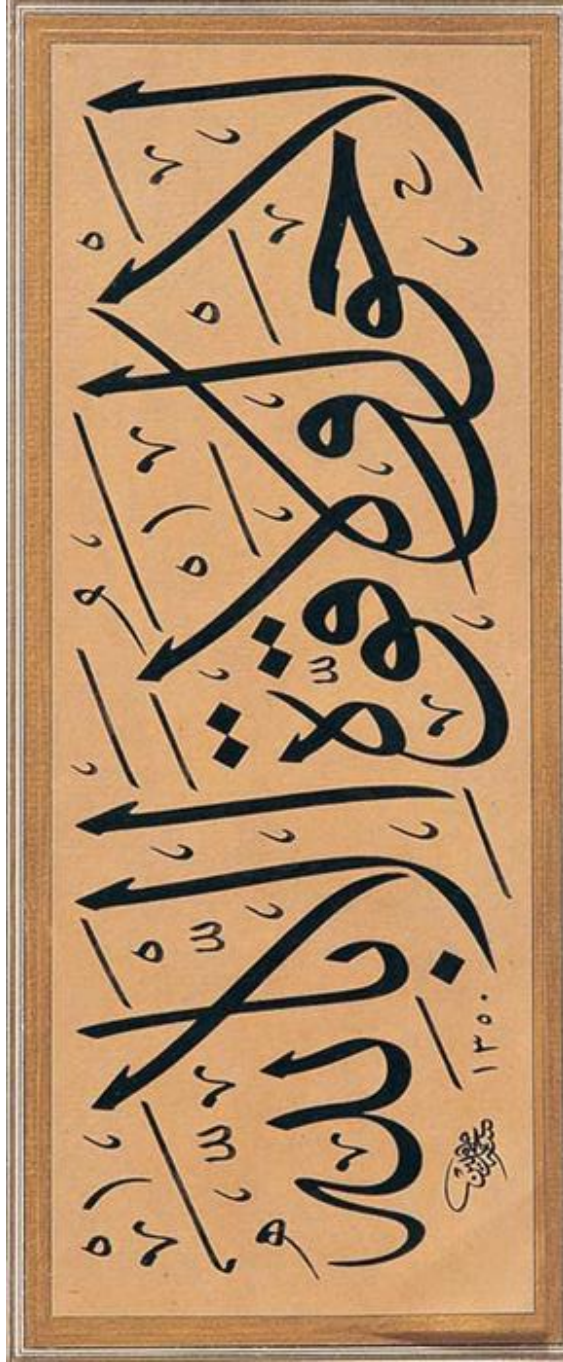
Resim 76. Sülüs nesih kıt'a.

Katalog No	: 19
Yazı Çeşidi	: Sülüs – Nesih
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1348 / Miladî 1929-30
Özellikleri	: Sülüs–Nesih koltuklu mâyl kıta. M. Uğur Derman Koleksiyonu. Tezhip: Ayten Tiryaki.
Okunuşu ve Anlamı	: Rivayet edilen hadis metni.
Yeri / Kaynak	: M. Uğur Derman Koleksiyonu.

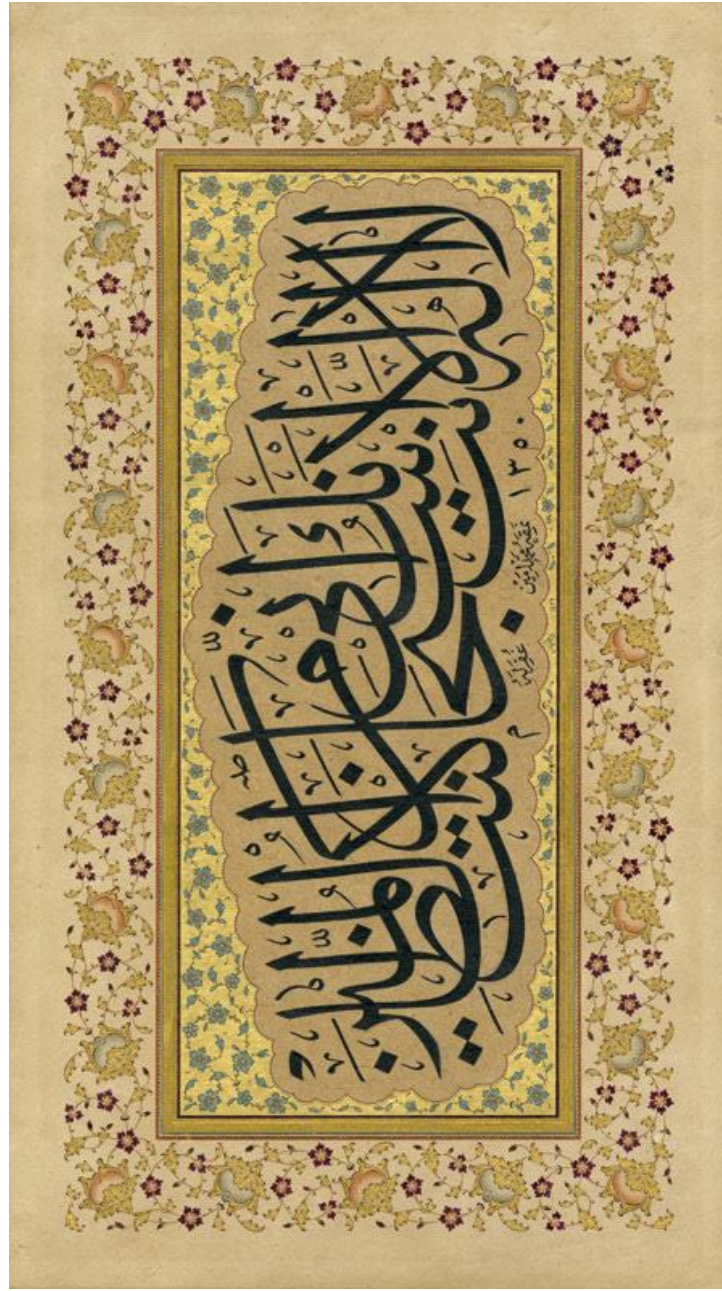
Resim 77. Celi sülüs levha.

Katalog No	: 20
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1349 / Miladî 1930-31
Özellikleri	: Celi sülüs levha.
Okunuşu	: Yâ Hazret-i Sehl bin Abdullah Tüsterî.
Yeri / Kaynak	: <i>Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s. 7.</i>

Resim 78. Celî Sülüs levha.

Katalog No	: 21
Yazı Çeşidi	: Celî Sülüs
Ebadı	: 17x29 cm.
Tarihi	: Hicrî 1350 / Miladî 1931
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış levha (Şevket Rado, <i>Türk Hattatları</i> , s. 255).
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Lâ havle velâ kuvvete illa billah.</i> "Güç ve kuvvet ancak Allah'a mahsustur."
Yeri / Kaynak	: <i>Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede</i> , s. 8.

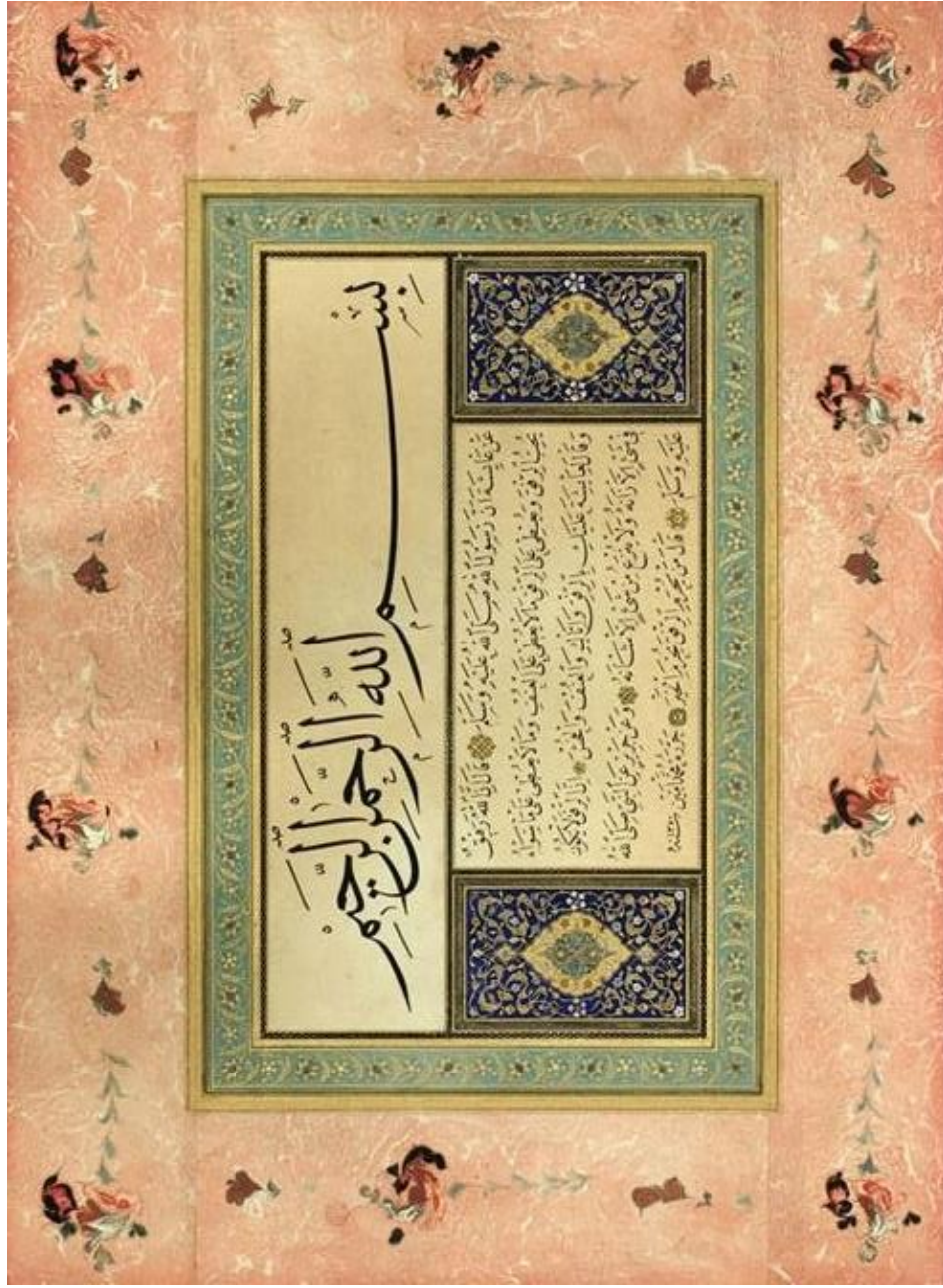
Resim 79. Celi sülüs ayet.

Katalog No	: 22
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1350 / Miladî 1931-32
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış etrafı tezhipli celi sülüs levha.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Lâ ilâhe illâ ente subhâneke innî küntü mine 'z-zâlimîn.</i> “Senden başka İlah yoktur. Sen herşeyden münezzehsin. Bense zalimlerden oldum. (Enbiyâ Sûresi 87. Ayetten)”
Yeri / Kaynak	: -

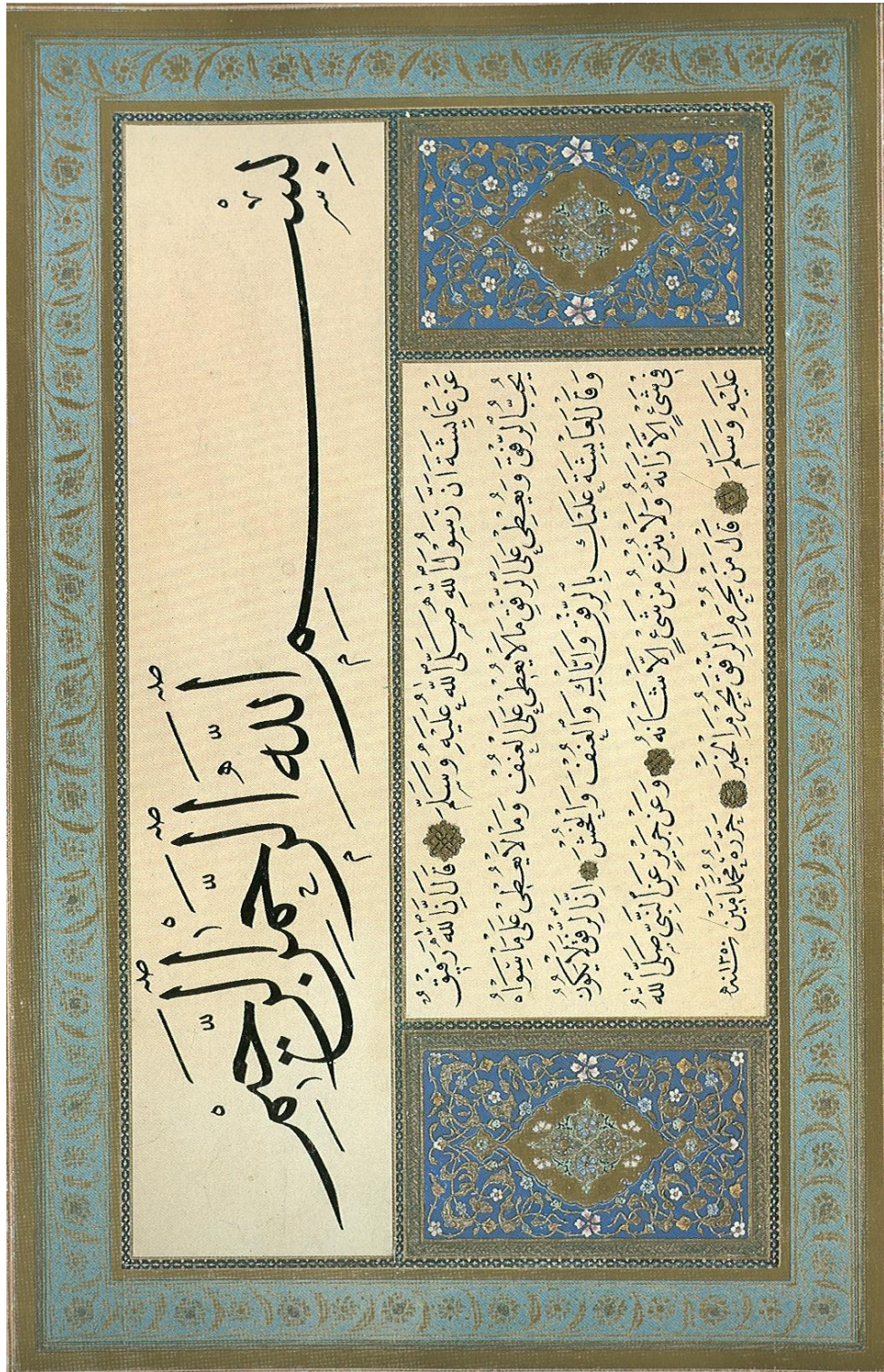
Resim 80. Sülüs Nesih Hilye-i Şerif.

Katalog No	: 23
Yazı Çeşidi	: Sülüs- Nesih
Ebadı	: 55x37 cm.
Tarihi	: Hicrî 1350 / Miladî 1931
Özellikleri	: Aharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple Sülüs-Nesih hatları ile yazılmış Hilye-i Şerîfe. Tezhip: Tuğrakeş İsmail Hakkı Altunbezer (Necmettin Okyay'a göre yazdığı tek hilyedir. Mahmud Kemal İnal, <i>Son Hattatlar, İst. 1955, s.82</i>)
Yeri / Kaynak	: Sadberk Hanım Müzesindedir.

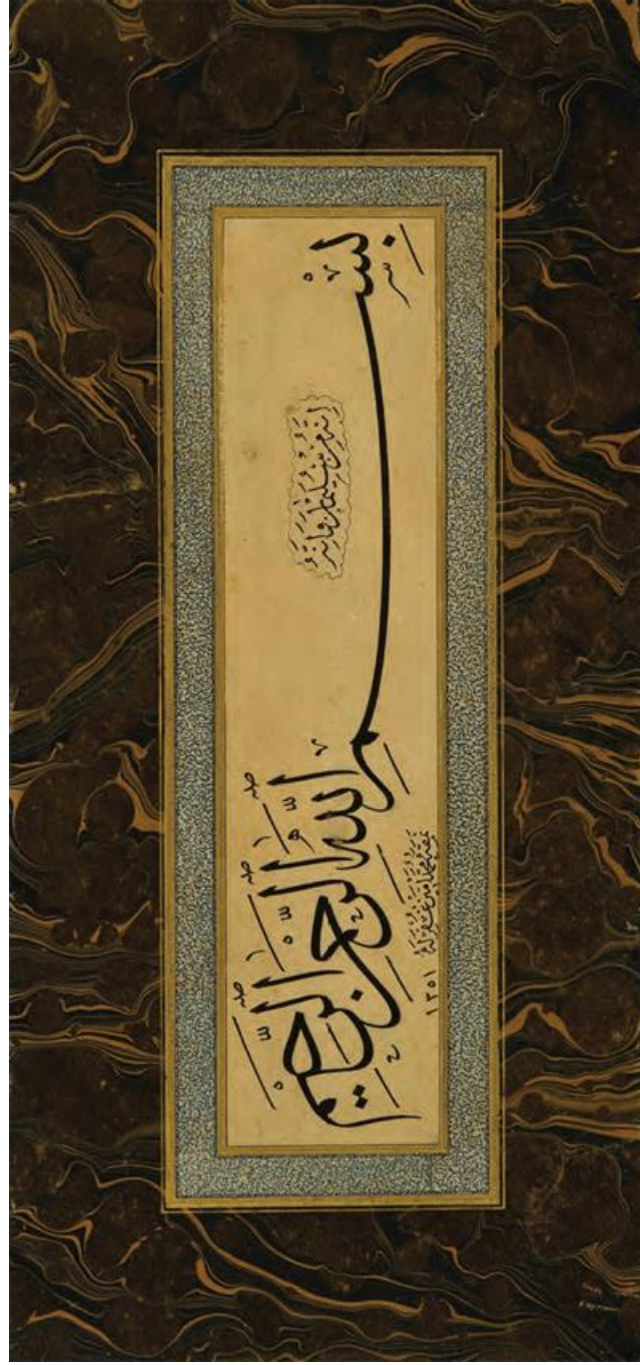

Resim 81. Muhakkak nesih kıt'a.

Katalog No	: 24
Yazı Çeşidi	: Muhakkak- Nesih
Ebadı	: 18x10,2 cm.
Tarihi	: Hicrî 1350 / Miladî 1932
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış koltuklu levha. Tezhip: Sami Okyay (1910-1932).
Okunuşu ve Anlamı	: Hz. Aişe'den rivayet edilen rıfk konulu hadis.
Yeri / Kaynak	: M. Uğur Derman, <i>Ömrümün Bereketi</i> , s. 47.

Resim 82/Katalog No: 24/1. Muhakkak hattı ile Besmele ve nesih hattı ile hadisler detay (M. Uğur Derman, *Ömrümün Bereketi 1*, s. 47).

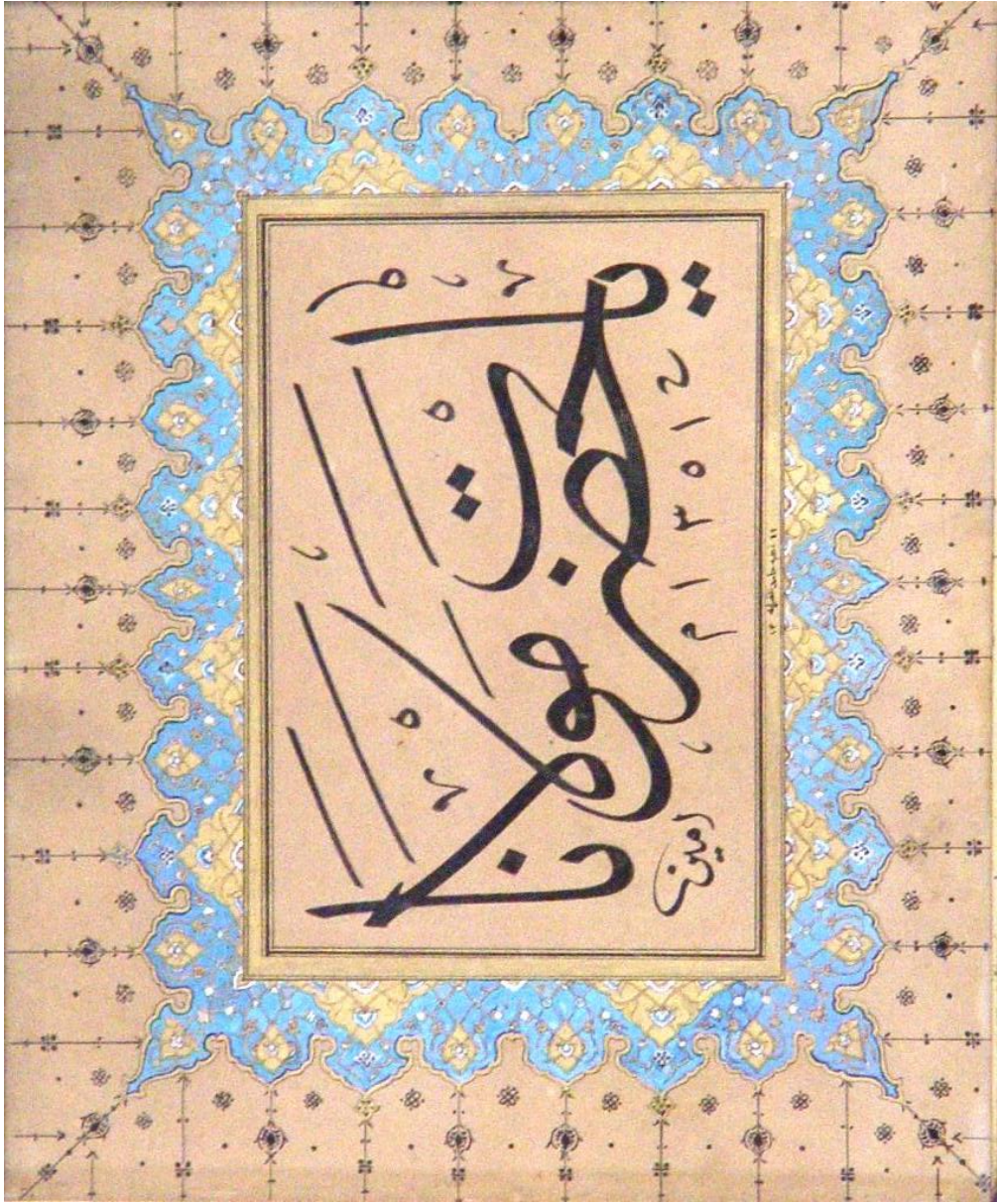
Resim 83. Celi sülüs besmele.

Katalog No	: 25
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: 13x27 cm.
Tarihi	: Hicrî 1351 / Miladî 1932
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple oklu klasik besmele, iç bordürde kumlu ebru, dış bordürde ise gelgit ebru kullanılmıştır.
Okunuşu	: <i>İnnehu min suleymâne ve innehu bismillâhir rahmânirrahîm.</i> “(Neml Sûresi 30. Ayet)”
Yeri / Kaynak	: -

Resim 84. Celi sülüs levha.

Katalog No	: 26
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1350 / Miladî 1931-32
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış levha.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Sübhânâllâhi ve bi hamdihi sübhânallahil-azîm.</i> "Allah ü Teâla'yı noksan sıfatlardan tenzih ile O'na hamd ederim ve yine yücelerin yücesi Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim."
Yeri / Kaynak	: Geçmişten günümüze Neyzen Emin, s.9.

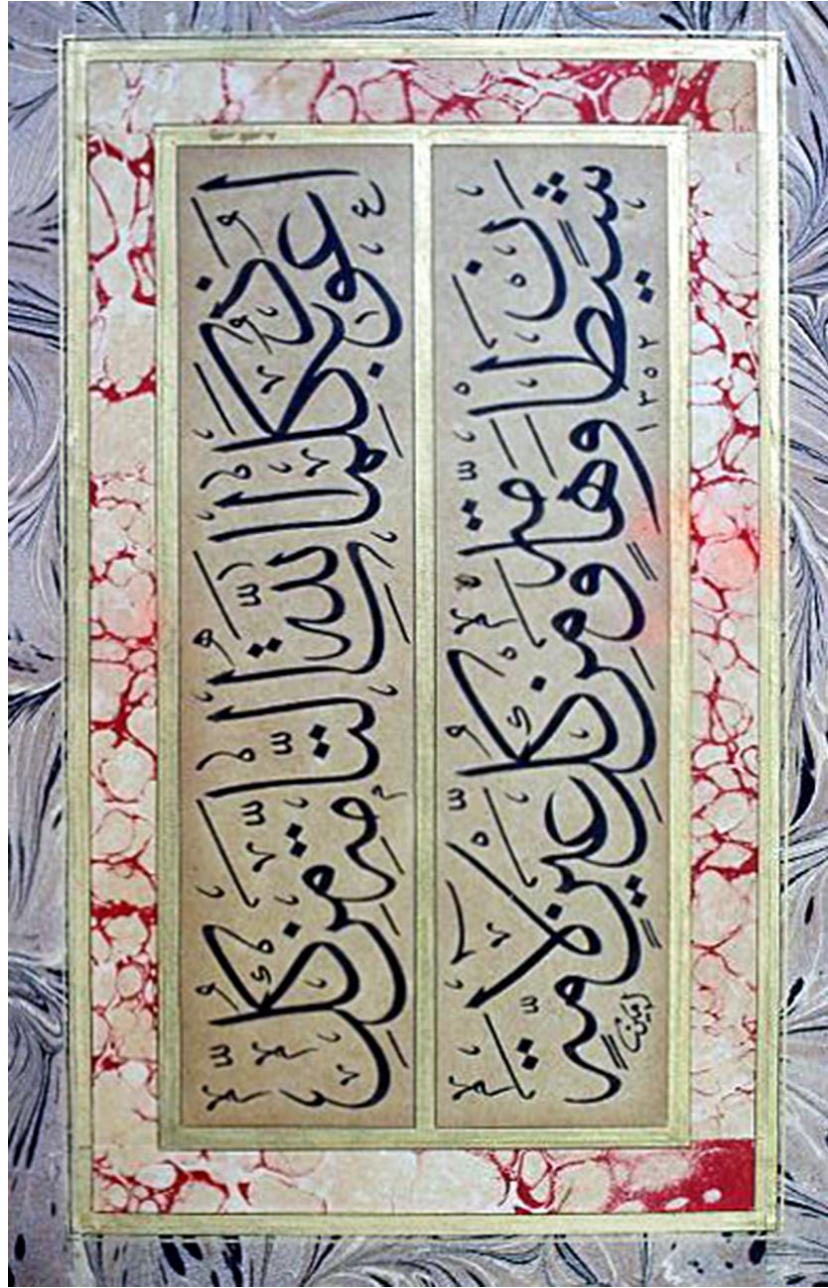
Resim 85. Celî sülüs levha.

Katalog No	: 27
Yazı Çeşidi	: Celî Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1351 / Miladî 1932-33
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış, etrafı tezhipli levha
Okunuşu	: “Yâ Hazret-i Mevlânâ”
Yeri / Kaynak	: -

Resim 87. Celî sülüs besmele.

Katalog No	:	29
Yazı Çeşidi	:	Celî Sülüs
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicrî 1352 / Miladî 1933
Özellikleri	:	Ebrû bordürlü sülüs Besmele
Okunuşu	:	<i>Bismillahirrahmanirrahim.</i>
Yeri / Kaynak	:	-

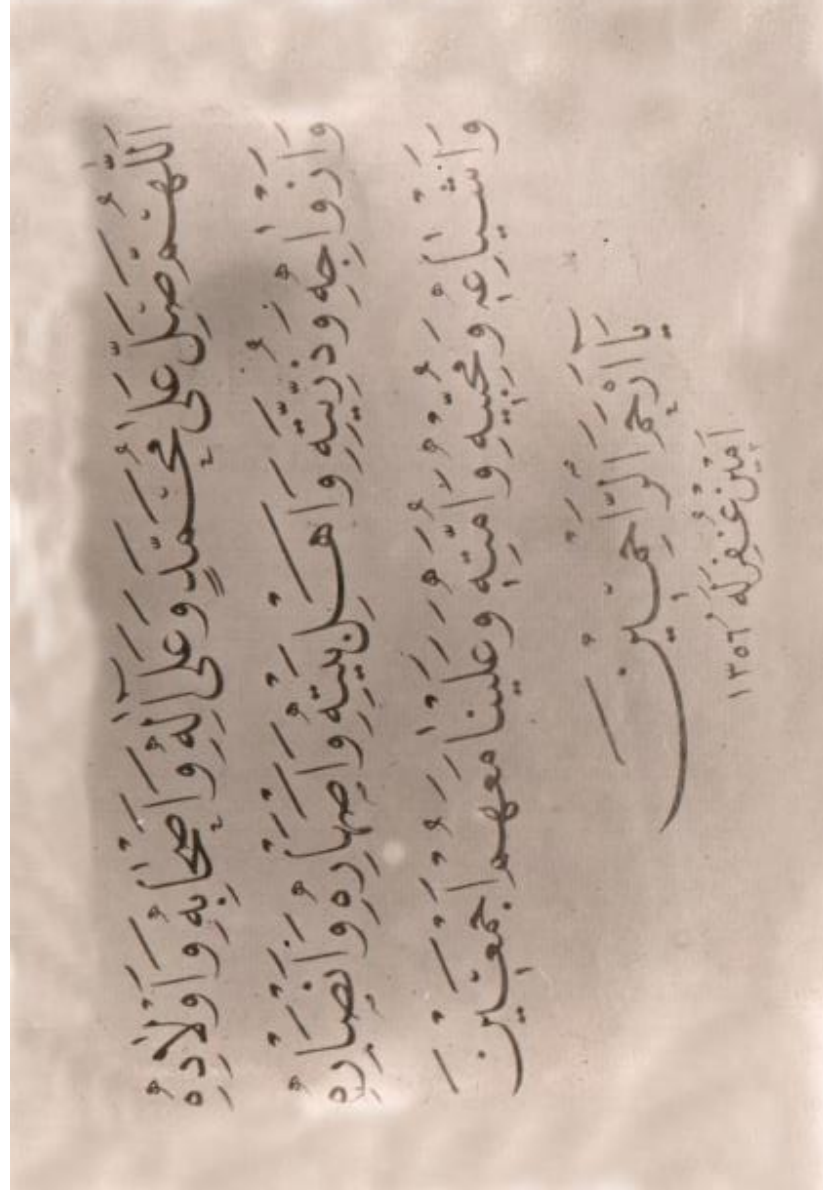
Resim 88. Celi sülüs levha.

Katalog No	: 30
Yazı Çeşidi	: Celi Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1352 / Miladî 1933-34
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple iki satır yazılmış ebrû bordürlü levha.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Eûzü bi kelimâtillâhi't-tâmmeti min külli şeytanin ve hâmmetin ve min külli aynin lâmmeh.</i> “Her türlü şeytandan, zararlı şeylerden ve kem gözlerden bütün kelimeleri hürmetine Allah'a sığınırım.”
Yeri / Kaynak	: -

Resim 89. Celi sülüs levha.

Katalog No	:	31
Yazı Çeşidi	:	Celi Sülüs
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicrî 1355 / Miladî 1936-37
Özellikleri	:	Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış Celi Sülüs levha
Okunuşu ve Anlamı	:	<i>Lev lem yuhlak Ali ma kâne li Fatimetin küfüven.</i> “Eğer Ali halk olunmasaydı Dünya’da Fâtıma’ya küfûv ve münasib bulunmazdı.”
Yeri / Kaynak	:	Muhittin Serin, <i>Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar</i> , s. 259.

Resim 90. Nesih yazı.

Katalog No	:	32
Yazı Çeşidi	:	Nesih
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicrî 1356 / Miladî 1937-38
Özellikleri	:	Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış, salat ve selamlar.
Okunuşu ve Anlamı	:	"Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âlihi ve ashâbihî ve evlâdihî ve ezvâcîhî ve zürriyyetihî ve ehl-i beytihi ve eshârihi ve ensârihi ve eşyâihî ve muhibbihî ve ümmetihî ve aleynâ maahüm ecmaîne yâ erhamerrâhimîn." Allahım, Efendimiz Muhammed'e, âline, ashabına, çocuklarına, eşlerine, zürriyetine, ev halkına, asharına, eşyana, onu sevenlere, onun ümmetine ve bizlere de topluca onlarla beraber salat eyle..
Yeri / Kaynak	:	-

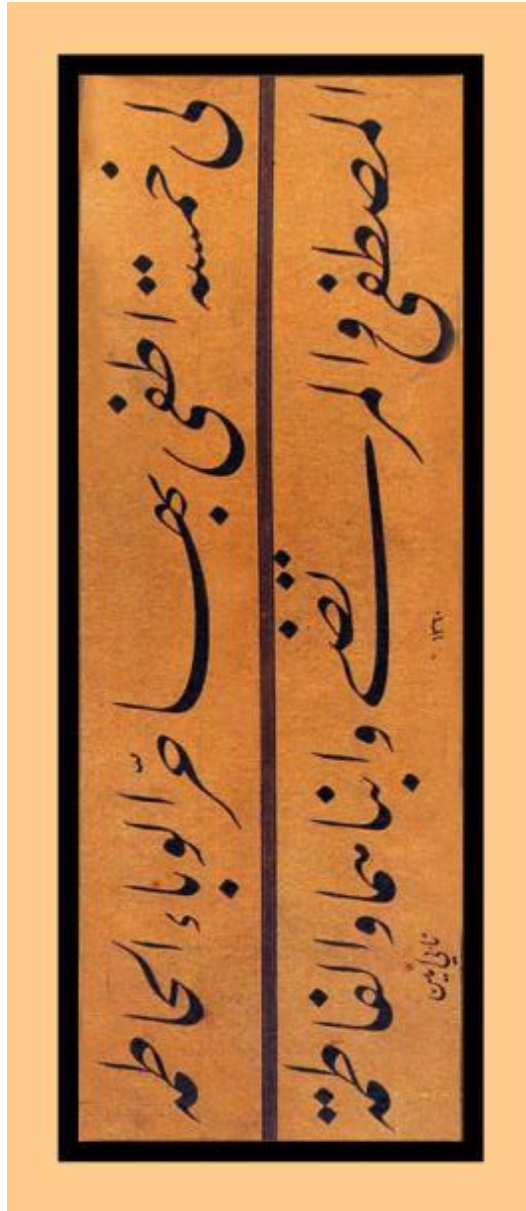
Resim 91. Celî sülüs ayet.

Katalog No	: 33
Yazı Çeşidi	: Celî Sülüs
Ebadı	: 15,5x35,5 cm.
Tarihi	: Hicrî 1357 / Miladî 1939
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış ayeti kerîme.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>İnnallâhe ve melâiketehû yüsallûne ale'n-nebiyyi, yâ eyyuhâllezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslimâ.</i> “Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber’e salât ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin, selâm edin. (Ahzap Sûresi 56. Ayet)”
Yeri / Kaynak	: M. Uğur Derman, <i>Türk Hat Sanatının Şaheserleri</i> , no.51.

Resim 92. Sülüs levha

Katalog No	: 34
Yazı Çeşidi	: Sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1339 / Miladî 1921
Özellikleri	: Aharlı kâğıt üzerine yazılmış dört satır sülüs yazı.
Okunuşu ve Anlamı	: "Yâ menbaa'l-mehâsin yâ mecmaa'l-keremi Levlâke keyfe yuhlak şey'un mine'l-âdemi Ente's-şefîu minke'r-recâ şefâatehû Yâ hâtîme'r-risâle yâ seyvide'l-umemi"
Yeri / Kaynak	: M. Uğur Derman, <i>Ömrümün Bereketi</i> 1 , s.48.

Resim 93. Celî ta'lik levha.

Katalog No	: 35
Yazı Çeşidi	: Celî Ta'lik
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1360 / Miladî 1941-42
Özellikleri	: Âharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış levha.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Lî hamsetün utfi bihâ harre'l-vebâi'l-hâtîme./El-Mustafâ ve'l-Mürtezâ, ve'b-nâhümâ ve'l-Fâtîme.</i> "Bu beyitler Abdülkadir Geylanî Hazretlerindir. Mânâsı: "Benim için beş zât vardır. Ben, onlarla vebanın yakıcı ateşini bile söndürürüm: (Muhammed) Mustafa, (Aliyyül) Murtezâ, iki oğulları (Hasan ve Hüseyin) ile Hz. Fâtma."
Yeri / Kaynak	: <i>Türk Petrol Vakfı.</i>

Resim 94. Celi sülüs besmele.

Katalog No	:	36
Yazı Çeşidi	:	Celi Sülüs
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Hicri 1361 / Miladi 1942
Özellikleri	:	Beyzi formda celi Sülüs Besmele terkibi.
Okunuşu	:	<i>Bismillahirrahmanirrahim.</i>
Yeri / Kaynak	:	Şevket Rado, <i>Türk Hattatları</i> , s.68.

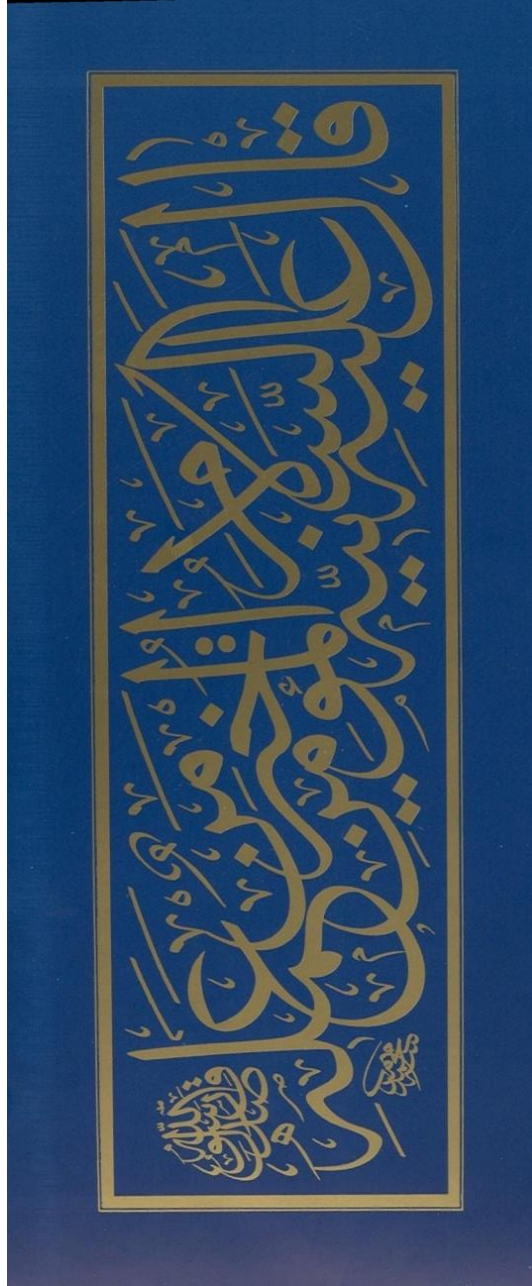
Resim 95. Celi ta'lik levha.

Katalog No	: 37
Yazı Çeşidi	: Celi Ta'lik
Ebadı	: -
Tarihi	: Hicrî 1361 / Miladî 1942-43
Özellikleri	: Aharlı kâğıt üzerine siyah mürekkeple yazılmış Abdülaziz Mecdî Efendi'nin beyti. (Türkp petrol Vakfı arşivindedir.)
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Girenler nakd-i cân isâr ederler bâb-ı teslime erenler bezmine bir başka türlü armağan olmaz.</i> "Teslimiyet kapısına girenler, bu yola canlarını feda ederler. Zira erenler meclisine bundan başka bir hediye takdim edilmez."
Yeri / Kaynak	: Türk Petrol Vakfı.

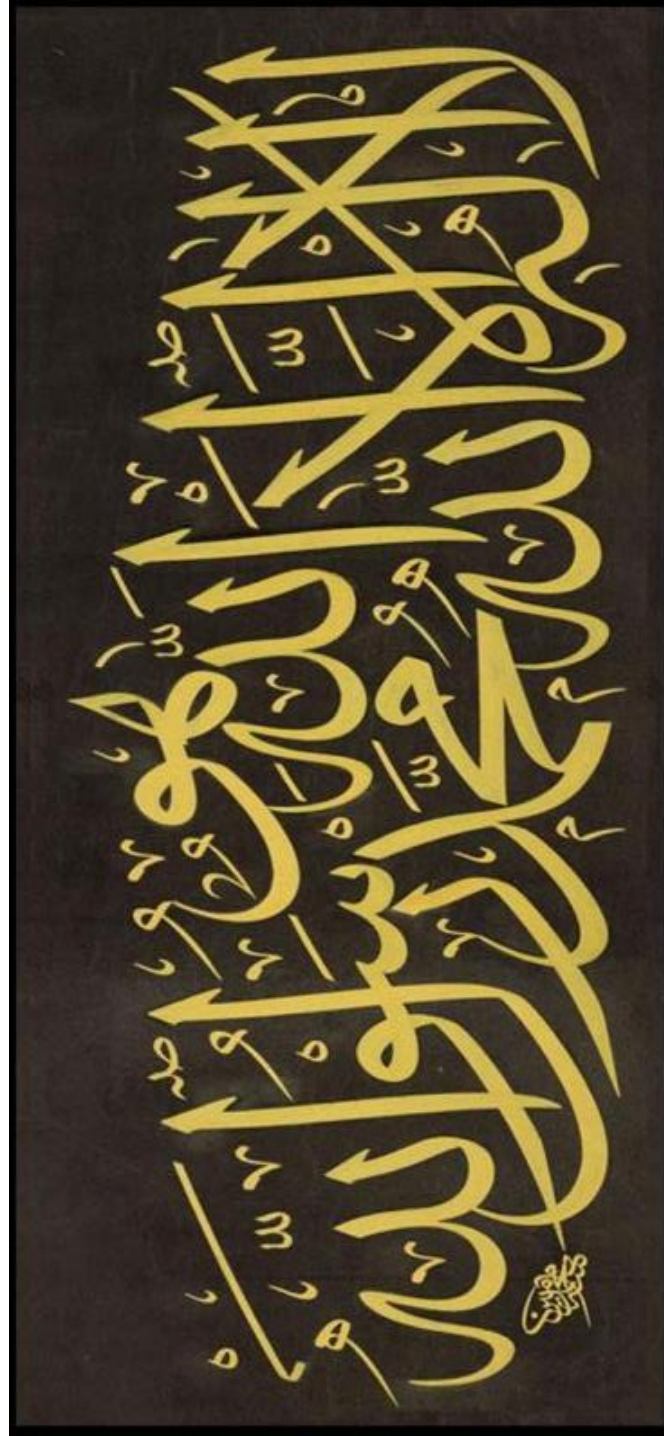
Resim 96. Sülüs nesih harfler.

Katalog No	: 38
Yazı Çeşidi	: Sülüs-Nesih
Ebadı	: 21x13,5 cm.
Tarihi	: Tarihsiz.
Özellikleri	: Üstte Mustafa Râkım'a ait sülüs- nesih meşk altta ise Emin Efendi'nin taklidi.
Yeri / Kaynak	: M. Uğur Derman Koleksiyonu.

Resim 97. Celi sülüs levha.

Katalog No	: 39
Yazı Çeşidi	: Celi sülüs
Ebadı	: -
Tarihi	: Yok
Özellikleri	: Mavi zemin üzerine celi sülüs Hadis Zerendud levha.
Okunuşu ve Anlamı	: <i>Niyetü'l-Mü'mini hayrun min amelihî.</i> "Mü'minin niyeti amelinden hayırlıdır."
Yeri / Kaynak	: -

Resim 98. Celi sülüs Kelime-i Tevhid kalıbı.

Katalog No	:	40
Yazı Çeşidi	:	Celi sülüs
Ebadı	:	-
Tarihi	:	Tarihsiz.
Özellikleri	:	Zırnıklı hazırlanmış Kelime-i tevhid yazı kalıbı.
Okunuşu	:	<i>Lâ ilâhe illâllâh, Muhammedün Resûlüllah.</i>
Yeri / Kaynak	:	<i>Geçmişten günümüze Neyzen Emin, s.11.</i>

SONUÇ

Öncelikle bu araştırmamıza başlarken amacımız, üzerinden bir asır bile geçmemiş yüksek bir şahsiyetin izlerini aramak, bize ve bizden sonrakilere ilham vermesi ve soluğu bugün bile hissedilebilen kişilikleriyle örnek sanatkârimızı gün yüzüne çıkarmaktı. Bu yönden sanat hayatını sürdürürken diğer yandan devletine de hizmet eden merhum sanatkâr hakkında bir takım arşiv kayıtları ilk kez bu araştırma sırasında gün yüzüne çıkarıldı. Nüfus kayıtları ile farklı kaynaklardan gelen çelişkili bilgiler giderilmiş, Yaşayan bazı kaynak kişilere ulaşılmış, veriler toplanarak bu yönde araştırma güçlendirilmiştir.

Araştırma sırasında meşgul olduğu her iki sanat dalının da yetenek gerektiren sanat dalları olduğu, Emin Efendi'nin bu her iki sanatı da son derece kuralları uygun icra ettiği açıktır. Günümüzde teknolojinin sağladığı kolaylıklar düşünüldüğünde dahi tek bir sanat dalının yakışır şekilde icradan uzak olduğu düşünülürse, söz konusu sanatkârimızın kabiliyetinin sınırları tahayyül edilebilir. Ayrıca sanatkârimızın yaşadığı yıllarda ülkemizin içinde bulunduğu zorluklar düşünüldüğünde "*yüz yıl evvel yaşasaydı kim bilir neler olurdu*" sorusunu kendimize sormaktan alıkoyamadık. Tarihte örneğine sadece Kazasker Mustafa İzzet Efendi gibi doğru zamanda doğru yerde yaşamış büyük sanat adamlarının ulaşabildiği mevkiye böylesine zorlu bir dönemde yaşayıp ulaşmış bir sanatkâr o altın çağda yaşasaydı, öyle iltifat ve destek görseydi ne eserler vücuda getirirdi kim bilir.

İcra ettiği musikî ve hat sanatında birer eseri bile tek başına onun sanat kudretini anlatmaya yeterlidir. Hat sanatımızda yeri zor doldurulabilecek bir yere sahip olan Emin Efendi'nin, geçmişten gelen o köklü birikim ile gelecek arasında muazzam bir köprü olduğunu ortaya koyduklarıyla söyleyebiliriz. Musikîde Aziz Dede gibi, hat sanatında Sami Efendi gibi kutup yıldızı diyebileceğimiz şahsiyetlerden aldıklarını bozmadan eserlerine yansıttı.

Bizden sonra gelerek, bu ve benzeri konuları araştırarak olanlara yol göstermek adına nüfus müdürlüğü ve arşiv kayıtları ekler kısmında çözümleriyle birlikte sundum. Böylelikle kolay ulaşılabilen derli toplu ve doğru kaynaklar elde edilmiş oldu. Yaşayan kaynaklar ile edilen sohbetlerin ses kayıtları ve ellerindeki orijinal belge, bilgi, defterler, fotoğraflar, mektuplar ekler kısmında sunulmuş oldu.

Sonuç olarak, neyzen ve hattat Emin Efendi'nin hattatlığı ve musikiyi bir arada götüren, iki alanda da zirve yapmış eserler bırakan bir sanatçı olduğu, özellikle hat sanatı sahasında örnek eserler bırakan, celi sülüste ve yazı tashihindeki ustalığı ile yazıp bıraktıkları uzun zamanlarda yeni hattatlara yol gösterecek bir hattat olarak daha çok anılacaktır.

KAYNAKÇA

- AK Ahmet Şahin, *Türk Din Müsîkîsi Câmî ve Tekke Müsîkîsi*, Akçağ yayınları, Ankara 2009.
- AK Ahmet Şahin, *Türk Müsîkîsi Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2003.
- ALPARSLAN Ali, “İslam Yazıları”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, Ed. Ali Rıza Özcan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 2009.
- ALPARSLAN Ali, *Ünlü Türk Hattatları*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992.
- AYVAZOĞLU Beşir, *Ney'in Sırrı*, Kapı Yayınları, İstanbul 2007.
- BERK Süleyman, *Bir Fotoğraf Aynasında İstanbul'un Meşhur Hattatları*, İBB Kültür AŞ., İstanbul 2010.
- BERK Süleyman, *Devlet-i Aliyye'den Günümüze Hat Sanatı*, İnkılâb Basım Yayım Şti., İstanbul 2013.
- BERK Süleyman, *Hattat Mustafa Râkım Efendi*, İstanbul 2003.
- CELÂL Melek, *Şeyh Hamdullah*, Kenan Matbaası, İstanbul 1948.
- ÇETİN Nihad M, “İslam Hat Sanatının Doğuşu ve Gelişmesi” (Yakut Devrinin Sonuna Kadar), *İslam Kültür Mirasında Hat Sanatı*, IRCICA, İstanbul 1992.
- ÇEVİKSEVER Bülend, *Neyzen Emin (Dede) Efendi Hayatı San'atı Eserleri ve Müsîkîmizdeki Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, SBÜ, Ocak 1995.
- DERMAN Mustafa Uğur, *Hat San'atında Osmanlı Devri*, İKMHS, IRCICA, İstanbul 1992.
- DERMAN Mustafa Uğur, *Osmanlı Hat Sanatı*, Sakıp Sabancı Müzesi, Sabancı Üniversitesi, İstanbul 2001.
- DERMAN Mustafa Uğur, *Ömrümün Bereketi: 1*, Kubbealtı Neşriyât, İstanbul 2011.
- DERMAN Mustafa Uğur, *Türk Hat Sanatının Şaheserleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1982.
- DERMAN Mustafa Uğur, *50 San'at Sever Serisi / İki Kardeş Hattatımız / Ömer Vasfî Efendi (1880-1928) - Neyzen Emin Efendi (1883-1945)*, Kemal Matbaası, İstanbul 1965.
- GEZGİN Hakkı Süha, *Edebî Portreler*, Kapı Yayınları, İstanbul Ocak 2013.
- GÜNÜÇ Fevzi, “Osmanlı Sanatında Hat”, *Marife*, sy. 1, Bahar 2001, Konya.

- HEPER Sadettin, *Mevlevî Âyinleri*, Konya Turizm Derneği Yayını, İkinci Baskı, İstanbul 1979.
- İNAL İbnülemin Mahmud Kemal, *Son Hattatlar*, Devlet Kitapları, Milli Eğitim Basımevi, 2. Baskı, İstanbul 1970.
- ÖZÇAY Mehmet, *Yeni Câmi Çeşme ve Sebîli'nin Kitâbesi*, Meşk Yayıncılık, İstanbul 2011.
- ÖZTUNA Yılmaz, *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*, 1 ve 2. Ciltler, Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi, Ankara 1990.
- ÖZTUNA Yılmaz, *Türk Mûsikîsi*, Akademik Klasik Türk San'at Mûsikîsi'nin Ansiklopedik Sözlüğü, Orient Yayınları, Mayıs 2006.
- PAKALIN Mehmet Zeki, *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB yay., İstanbul 1983.
- RADO Şevket, *Türk Hattatları, XV. Yüzyıldan Günümüze Kadar Gelmiş Ünlü Hattatların Hayatları ve Yazılarından Örnekler*, Yayın Matbaacılık, İstanbul, Ty.
- RONA Mustafa, *50 Yıllık Türk Musikisi- Bestekârları ve Besteleri Güftelerile*, Türkiye Yayınevi, İlaveli ikinci baskı, İstanbul 1960.
- SERİN Muhittin, *Bestekâr Tanbûrî Hattat Hâfız Kemal Batanay*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 2006.
- SERİN Muhittin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul 1999.
- SUBAŞI M. Hüsrev, *Yazıya Giriş*, Dersaadet Yayınevi, İstanbul 1995.
- TANPINAR Ahmed Hamdi, *Huzur*, Dergâh Yayınları, 19. Baskı, İstanbul 2011.
- TAŞKALE Faruk, GÜNDÜZ Hüseyin, *Hat Sanatında Hilye-i Şerîfe / Hz. Muhammed'in Özellikleri*, Antik AŞ. Kültür Yayınları, İstanbul 2006.
- ULUDAĞ Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Marifet Yay. İstanbul 1996.
- YAZIR Mahmud Bedreddin, *Medeniyet Âleminde Yazı ve İslam Medeniyetinde Kalem Güzeli*, Haz., Uğur Derman, İkinci Baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, c. 1-2-3, Ankara 1981.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Hakkı_Süha_Gezgin (Son erişim 26/11/2016)

http://tr.yenisehir.wikia.com/wiki/Emin_Dede (Son Erişim 13/03/2016)

http://www.eksd.org.tr/bestecilerimiz/neyzen_emin_yazici.php (Son erişim 01/11/2016)

<http://www.kalemguzeli.org/index.php?go=main&KNO=17> (Son Erişim 13.03.2016)

<http://www.kuranlaulfet.com/neyzen-mehmed-emin-dede-yazici/> (Son erişim 01/11/2016)

<http://www.neyzenim.com/eminkilickale.html> (Son erişim 09/07/2016)

<http://www.nkfu.com/rauf-yekta-bey-kimdireserleri-nelerdir/> (Son erişim 30/09/2016)

<http://www.on5yirmi5.com/haber/muzik/sanatcilar/80733/emin-dedenin-de-artik-birtasi-var.html> (Son erişim 09/08/2016)

<http://www.turkislamsanatlari.com/Main/Home/GaleryItem?id=5544bae9e53a250988175a8e> (Son erişim 28.06.2016)

Mülâkatlar:

- 1- DERMAN Uğur (Prof.) ile İstanbul'da evinde yapılan 22/11/2016 tarihli mülâkat.
- 2- KALE Yılmaz (Neyzen) ile Gaziantep'te evinde yapılan 28/10/2016 tarihli mülâkat.
- 3- KUTLU Hüseyin (Hattat) ile İstanbul'da telefonda yapılan 30/07/2016 tarihli mülâkat.
- 4- ŞENALP Muharrem Hilmi (Mimar) ile İstanbul'da ofisinde yapılan 11/08/2016 tarihli mülâkat.

DİZİN

A

Abdullah b. Said, 7
 Ahmed Avni Konuk, 127
 Ahmed Şemseddin Karahisari, 9
 Ahmed Ziya Akbulut, 21
 Ahmet Hamdi Tanpınar, 16, 24
 Aklâm-ı Sitte, 9, 20
 Ali Haydar Bey, 21
 Avni Aktuç, 25
 Aziz Dede, 17, 18, 25, 26, 28, 136, 138

B

Birinci Fuad, 35
 Bolahenk (Bol Ahenk) Nuri Bey, 17

C

Celalettin Çelebi, 16

Ç

Çukurcumalı Kadri Efendi, III, 13, 18, 19

D

Darulelhan, 13
 Dede, 15, 16, 17, 18, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 53, 65,
 66, 67, 68, 72, 73, 95, 96, 125, 139, 143, 144
 Deli Ömer, 34, 50

E

Elmalı Hamdi Yazır, 21
 Emin Dede, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 24, 25,
 26, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 115, 123, 125,
 127, 135, 136, 139, 140, 142, 143, 144
 Emin Kılıç Kale, 18, 26, 114, 115, 116, 118, 119,
 120, 127, 129, 130, 131, 143, 144
 Eminönü Vakıfhan, 51
 Erkân-ı Harbiye Harita Şubesi, 13
 Eyüb Sabri Efendi, 12

F

Fahri Celâl Gökülga, 25

G

Galata Mevlevihanesi, II, 17, 24, 27, 130, 133

H

Hacer Bursa (Gökkaya), 14

Hafız Osman, 9, 10, 35
 Hakim Hicabi Fıratlı, 18
 Hakkı Dede, 13, 17, 26, 143, 144
 Hakkı Süha Gezgin, 13, 14, 18, 24
 Halil Can, 13, 15, 16, 18, 29
 Hamid Aytaç, 11, 23
 Hamparsum, 28, 144
 Hobcuzade, 17, 34

I

II. Bayezid, 8, 10

İ

İbn Bevvâb, 8
 İbn Mukle, 8

K

Kamil Akdik, 13, 22
 Karabaş Dergâhı, 17
 Kazasker Mustafa İzzet Efendi, 18, 26, 34, 94
 Kemal Batanay, 23, 26, 27, 32, 33, 96
 Kıbrısîzâde İsmail Hakkı, 21

M

Mahmud Celâleddin, 10, 34
 Mehmed Şevki Efendi, 10
 Mustafa Râkım, 10, 18, 21, 23, 63, 91, 95
 Mümtaz Efendi, 21

N

Nail Bey, 127
 Nâsih Efendi, 21
 Necmeddin Okyay, 11, 14, 21, 22, 31, 36
 Neyzen, II, 12, 15, 16, 18, 19, 21, 24, 25, 29, 31,
 32, 35, 95, 97, 114, 115, 116, 123, 124, 125,
 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136,
 139, 140, 141, 142, 143, 145, 146, 147, 148,
 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157

Ö

Ömer (Ziya) Vasfi Efendi, 12
 Özbek şeyhi Edhem Efendi, 11

R

Rauf Yekta Bey, 14, 27, 28, 29, 127
 Recâi Efendi, 21
 Refii Cevad Ulunay, 35

S

Sadeddin Kaynak, 15, 18, 26
Sâmi Efendi, III, 12, 18, 21, 22

Ş

Şeyh Hamdullah, 8, 9, 10, 95

T

Tanburi Cemil Bey, 24

U

Uğur Derman, II, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18,
19, 20, 23, 24, 34, 35, 36, 58, 59, 61, 71, 77, 86,
96, 125, 126, 127, 139, 142

V

Vasfi Rıza Zobu, 18, 27

Y

Yâkut el-Musta'simi, 8
Yesârizâde Mustafa İzzet Efendi, 10

EKLER**A) Belgeler**TASNİF DIŞI

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
ARŐIV MÜDÜRLÜĞÜ
ANKARA

MİY : 45012883-7940-2197 -16/Per.BŐk.Arşiv Md.Terc.Yay.Ks.

03 Mayıs 2016

KONU : Mehmet Emin YAZICI.

Sayın, Ebubekir ALTİOK
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ KAYNAŐLI MESLEK YÜKSEK OKULU
KAYNAŐLI/DÜZCE

- İLGİ: (a) Ebubekir ALTİOK'un 30.03.2016 tarihli dilekçesi.
(b) 09 Ekim 2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu.
(c) MY 71-1 (C) TSK Arşiv Yönergesi.

1. Yüksek lisans tez çalışmasında kullanılmak üzere ilgi (a) ile Mehmet Emin YAZICI hakkında bilgi ve belge talep edilmiştir.
2. 5'inci Sınıf Muamele Memuru Mehmet Emin YAZICI (318-31) hakkında yapılan inceleme ve araştırma sonucunda söz konusu çalışmanızda kullanılmak üzere 1 sayfa askerî safahat belgesi EK-A'da, 6 adet belge tıpkıçekimi ise EK-B'de gönderilmiştir.
3. Aynı zamanda ilgi (b ve c) gereği, arŐivden yararlanarak yapılan araŐtırmalar sonucunda varsa hazırlanan tezin veya yayımlanan eserin bir nüshasının teslim edilmesini rica ederim.

Ertuğrul ÖZTÜRK
Personel Albay
Arşiv Müdürü

EKLER :
EK-A (1 Sayfa Askerî Safahat Belgesi.)
EK-B (6 Adet Belge Tıpkıçekimi.)

TASNİF DIŞI
Bağlantı Noktası: Uzm.De.Me.Gökçen TOPÇU, (Tel.No.:312 266 17 03-2133)

Belgeler 1. T.C. Milli Savunma Bakanlığı arşiv belgeleri üst yazısı.

ASKERİ SAFAHAT BELGESİ

Sicil No : 318-31
Adı Soyadı : Mehmet Emin YAZICI
Baba Adı : Eyüp Sabri
Memleketi : İstanbul
Doğum Tarihi : 1298
Sınıf-Rütbe : 5'inci Sınıf Muamele Memuru
Duhulü : 13 Eylül 1330
Nasbı : 30 Ağustos 1927
Emeklilik Tarihi : 31 Ağustos 1931
Son Görev Yeri : Milli Müdafaa Vekâleti Harita Umum Müdürlüğü

Memuriyeti

- 18 Teşrin-i Sani 1318'de 30 Kuruş maaşla Posta ve Telgraf Nezareti Mektup Kalemine mülazım tayin edilmiştir.
- 13 Ağustos 1325'te 3'üncü sınıf katibliğe terfi ederek Tahrirat Müdüriyeti emrine tayin edilmiştir.
- 01 Mart 1328'de Kalem-i Mahsusa Müdüriyeti emrine tayin edilmiştir.
- 02 Şubat 1329'da Memurin Kalem-i Tahkikat ve İstihbarat Şubesine nakledilmiştir.

Askerlik Hizmeti

- 13 Ağustos 1330'da Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Matbaasında görevlendirilmek için açılan hattatlık imtihanında başarılı olarak mezkûr matbaaya hattat tayin edilmiştir.
- 18 Haziran 1335'te Harita Dairesi Matbaası Kartografya Şubesine tayin edilmiştir.
- 24 Temmuz 1336'da kısm-ı salıs mümeyyizliğine terfi etmiştir.
- 04 Nisan 1339'da Harita Dairesi İstanbul Şubesinde görevli iken İstiklal Harbi esnasında Ankara'ya çağrılarak Müdafaa-i Milliye Vekâleti Harita Dairesi emrinde görevlendirilmiştir.
- 01 Nisan 1341'da kısm-ı sani mümeyyizliğine terfi etmiştir.
- 30 Ağustos 1927'de kısm-ı evvel mümeyyizliğine terfi etmiştir.
- 31 Ağustos 1931'de Milli Müdafaa Vekâleti Harita Umum Müdürlüğünde görevli iken arzusuna binaen tekaüd edilmiştir.
- 25 Temmuz 1940'da seferberlik nedeniyle Çorlu Askeri Müntika Komutanlığı 2'nci Şube Muamele Memurluğunda tanzif edilmiştir.
- Çorlu Askeri Müntika Komutanlığı emrinde yedek 5'inci sınıf muamele memuru iken 10 Temmuz 1941'de terhis edilmiştir.

Katıldığı Savaşlar:

Birinci Dünya Harbi
 İstiklal Harbi

Aldığı Madalyalar:

S1101 Numaralı ve 21 Şubat 1927 Tarihli İstiklal Madalyası ile taltif edilmiştir.

Bu belge 5'inci Sınıf Muamele Memuru Mehmet Emin YAZICI'ya ait MSB Arşiv Müdürlüğünde bulunan "Subay Şahsi ve Emeklilik İşlem Dosyası" kayıtlarına göre düzenlenmiştir.

 Şehmuz ŞAHİN
 Devlet Memuru
 Uzman

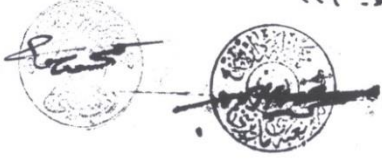

 Ali ŞAHİN
 Devlet Memuru
 Uzman

O N A Y
 30 Nisan 2016

 Ertuğrul ÖZTURK
 Personel Albay
 Arşiv Müdürü

جریہ نقد - بیلیہ سہ
فایو طرف شہسی صدرینت اعد مدنت دئی متنا بد پیر جم اور زرہ بولی لایہ قدی الخ الوقہ اسالی ناد بیلو
احمایہ قدر دم و فقیہی مدلی ایاب لیاقتہ نہ بولینئی کہ اساسا بولی عہدہ نردنہ پشیرت کردولہ شایانہ
تلفہ کردیر عہد شہ سز ایہ دلہ نہ اولدولہ مقصدا - مع اولی ارضامہ عو قوجا متاھیدہ - عہدہ دقتہم توفیق
۱۸۰۶ - ۲۲۶

فریظ ۱۸ / ۵۷

عالمہ زایہ دین (۱۸) بولتلی

۲۹۵۷

۱۱۹ / ۲۷۹۱ ۹ / ۲۲۰۶

دخول نقد ۲۱۸ ۲۲۵

رجوعیہ
دور (۱۸) / ۲۱۸

ASLININ TIPKI ÇEKİMİDİR

Harun KAYA
De.Me.(MS.2015-GN.50)
Müdür Yardımcısı

Belgeler 3. T.C. Milli Savunma Bakanlığı arşivinde Emin Efendi'nin terfisine dair belge.

Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne :

Kartoğraf¹² şubesi müdiriyyetinin ilâmından dahî müstebân buyurulacağı üzere mümâileyh Emin Efendi filhakika emsâli nâdir bulunur eshâb-ı iktidardan, vazifesini müdrik, erbâb-ı liyakatten bulunduğu gibi, esasen bu gibi hattatîn nezd-i nezâretpenâhilerinde her vecihle şayân-ı taltif görüleceği şüphesiz idüğünden ol vecihle muktezasına müsâade buyurulması istirhamıyla huzûr-u fehâmetpenâhilerine arz ve takdim olunur.

18 Temmuz 336

Harita 18
527

Muamelât-ı Zatiyye Dairesine 19 Temmuz 336
3957

Memurîn Şubesine 19
4291

9
4304

Maaşı
1000
500

Nasb
335

Dûhul
308

Terfi etmiştir
Dosyasına rabtı)18

Belgeler 4. Emin Efendi'nin terfisine dair belgenin çözümü.

Kartograflar, yeryüzü üzerinde gördükleri gerçek objeleri ya da elde ettikleri bilgiler ile şekillendirdikleri konuları belirli kartografik kurallar çerçevesinde bir haritaya aktarırlar. Bu bilgilerin haritaya aktarılmasındaki amaç, haritadaki bilginin diğer bilim dalları tarafından kullanılmasına imkân vermektir.

17 Nisan 5

T.C.
MSB
ARŞİV
MÜDÜRLÜĞÜ
ANKARA

4795/8596

Emekli sınıf 5 muamele
memuru Mehmet Emin Yazıcı
ailesi
(318 - 31)

Ölümü : 3/Şubat/945
Emekli aylığı
7376
6 Kurus
3688 I/Mart/945 den Eşi Hacer Yazıcı :
(Beyoğlu emvalinden)

Adres:
Tophane Boğaz kesen cad.
Türkçücek sokak NO: 48

B. N.
Tkt.Ş.Md.

ASLININ TIPKI ÇEKİMİDİR
Harun KAYA
De.Me.(MS.2015-GN.50)
Müdür Yardımcısı

14, 4, 945

Belgeler 6. Mehmet Emin Yazıcı'nın ölüm aylığının ailesine bağlanmasına dair T.C. Milli Savunma Bakanlığı arşivindeki belge.⁶⁶

⁶⁶ Aşağıda Belgeler 12'de Mehmet Emin Efendi'nin verilen nüfus aile kayıt tablosunda ölüm tarihinin nüfus kayıtlarına 03/02/1955 olarak yazıldığı ancak Milli Savunma Bakanlığı Arşiv belgelerinden de anlaşılacağı üzere 03/02/1945 tarihinde vefat ettiği görülmektedir. Konu ile ilgili olarak Beyoğlu Nüfus idaresi ile görüşülmüş, 105 no'lu ölüm tutanağı ile nüfus kaydına alındığı sözlü olarak öğrenilmiş ancak Beyoğlu Nüfus İdaresi'nde yapılan arşiv araştırması sonucunda söz konusu 105 nolu ölüm tutanağına ulaşılamamış, sehven 945 yerine 955 olarak yazıldığı kanaatine varılmıştır.

توزیر سہویتی
وزارت معیشت و تجارت

خریدہ مدیریت عمومی
قلم مدیریتی
عدد
۲۵۵

آشرفہ

۲۴۱-۶۰-۸

معاملات نامیہ - باسنتہ

فایوگرافیا سب سے کیم قسم ماہو۔ نیردہ کیم سائلوگر۔ خطاط قسم نامیہ خریدہ
اندیشہ و تفسیر سندہ کورسری لکھتہ و مایسہ نامیہ برد۔ چتر فیصلہ فاد۔ درہ
میں بولان قسم اولیہ لکھتہ نیمی خصوصہ معادلہ مقصدتک ایقی۔ جابلدہ۔ م افندہ
خریدہ مدیریت عمومی
فیلو
خطاط قسم نامیہ
میں سب سے فاد بہ حافظہ ابوری
۹۹
۶۶-
۱۰۶۶۰

وریلہجک جوابدہ ہانکی تاریخ ونومرولو اشعارہ جواب اولدیفنک درجی موجود .

ASLININ TIPKI ÇEKİMİDİR

Harun KAYA
De.Me.(MS.2015-GN.50)
Müdür Yardımcısı

Belgeler 7. Emin Efendi'nin Kısım-ı Sâni mümeyyizliğine terfi evrakı.

Ankara
8-10-341

Türkiye Cumhuriyeti
Müdâfaa-i Milliye Vekâleti
Harita Müdiriyyet-i Umumiyyesi
Kalem Müdiriyyeti
Aded
2556

Besmele

Muamelât-ı Zâtiyye Riyâsetine

Kartoğrafya şubesinin tersîm kısmına memur zîrde künye-i mükemmelesi muharrer hattat kısm-ı sâni mümeyyizi Mehmed Emin Efendi'nin vazifesinde gösterdiği ehliyet ve mesâisine binâen, bir derece terfii ile münhal bulunan kısm-ı evvel mümeyyizliğine tayini hususunda muamele-i mukayyazasının ifasını rica ederim efendim.

Harita Müdür-i Umumîsi
Ferik

15356

Muâmelâtı Zâtiyye Dairesinin 12050 numaralı ve 22 Mayıs 339 tarihli muhtırasıyla 10 Mayıs 39 tarihinden muteberen maaşına beşyüz kuruş zam edilerek kısm-ı sâlis mümeyyizliğine kısm-ı sâlis mümeyyizliği mülğa olduğundan umum meyanında kısm-ı sâni mümeyyizliğine terfi etmiştir.

Liva
10/10/341

Hattat-ı kısm-ı Sâni mümeyyizi
Mehmed Emin Efendi
bin Hafız Eyyüb Sabri
İstanbul
99
40-318

Nasbı salı 339
31 318

319

Memurîn 11/10/41

Liva
10660

Verilecek cevaplarda hangi tarih ve numaralı iş'ara cevap olduğunun derci mercûdur.

İstanbul

Umum Erkan-ı Harbiyye Dairesi
Harita Şubesi
1093
10

Besmele

Muamelât-ı Zâtiyye Müdiriyyetine

Hülâsa-i Meâl :
Erkân-ı Harbiyye Matbaasına
tayin edilecek Hattata dair.

Keyfiyyet-i inhilâli 28-5-330 tarihli 1089 numaralı muhtıra ile bildirilen Erkân-ı Harbiyye-i Umumiyye Matbaasındaki münhal hattatlık için geçen Pençşenbe günü Harita şubesinde açılan müsabaka imtihanına iştirak eyleyen hattatların evrak-ı imtihaniyyesi üzerinde mezkûr şubede teşekkül eden heyet ile Divân-ı Hümâyûn Kalemî mümeyyizanından Hattat Kâmil Bey tarafından icra kılınan tedkikat neticesinde Posta Telgraf ve Telefon Nezâreti memurîn kalemî tahkikat kısmı müsevvidlerinden Mehmed Emin Efendi'nin Hutût-i Osmâniyyede olan ihtisası ve iktidarı diğerlerinin fevkinde görülmüş olmakla Efendi-i mümâileyhin mezkûr münhal hattatlığa tayini hakkında lâzım gelen muamelenin ifasıyla neticesinin daireye bildirilmesi zımında muhtıradır.

İmza
Mühür

Numara
2376

Belgeler 10. Emin Efendi'nin Erkân-ı Harbiyye Matbaası hattatlığına tayinine ilişkin atama belgesinin çözümü.

Sıfıfı : *Asanemele Memuru*
Rütbesi : *5. S. 4. 8380*

Safahat Cetveli

Dosya No. *318-31*

Sıra No.	Sual	Cevap
1	İsmi	Mehmet Emin Ef.
2	Pederinin ismi	Eyup Sabri Ef.
3	Tarihi tevellüdü	1298 Mali
4	Tarihi duhulu	Yok
5	Askeri memur ise maaşa geçtiği tarih	13/Ağustos/1330
6	Son rütbe tarihi nasbi	30/Ağustos/927
7	Mektep müddeti	
8	Tekaüt tarihi	31/Ağustos/931
9	Tekaüt olduğu zaman kı'ası	Harita U. Md.
10	Vazifesine nihayet verildiği tarih	31/Ağustos/931
11	Esbabi tekaüdü	1683 No.lu Kâ. 3. Maddesinin B. Fikrası
12	Câhiti mülkiyedeki hizmeti	18/2-Teş./318 : 6/Ağustos/330 Posta ve Telgraf U. Md.
13	Bilâdi harre zammı	Yok
14	Yunan harp zammı	"
15	İtalyan harp zammı	"
16	Balkan harp zammı	"
17	Büyük harp zammı	16/1-Teş./330 : 31/1; Teş./334
18	İstiklâl harp zammı	25/1.Kân./337 : 23/Ağustos/339
19	Şark küdem zammı	Yok
20	Kısmi seferberlik zammı	
21	60. cı maddde mucibince zam hakkı	3. Sene
22	Muhakeme olmak üzere açılan geçirdiği müddet	Yok
23	Mahpusiyet müddeti	
24	Hangi emvalde maaş alacağı	İstanbul Beyoğlu
25	İkametgâh adresi	İstanbul Topane Defterdar Mahallesi Keresteci Sokak II. No. Hâmi.
26	Malûlen mütakaüt ise derecesi	Yok
27	Malûliyetini müeyyet rapor ve vesâik	"

Vefat edenler hakkında

8 ve 10. cü haneler müstesna olmak üzere (24) de kadar haneler imlâ edilecek ve ayrıca şu maddeler ilâve kılınacaktır.

1	Hıni vefatındaki kı'ası	
2	Tarihi vefatı	

3 — Ailesine 45, 46, 52'nci maddelerden hangisine tev-fikan maaş verileceğine dair Şihhat işleri dairesinin tararı ve vefat raporu.

İşbu safahat cetveli imlâ edilerek tekaüt şubesine tevdi kılınmıştır.

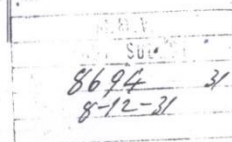
8/1.Ka93 I

6 — S. Md.

Çerik

ASLININ TIPKI ÇEKİMİDİR

Hanım KAYA
De.Me.(MS.2015-GN.50)
Müdür Yardımcısı

NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ				İLİ		İLÇESİ		MAHALLESİ/KÖYÜ		CİLT NO	HANE NO	
İSTANBUL				BEYOĞLU (1186)		BERKEKTAZE MAHALLESİ				4	639	
SIRA	BSN	C	YAKINLIK DEREJESİ	T.C. KİMLİK NO	ADI	SOYADI	BABA ADI	ANA ADI	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MED.HALİ VE DİNİ	TESCİL TARİHİ	OLAYLAR VE TARİHLERİ
1	3	E	Kendisi	44272392654	MEHMET EMİN	YAZICI	EYÜP SABRİ	FATMA ZEHRA	İSTANBUL 01.07.1882	Dul İslam		Ölüm: 03.02.1955 Evlenne: 16.07.1931 Bosanna:
2	4	K	Annesi	44269392728	FATMA ZEHRA	YAZICI	ABDULLAH	HAWVA	ÇERKEZİSTAN 01.07.1847	Bekâr İslam		Ölüm: 14.06.1915 Evlenne: Bosanna:
3	2	E	Kardeşi	44275392590	ÖMER ZİYA	YAZICI	EYÜP SABRİ	FATMA ZEHRA	İSTANBUL 01.07.1880	Bekâr İslam		Ölüm: 25.11.1928 Evlenne: Bosanna:
4	1	K	Eşi	44278392436	HACER	YAZICI	ABDULKERİM	SEYYİDE	BURSA 01.07.1900	Evl İslam		Ölüm: 14.07.1949 Evlenne: 16.07.1931 Bosanna:
DÜŞÜNCELER												
//1298 olan doğum tarihi miladiye çevrilmiştir. 5490 sayılı Kanunun 39. maddesi ve Nüf.Vat.İşl.Gn.Md.lüğünün 07.08.2006 tarihli Oluruna dayanılarak doğum tarihi tamamlama işlemi yapılmıştır. AİLE KÜTÜKLERİNDE BABA KAYDI BULUNMAKTA DİR.												
//1263 olan doğum tarihi miladiye çevrilmiştir. 5490 sayılı Kanunun 39. maddesi ve Nüf.Vat.İşl.Gn.Md.lüğünün 07.08.2006 tarihli Oluruna dayanılarak doğum tarihi tamamlama işlemi yapılmıştır. AİLE KÜTÜKLERİNDE ANNE KAYDI BULUNMAKTA DİR.												
(14.06.1915) : //16/1331 OLAN ÖLÜM TARİHİ MILADİYE ÇEVİRİLMİŞTİR.												
//1296 OLAN DOĞUM TARİHİ MILADİYE ÇEVİRİLMİŞTİR. 5490 SAYILI KANUNUN 39. MADDESİ VE NÜF.VAT.İŞL.GN.MD.LÜĞÜNÜN 07.08.2006 TARİHLİ OLURUNA DAYANILARAK DOĞUM TARİHİ TAMAMLAMA İŞLEMİ YAPILMIŞTIR.												
//1316 OLAN DOĞUM TARİHİ MILADİYE ÇEVİRİLMİŞTİR. 5490 SAYILI KANUNUN 39. MADDESİ VE NÜF.VAT.İŞL.GN.MD.LÜĞÜNÜN 07.08.2006 TARİHLİ OLURUNA DAYANILARAK DOĞUM TARİHİ TAMAMLAMA İŞLEMİ YAPILMIŞTIR.												
(16.07.1931) : OSMANGAZI İLÇESİ TUZPAZARI MAH. 81.CİLT 41-HANE 4.SIRADAN GELDİ.												
AÇIKLAMALAR												
1-) KİŞİ VEYA KİŞİLERİN KAYDI KÜTÜĞE UYGUNDUR.						DÜZENLEYEN			ONAYLAYAN YETKİLİNİN			
2-) İŞBU NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ 2238797218 T.C. KİMLİK NUMARALI KİŞİNİN TALEBİ DOĞRUL TUSUNDA BİLGİLENDİRME AMAÇLI DÜZENLENMİŞTİR. BAŞKA AMAÇLA KULLANILMAZ.						ŞEREF ŞAHİN V.H.K.İ. Paraf			TURAN ATASAYAR 1292-Düzce Merkez Nüfus Müdürlüğü 28.03.2016 11:32 İmza Mühür			
3-) İŞBU NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ 24.09.2016 TARİHİNE KADAR GEÇERLİDİR.												

Belgeler 12. Emin Efendi'nin nüfus kayıt örneği.

NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ			İLİ		İLÇESİ		MAHALLESİ/KÖYÜ		CİLT NO	HANE NO	
			BURSA		OSMANGAZİ (1832)				81	41	
SIRA	BSN	C	YAKINLIK DERECESESİ	T.C. KİMLİK NO	ADI	SOYADI	BABA ADI	ANA ADI	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MED.HALİ VE DİNİ	OLAYLAR VE TARİHLERİ
1	4	K	Kendisi	44278392436	HACER	BURSA	ABDÜLKERİM	HAMIYE	BURSA 01.07.1900	Evli İslam	KAPALI KAYIT Ölüm: 16.07.1931 Evlennme: 25.05.1926 Boşanma:
2	1	E	Babası	23497529168	ABDÜLKERİM	GÖKKAYA	BAYRAM	MUHSİNE	DAĞISTAN 01.07.1867	Dul İslam	Ölüm: 25.11.1950 Evlennme: 00.00.0000 Boşanma:
3	2	K	Annesi	23494529222	HAMIYE	GÖKKAYA	HÜSEYİN	HATİCE	BURSA 01.07.1892	Evli İslam	Ölüm: 01.01.1939 Evlennme: 00.00.0000 Boşanma:
4	3	E	Kardeşi	23491529386	HALİL	GÖKKAYA	ABDÜLKERİM	SEYYİDE	BURSA 01.07.1899	Evli İslam	Ölüm: 04.11.1961 Evlennme: 00.00.0000 Boşanma:
AÇIKLAMALAR					DÜZENLEYEN		ONAYLAYAN YETKİLİNİN				
1-) KİŞİ VEYA KİŞİLERİN KAYDI KÜTÜĞE UYGUNDUR. 2-) İŞBU NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ 22387977218 T.C. KİMLİK NUMARALI KİŞİNİN TALEBİ DOĞRULTUSUNDA BİLGİLENDİRME AMAÇLI DÜZENLENMİŞTİR. BAŞKA AMAÇLA KULLANILMAZ. 3-) İŞBU NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ 24.09.2016 TARİHİNE KADAR GEÇERLİDİR.					ŞEREF ŞAHİN V.H.K.İ. Paraf		TURAN ATASAYAR 1292-Düzce Merkez Nüfus Müdürlüğü 28.03.2016 11:37 İmza Mühür				

Belgeler 13. Emin Efendi'nin eşi Hacer Hanım'ın nüfus kayıt örneği.

ÖLÜM VE MİRASÇI BİLDİRİMİ
(Sulh Yargıçlığı, İcra, Nüfus Memurlukları ve Muhtarlık İçin)

SAYI : 6077/1846

ÖLENİN

T.C. KİMLİK NO : 44272392654

SOYADI : YAZICI

ADI : MEHMET EMİN

BABA ADI : EYÜP SABRİ

ANNE ADI : FATMA ZEHRA

DOĞUM YERİ : İSTANBUL

DOĞUM TARİHİ : 01/07/1882

Ölüm Tarihi(Gün,Ay,Sene) : 03/02/1955

Ölüm Yeri, Adresi (Sokak, Kapı No.) :

Son Kanuni İkametgah Adresi(İl, İlçe, Mahalle, Köy, Sokak, Kapı No.) :

Sanat veya Mesleği :

Nüfusa Kayıtlı Olduğu :

İl : İSTANBUL

İlçe : BEYOĞLU

Nahiye : BERKEKTAZE MAHALLESİ

Mahalle veya Köy : BERKEKTAZE MAHALLESİ

MİRASÇILARIN:

T.C. Kimlik No Soyadı

44276392436 YAZICI

44269392728 YAZICI

44275392590 YAZICI

Adı

HACER

FATMA ZEHRA

ÖMER ZİYA

Baba Adı

ABDULKERİM

ABDULLAH

EYÜP SABRİ

Doğum Yeri

BURSA

ÇERKEZİSTAN

İSTANBUL

Doğum Tarihi

01/07/1900

01/07/1847

01/07/1880

Yakınlık Derecesi

EŞİ

ANNESİ

KARDEŞİ

Durumu

ÖLÜM

ÖLÜM

ÖLÜM

BEREKETZADE MAHALLESİ'nde kimliği yukarıda yazılı şahsa ait ölüm bildirimidir.

NOT : Yukarıdaki soruların karşılığı tam olarak verilecek hiçbir soru cevapsız bırakılmayacaktır.

09/05/2016
TUĞBA ŞAHİN
NÜFUS MÜDÜRÜ V.
Mühür

روماه : هایدنه . سوره جدید

طاهر . صفا .

ماه : ماه . هاجم . باب . ماه

ای دل ایسترسن اگر کمال اوله نقصانته
مکتوبه آله کبر حضرت مولانا

بیت آهنت نوره یک قهیدر و نوبت ایندر لطفه المده لک برات قائلند . بو زانت بر وجه آرتن بار مشغ
باز لحد ایچونه آلتون آله قالمس و عاده ایچونه لوردنه مع کفا بو نفس اولدور سیکل صحن کولم .
بیم هارده لکه کتجه بیوات کجه قرانم بارینه برهفته تقیم دوجاه صلهنا قلبه عسرتده اولان رحمت رحمته ناکجه
دورس و اعشار کاسف ایچیکور . بینه میسوق عالمده بو واریده تقسیم ایه صبت و ادومهم کجه قاطاران بو زانت قاجار
مقامنه کلدره استقامه وفوره کتیردیک شوقین . طرستوبه درج استیم دیک . هاجم شقیسی او نونه صولک کاتوبه لغته
تقسیم ایه کلیم . تقصیه سئلده . بانه رفقا تدریجی تدریجی بیدرده محفوظ دوز کولوب قید ایدر هاکجه ضامده تم عالیرد
کلدره کلیم بولوبه مشرق صولکده برما ایدر . وارده کولوب بولور بولوقه تطیب بو حظه کلیم . جموری بت ایدر
خاصه سولور و قهیدر ایدر و کولور کولور اوزوم سلهتم اتع (ایستیکه)

کار کجه صفت بیدر
ایمه بره صده تقصیر
تورک کولور سولاقم نلدره
ایمه یا کجه

ایضاً ان شاء الله
بیت
عنه نقصان ایه نازع
مقتضی بر حد سنی لطفه کونسترسن کر ایچون کولور ایچونه لولوبه کولور
توهره اولور نکر سینه نولور ایچونه لولور ایچونه لولور ایچونه لولور
خاصه سولور ایچونه لولور

"Dulcissimi non gignis me non
humilitate!!"

Sait Yılmaz Kale
Amir Kale

Belgeler 16. Neyzen Emin Efendi'nin Talebesi Dr. Emin Kılıç Kale'ye yazdığı mektubun arka yüzü (Yılmaz Kale arşivi).

Orijinali Dr. Emin Bey'in oğlu Sait Yılmaz Kale bulunan. Belgeler 15 ve 16'daki Neyzen Emin Efendi tarafından öğrencisi Dr. Emin Kılıç Kale'ye yazılan mektubun okunuşudur.

Dr. Emin Bey, bu mektubun kenarına Latin harfleri ile “Sultanın (Emin Efendi'nin) son himmeti son mektubu” yazmıştır.

“Huzur-ı âlilerine muhterem sultanım efendim. Epey zamandan beri müştakı olduğum keremnâmelerini bu hafta zarfında ebedî ihtirata almakla mesrûr ve mübahi oldum. Hakk-ı âcize perverde olunan muhabbet ve samimiyetin ve teveccühâtın şükranını ifâdan âcizim. İnşallah muhaberatımızın böylece tevâlî ve temâdisini ez cân u dil temenni ve arzu ederim.

Hazretina bugün ile tamam iki aya yakındır tansiyon dolayısıyla esir-i firâşım. Bidâyette uyku ile gelen bu illeti (Çerçöp) Sami Bey'in refîki Dr. Kemal Bey keşfederek ilaçlar verdi ve o zaman hakiki tansiyon 24 idi. Bir hap ve bir şurup ile iğne yazdı. Bir müddet sonra Abdülkadir Bey gelerek o da endozidin ile prostigmineyi verdi ve Kemal Bey in verdiği iğneyi bir gün ve kendisinin verdiği de ertesi gün yapılmasını ve diğer ilaçları da yemekten sonra kullanmağımı tembih ve ihtar etti. Şimdiki hâlde bunları isti'mâl ediyorum.

Geçen hafta bizim Necmi Efendi geldi ve âleti getirdi. Lehü'lhamd tansiyonun 18 olduğunu söyledi. Bu da ilaçlardan görülen faidedir değil mi üstad? Cenab-ı Hak inşaallah yakın zamanda tamamıyla âfiyet ihsan eder de bu illetten kurtulmuş olurum.

Sizin bu illete karşı kullandığınız son tedbir ve ilaçlarınızı bir reçeteye yazarak irsal buyurursanız minnettar olurum.

***Ey dil eğer istersen kâmil ola noksanın
Sikkesi altına gir Hz. Mevlana'nın***

Bolahenk Nuri Bey'in Karcıgar ve Puselik âyinlerinden başka elimde hiçbir eseri kalmamıştır. Bu zâtın birçok eserini yazmışım. Yazmak için elimden alanların elinde kalması ve iade etmemeleri yüzünden maalesef bu nefis eserlerden şimdiki hâlde mahrumum. Bizim Sadık Bey'e gelince bu zat geçen Kurban Bayramı'ndan bir hafta mukaddem duçar olduğu kalp hastalığından dolayı Rahmet-i Rahman'a kavuşmuş ve bizleri dağdar-ı teessüf etmiştir. Artık musiki âleminde bu vadide taksim edecek ve okuyacak kimse kalmadı. Bu zatın Karcıgar makamından olarak üstadane vücuda getirdiği şarkısını zahr-ı mektuba derc ettim. Diğer bir hüzzam şarkısını da bundan sonraki mektupta takdim edeceğim.

Taksime müteallik noksanları dahi tedricen tedrica yedimde mahfuz defterinize kayd edip hitamında nâm-ı âlinize göndereceğim. Bu cihetten müsterih olmanızı rica eder ve ara sıra mektuplarınızla bu fakiri taltif buyurmanızı beklerim. Zat-ı âlilerine ve Mehmet Ali Beyefendi'ye hâssaten selamlar ve hürmetler eder ve gözlerinizden öperim sultanım efendim. 20 Nisan 1943

***Çâker-i bende-i Hazreti Pir
Emin-i pür hata pür taksir***

İstanbul Tophane Türkgücü Sokak No: 48

Emin Yazıcı

Refîka i senâverî dahi bi'l-mukabele zât-ı âlilerine selamlar ve hürmetler ettiği gibi aile-i muhteremelerine dahi her ikimiz arz-ı muhabbet ve selamlar ederiz efendim. Zat-ı âlilerinde bulunmayan ve noksan kalan makâmâtın bir fihristini gönderirseniz işi teshil etmiş olursunuz azizim.

Bu hastalık için ne gibi tedâbire tevessül edileceğinin bi'l-etraf bildirilmesini dahi hâssaten rica ederim sultanım.”

Belgeler 17. Neyzen Emin Efendi'nin Talebesi Dr. Emin Kılıç Kale'ye yazdığı mektubun çözümü (Yılmaz Kale arşivi).

EMİN DEDE

Hattat, neyzen ve musikîşinas Emin Dede'yi kaybetmiş bulunuyoruz. Emin Dede Hırkai Saadet Camisi Hatibi Hafız Eyyüb Sabri Efendi'nin oğludur. 1299'da doğmuştur. Tophane'de Sirkeci İptidaisinde ve Fezziye Rüştüyesinde ilk tahsilini bitirmiştir. Sonra Derseadet İdadisinden şehadetname almış, iki yıl kadar da Mektebi Hukuk'a gitmiştir. Süleymaniye Camii'nde Tophaneli Anadolu Kazaske-ri Haşim Efendi'den ve Fezziye Mektebi Muallimlerinden Nuri Efendiden ders almıştır. 1318'de Posta ve Telgraf Nezareti Mektubî kalemine girmiş, sonra Erkânı Harbiye Harita Şubesi'ne imtihanla hattat olmuştur. Hırkai Şerif Camii hatibi hattat Ömer Vasfi Efendi'nin kardeşidir.

Hattatlığı Sülûs ve Nesih yazılarını ağabeyi ve İsmail Hakkı Baltacıoğlu ile birlikte Tophane'de Çukurcuma'da rahmetli hattat Kadri Efendiden öğrenmiştir. Sonraları arada sırada rahmetli Sami Efendi'ye de gidip Celi yazmayı öğrenmiştir. Emin Dede Sülûs, Nesih ve Celi yazılarında kuvvetli idi. Kuvvetini en çok Celide göstermiştir.

Musikîşinaslığına gelince önce Tophane'de Nusratiye Camii kayyumlarından Hafız Haşim Efendi'den Düyek usulüne başlamış, Rast ayinini meşketmiştir. Beyoğlu Mevlevihanesi Ser kudümü rahmetli Raif Dede'den de meşketmiştir. Galata Mevlevihanesi Neyzenbaşısı Aziz Dede'den ney meşketmiştir. Şair Şevket Gavsî'den alafranga nota öğrenmiştir. Rahmetli Rauf Yekta'nın da talebesi olmuştur. 6'ncı Dairei Belediye Muhasebecisi Sadık Bey de hocası olmuştur. Üstadları arasında Bahariye Şeyhi Hüseyin Efendi, Hakkı Dede, Bolahenk Nuri Bey, Tophane'de Kadrihane Zakirbaşısı ve Karabaş Dergâhi Şeyhi Topçuzade Ahmet Efendi de vardır.

Emin Dede'nin Buselik Aşiran adlı eseri Kemal Altınkaya'ya Dalga Geçen Adam adlı eserini ilham etmiştir.

Bu yazı hattatın ölümü üzerine Yeni Adam Dergisinde çıkmıştır.

İsmail Hakkı Baltacıoğlu ise şunları yazıyor :

Benim iki gözüm, gençlik arkadaşım, hattatlıkta kapyoldaşım, neyzenbaşısı Eminciğim! Sen de mi bu yalancı dünyadan göçtün gittin?

Yeni Adam'ın dikkatli okuyucuları seni nereden tanısınlar? İlk nüshasından bu güne dek reklamını yapıyorum değil kil

Vefalı dostun, Hakkı Süha Gezin seni öldükten sonra tanıtmak inceliğini gösterdi. Vakit ceridesinde senin için güzel bir yazı yazdı.

Ah Emin'ciğim, 1908'den yıllarca önce, yazı hocamız Çukurcuma'lı Kadri Efendi'nin evinde, seninle az Vav mı istif ettik, az Ayın kaşı mı çektik, ve az Elif kuyruğu mu yaladık; söylesen!

Hattattan çok Nasrettin Hoca'ya benzeyen rahmetli hocamız burma sarıklı Kadri Efendi bir gün yine sana kızıp söylenmeye başlamıştı. Sen de dönüp benim yüzüme bakmıştın. Ben de dayanamayıp gülmeye başlamıştım. Hocamız o kadar öfkelenmişti ki az kalsın seni de beni de kapı dışarı edecekti.

İyi ki kovulmadık o gün! Alın yazısı bu ya, kovulmuş olsaydık, Sülûs, Nesih ve Celi diye anlaşılmiyan sanatların ehli olamazdın. Ben de mert ağızlarına sakız olup çiğnenmezdim.

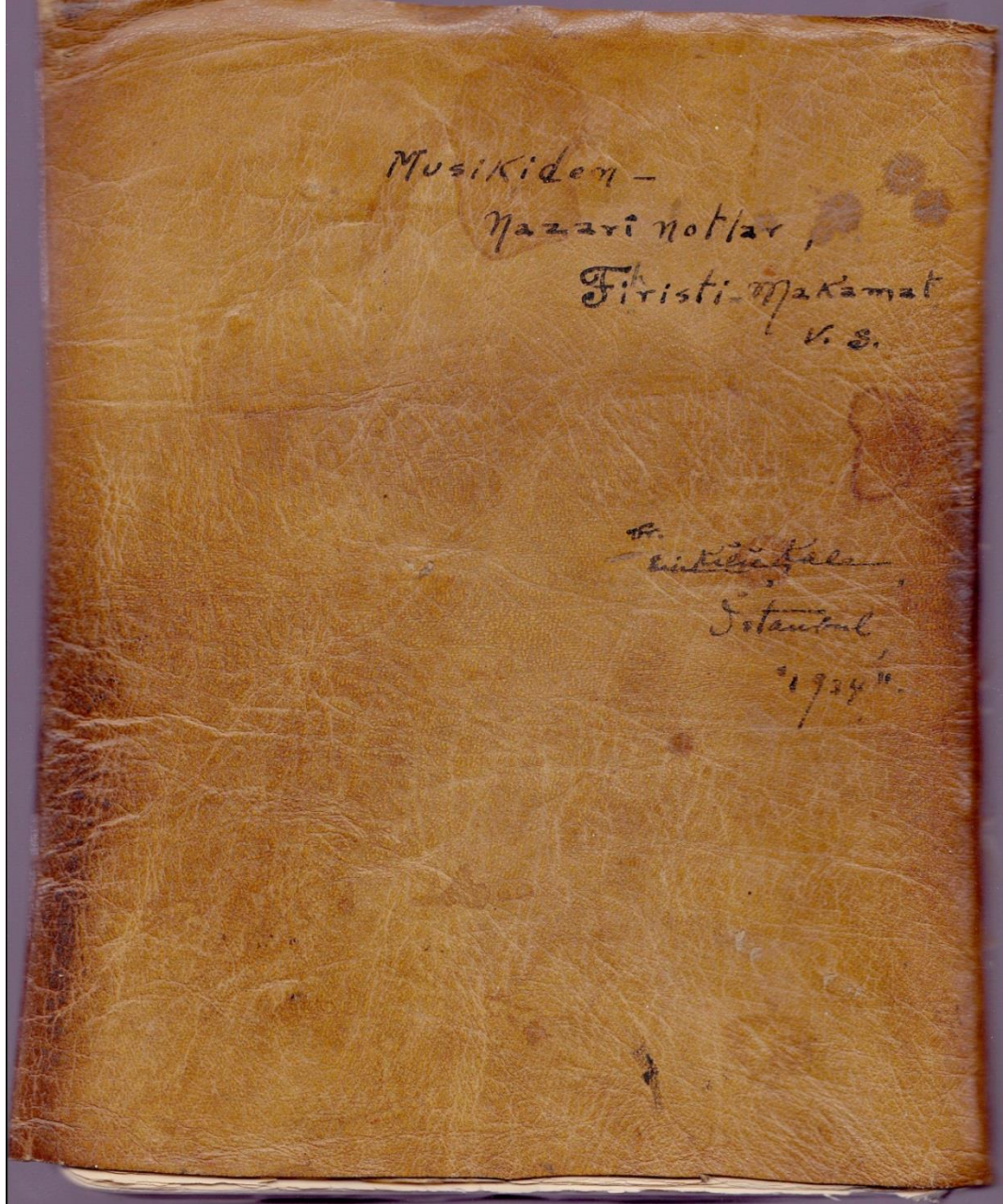
Gezgin üstadımız senin için «Nesihde Hafız Osman'ın, Celide de Rakımın mertebesine erişti» diyor. Emin'ciğim Hafız değilsin ki Hafız Osman olası! İnsanlık tarihinde Mustafa Rakımı oturacak ikinci bir taht yoktur ki münhale konasın.

Emin Dede! Seni çok göresim geldi. Ancak ne zaman görüşeceğiz! Belli değil! Hakka emanet ol!

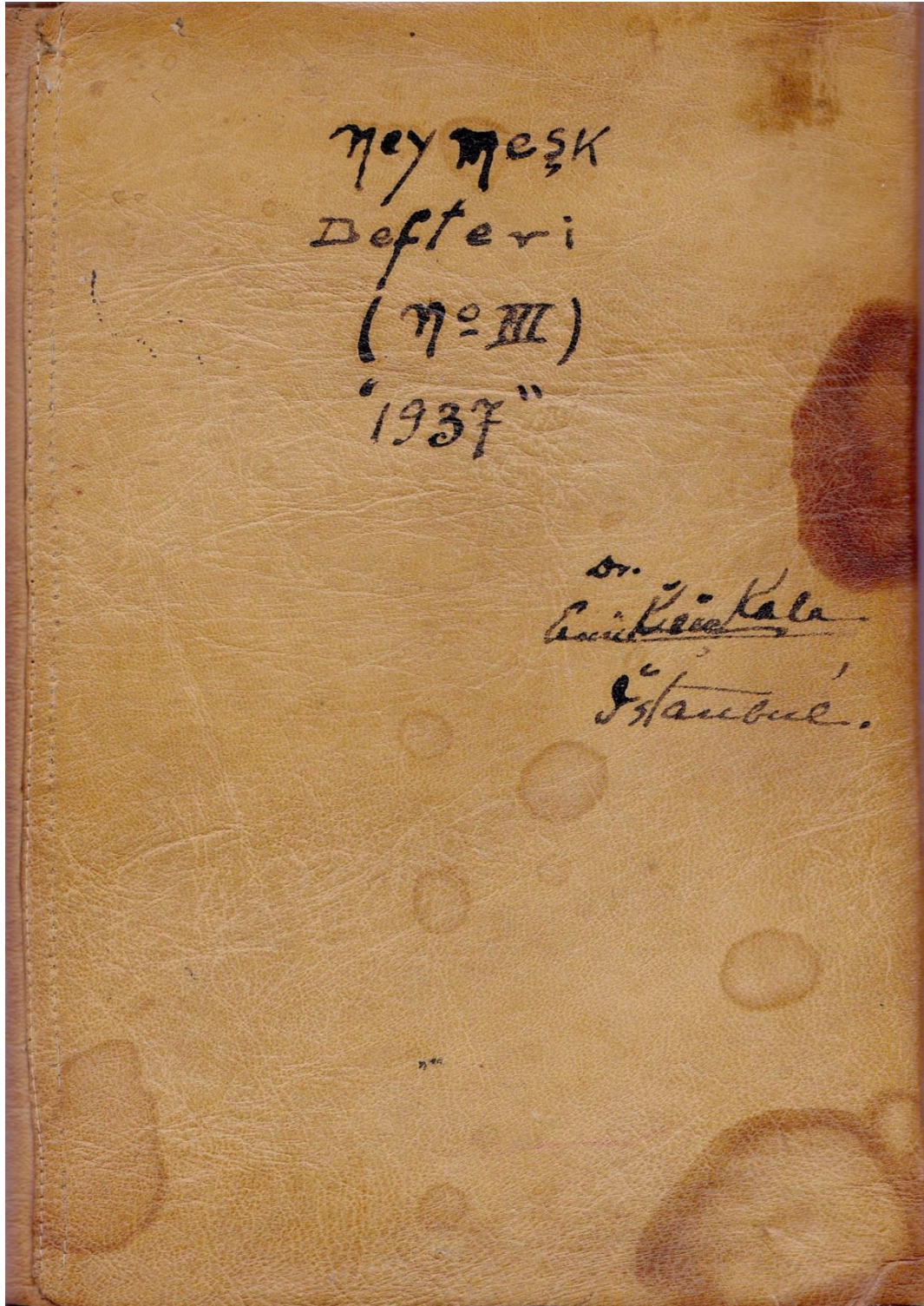
**Yeni Adam Dergisi
22 Şubat 1945**

Emin Dede'nin bir Levhası

Belgeler 19. Emin Efendi'nin talebesi Dr. Emin Kılıç Kale için hazırladığı Fihrist-i Makamat Defteri, 119 makamdan oluşur (Yılmaz Kale arşivi).

Belgeler 20. Emin Efendi'nin talebesi Dr. Emin Kılıç Kale için hazırladığı taksimler defteri, 81 taksimden oluşur (Yılmaz Kale arşivi).

(۱)

ای غایتی بول کوروندی شیخ عیسیٰ سرحدی
 عدده سترده بانامار بنیم آه و زاریه (لااری) بوتا

اصولاً (سرخ دویک) دم تته تته دم تته (لاخوب)

تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته
 تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته

دم تته تته دم تته دم تته دم تته (۱۶ خوب) بولک بول

تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته
 تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته

تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته
 تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته

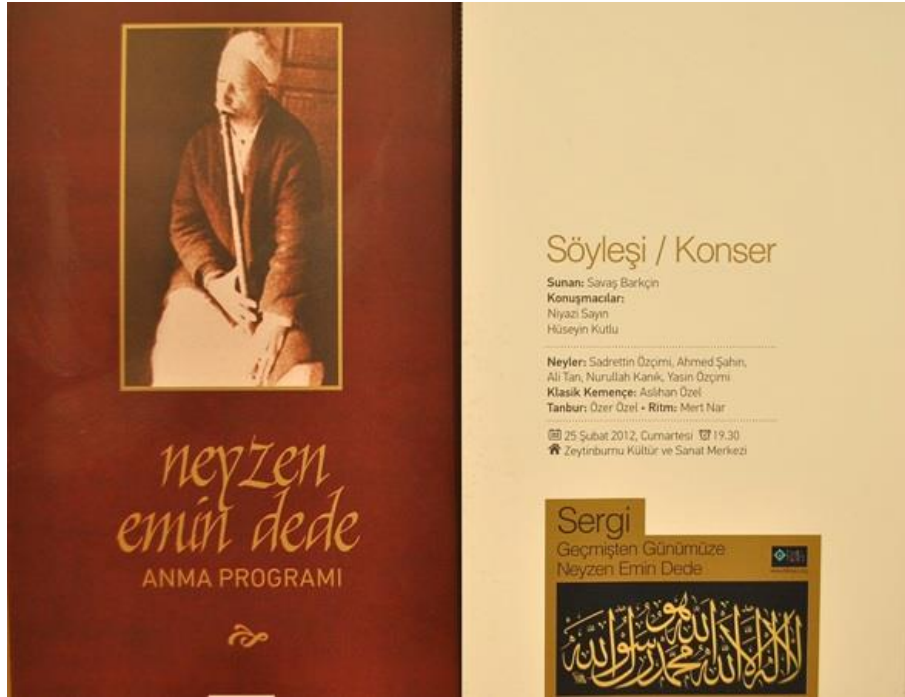
تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته
 تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته

تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته
 تته تته تته تته تته تته تته تته تته تته

Belgeler 22. Emin Efendi'nin Taksîm-i Makâmat defterinden bir sayfa (Yılmaz Kale arşivi).

7) Hüsniye Aşyan Kolu Ahak Semai Maulünde		
I- Hüsniye Aşyan	Sahife no: 109	Bu kol 8 makam -
II- Şu'udil	" "	110 dan ibrettir.
III- Piratik aşyan	" "	111
IV- Mihişif	" "	112
V- Aşyan maye	" "	113
VI- Hiloz aşyan	" "	114
VII- Can fuz	" "	115
VIII- Zürişifent	" "	116
8) Acem Aşyan Kolu Ahak Semai Maulünde		
I- Çayz Cedid	" "	2ci defter 1 Bu kol 5
II- Acem aşyan	" "	2 Makamları
III- Şerkifza	" "	3 ibrettir.
IV- Şerkistan	" "	4
V- Şerkian	" "	5
9) Yegah Kolu Yirük Semai Maulünde		
I- Yegah	" "	7 Bu kol 7
II- Sultan Yegah	" "	8 Makamları
III- Fozan fuz	" "	9 ibrettir.
IV- Dilkuside	" "	10
V- Bendi-bizan (Ahmed Amin Begim Padişahın makamıdır)	" "	11
VI- Şadi araban	" "	12
VII- Güllan (= Arab Rahavai)	" "	13
10) Müşfik Makamlar Katakıffı Maulünde		
I- Araban	" "	15 Bu kol 4
II- Nisabur	" "	16 Makamları
III- Fozan-i Rana	" "	17 ibrettir.
IV- Canigah	" "	18

Belgeler 23. Yılmaz Kale tarafından Fihrist-i Makamat defterinin temize çekilmiş ve fihrist hazırlanmış halinden bir sayfa (Yılmaz Kale arşivi).

Belgeler 24. Zeytinburnu Belediyesi tarafından Neyzen Emin Dede adına düzenlenen 2012 anma programının davetiyesi.

Belgeler 25. Zeytinburnu Belediyesi tarafından Neyzen Emin Dede adına düzenlenen 2012 sergi kataloğunun kapağı.

B) Fotoğraflar

Fotoğraflar 1. Neyzen Emin Efendi ve Neyzenler (www.turkislamsanatlari.com).

Fotoğraflar 2. Neyzen Emin Efendi ve Neyzenler (www.turkislamsanatlari.com).

Fotoğraflar 3. Neyzen Emin Dede dostları ile çay içerken (Soldan sağa: Edip Mithad Bahari, Neyzen Emin, Neyzen Şücaaddin Bey) (Bülend Çeviksever, *Neyzen Emin (Dede) Efendi Hayatı San'atı Eserleri ve Müsikiimizdeki Etkileri*, s. 108).

Fotoğraflar 4. Soldan Sağa: Demir Hafız, Neyzen Emin Dede ve Necmeddin Efendi; Ayaktaki: Necmeddin Efendi'nin oğlu Sami (M. Uğur Derman arşivi).

Fotoğraflar 5. Mehmed Emin Yazıcı askeri kıyafetiyle (M. Uğur Derman arşivi).

Fotoğraflar 6. Soldan Sağa oturanlar: Ahmed Avni Konuk, Rauf Yekta Bey, Ayaktakiler: Dr. Turgut Abdülkadir Kafadar, Neyzen Hacı Emin Dede, Neyzen Dr. Emin Kılıç Kale (Yılmaz Kale fotoğraf arşivi).

Fotoğraflar 7. Hattat- Neyzen Mehmed Emin Efendi (M. Uğur Derman arşivi).

Fotoğraflar 8. Hattat- Ressam Turan Sevgili'nin fırçasından Neyzen Emin Efendi (T. Sevgili koleksiyonu, 30x40 cm.).

Fotoğraflar 9. Neyzen Mehmed Emin (sağda) ve Dr. Emin Kılıç Kale⁶⁷ (Yılmaz Kale Fotoğraf arşivi).

⁶⁷ 1897 yılında Gaziantep'te doğdu. Lise son sınıfta iken 1. Dünya Savaşının çıkması üzerine askere alındı. Orta Doğu ve Arabistan'da yedek subay olarak birçok cephede savaştı. Bunlardan birinde İngilizlere esir düştü. Medine hapishanesinde tanıştığı Edip Nazım Bey'le musiki meşk etme imkânı buldu. 1. Dünya savaşının sona ermesiyle memleketi Gaziantep'e döndü. Kurtuluş Savaşının başlamasıyla tekrar askere alındı. Gerek Gaziantep savunmasında gerekse kurtuluş savaşının birçok cephesinde muharebelere katıldı. Harp madalyası ve İstiklal Madalyası ile ödüllendirildi. Daha sonra yurt dışına giderek tıp tahsil etmişti. 29 Mayıs 1984 günü vefat etmiştir. <http://www.neyzenim.com/eminkilickale.html> (son erişim 09/07/2016).

Fotoğraflar 10. Neyzen Mehmed Emin (solda) ve Dr. Emin Kılıç Kale (sağda) Emin Efendi'nin Tophanedeki Evinde (Galata Mevlevîhanesi).

Fotoğraflar 11. Neyzen Mehmed Emin (sağda) ve Dr. Emin Kılıç Kale (solda) Emin Efendinin Tophanedeki Evinde, 1936 (Yılmaz Kale Fotoğraf arşivi).

Fotoğraflar 12. Neyzen Emin Efendi Tophanedeki evinde Mevlevî kıyafetiyle ney üflerken, 1936 (Yılmaz Kale fotoğraf arşivi).

Fotoğraflar 13. Emin Efendi'nin Mevlevî kıyafetleri ile ney üflerken (Galata Mevlevîhanesi).

Fotoğraflar 14. Neyzen Emin Efendi Mevlevî kıyafetiyle ney üflerken (Yılmaz Kale Fotoğraf arşivi).

Fotoğraflar 15. Neyzen Emin Efendi (*Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede*, s. 24).

Fotoğraflar 16. Neyzen Emin Dede nota defterini okurken (www.turkislamsanatlari.com).

Fotoğraflar 17. Neyzen Emin Dede evinde ziyaretine gelen dostu ile (arkada duvarda Halil Dikmen'in Aziz Dede Tablosu) (Beşir Ayvazoğlu, *Ney'in Sırrı*, s. 56).

Fotograflar 18. Yılmaz Kale'de bulunan Emin Dede'ye ait Mansur Ney (Fotoğraf Ebubekir Alnok).

Fotoğraflar 19. Emin Efendi'nin Üsküdar Mevlevîhanesi'nde metfun Hocası Neyzen Aziz Dede (1840-1905) (Yılmaz Kale fotoğraf arşivi).

Fotoğraflar 20. Hattat- Neyzen Emin Dede`nin cenaze töreninden bir fotoğraf (Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede, s. 20) (M. Uğur Derman Bey`den aldığımız bilgiye göre fotoğraftaki İmam Hasan Akkuş`tur⁶⁸).

⁶⁸ Hasan Akkuş (1895, Ankara -1972, İstanbul), Türk hâfız ve kıraât âlimi. Cumhuriyet döneminde Kur`an tilavetinde İstanbul tavrının önemli temsilcilerindendir. https://tr.wikipedia.org/wiki/Hasan_Akkus (son erişim 26/11/2016).

Fotoğraflar 21. Hattat- Neyzen Emin Dede`nin kabri. Sağ taraftaki kabir ağabeyi Hattat Ömer Vasfi Efendi'ye aittir (Hassa Mimarlık / Mimar M. Hilmi Şenalp).

Ön yüzü

Arka yüzü

Fotoğraflar 22. Neyzen Emin Efendi'nin 2012 yılında yaptırılan Kabir taşının ön ve arka yüzü (Hassa Mimarlık / Mimar M. Hilmi Şenalp).

C) Mülâkatlar

1

Hattat Hüseyin Kutlu ile 30.07.2016 günü saat 12.30 da yapılan mülâkat:

EA: Sayın Hüseyin hocam, Neyzen Emin Efendinin Kabir taşı sizin elinizle yazılmış, öncesini ve sonrasını bize anlatır mısınız?

HK: İlk önce İstanbul Medeniyet Üniversitesinden Doç. Dr. Ali Tan Bey bize haber verdi. Hassa Mimarlıktan mimar Muharrem Hilmi Şealp Bey taşını çizdi. Uğur Derman Bey ile istişare ettik, ne yazalım düşürülmüş bir tarih var mıdır diyerek. Düşürülmüş bir tarih olmadığı konuşulunca ben de yazdım. Bu çizimleri ise Burak Mermer'den Hüseyin Şentürk arkadaşımız işledi. Mezarlıklar Müdürlüğü ile bu taşın yerine konulması esnasında biraz sıkıntılar yaşandı. Daha sonra Cumhurbaşkanlığı Danışmanlarından Savaş Şafak Barkçin Bey araya girdi. Biz öğrencilerimizle bayram günlerinde filan hocalarımızın kabirlerini ziyaret ederiz. Bunu da bir kurban bayramında yerine koyduk.

EA: Sayın hocam peki daha öncesinde kabir taşı varmış da harap mı olmuş, yoksa hiç taşı yapılmamış mı?

HK: Şimdi Emin Dede'nin soyu kendisiyle birlikte kesilmiş. Çocuğu ve geride kalanı olmayınca bir de ülkenin o yıllarda durumu bugünkü gibi değil. Ezan Türkçe, ekme karnesi ile dağıtılıyor, çeşitli sıkıntılar olduğu yıllar.. Geriden geleni olmadığı için bir kitabe yazanı ve koyanı da olmamış.

EA: Peki sayın hocam taşın yerine konması esnasında mezarlıklar müdürlüğü ile sıkıntılar yaşadık dediniz, nasıl bir sıkıntı yaşandı?

HK: Yani yapılan taşın şekli itibariyle böyle bir taşı kabul edemiyorlarmış kural olarak. Böyle bir düzenleme varmış. Tabi bu da Savaş Bey'in sayesinde aşılmış oldu.

EA: Daha sonra hocam?

HK: Sonra ise Zeytinburnu Belediyesi'nden davet aldık. Bir toplantı tertiplendi. Bu toplantıda belediye başkanı da vardı. Biz orada büyüklerimize karşı vefa borcumuzu ödemek lazım diyerek "Geçmişten Günümüze Neyzen Emin Dede Sergisi" adında bir sergiye karar aldık. Ve bu da gerçekleşmiş oldu. Bunun da bir ufak kitapçığı Belediye tarafından basıldı ve sergi esnasında dağıtıldı. Sanırım sizin elinizde de olan o katalog bu sözünü ettiğim katalogdur.

EA: Eklemek istediğiniz başka bir konu var mı sayın hocam?

HK: Biz eski üstatlarımıza, hocalarımıza gönül bağı ile bağlıyız. Bunu talebelerimize de aşılama gayreti içerisindeyiz. Böyle güzel olaylar bizleri birbirimize bağlamakta ve diri tutmaktadır. Neyzen Emin Dede gibi bütün gelmiş geçmiş üstatlarımızın aziz ruhlarına birer Fatiha okuyarak bitirelim.

EA: Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim Hocam.

2

Neyzen Emin Yazıcı'nın talebesi Dr. Emin Kılıç Kale'nin oğlu Yılmaz Kale ile Gaziantep'teki evinde 28 Ekim 2016 tarihli mülâkat:

EA: Sayın hocam babanız Dr. Emin Kılıç Kale Bey, Neyzen ve Hattat Emin Dedenin talebelerindendi. Bize babanızdan size intikal eden Emin Dede ile ilgili bilgileri aktarır mısınız?

YK: Ahmet Avni Konuk Bey irticalen söylemiş, Emin Efendi ise hemen notaya almış, yoksa bir daha okumazmış. Düşünün öyle bir notist! Hatta Hacı Emin Dede bir keresinde numara yapıyor, Dügâh kolundaki Hicaz makamını çok beğeniyor, "Beni bağışlayın üstadım ulaşamadım" diyor. O da " Dikkat et oğlum Emin, ben bir daha okuyamam !" diyor ve aynı güfteyi Çorapçızade'ye göre başka şekilde bir hicaz yapıyor. Ahmet Avni Konuk Bey ile yaptıkları bu makamlar 119 makamda son buluyor ve vefat ediyor. Buna karşın Hacı Emin Dede babam için oğlumuz Gaziantep'e dönüyor, öksüz kalmam diyerek 81 taksimi içeren kendi el yazısı ile bir defter hazırlıyor. Ve babamın asıl hedefi ise şuydu; Hacı Ömer Dede, Mehmet Ali Erton Bey (Baba efendi, Ahmet Dede'nin serhanendesini, aynı zamanda İstanbul Gümrük Muhafaza amiri idi.), Ahmet Avni Konuk Bey ve Hacı Emin Dede'yi babam Gaziantep'e getirmek istiyor. Böyle bir hedefi ve arzusu vardı. Onlara ailesinden kalma bir evi burada sunacaktı. Niyeti bu idi. Ne yazık ki Dünya şartları buna manî oluyor ve babam 42 yaşında iken muayenehanesini açıyor, ama bu sefer kısmî seferberlik dolayısıyla (2. Dünya Savaşı) İskenderun Askeri Hastanesi sertabipliğine alınıyor. Ne yazık ki bu plan tutmuyor. Mehmet Ali Erton Bey Gaziantep'e gümrük muhafaza amiri olarak geliyor. Fakat bakıyor ki olmuyor dönüyor.

EA: Bahsini ettiğiniz defter sizde mi hocam, nasıl bir defter bu?

YK: Hacı Emin Dede'nin yazıları hep kurşun kalem ile yazılmış olup bir süre sonra babam kurşun kalemin kaybolması nedeniyle bazılarının üzerinden tükenmez kalemle güçlendirmiştir. Vakti yetmeyince bu görevi bana tevdi etti. Ben de onun kontrolünden geçirerek hem temize geçtim, hem de üstünden tükenmez kalem ile geçtim. Bu defter Emin Dede'nin Fihrist-i Makâmât defteridir. Babam Emin Kılıç Kale için yazılmıştır. Deri bir cilt içindedir. Bir de taksimler defteri vardır ki içeriğinde 81 adet taksim vardır. Ne yazık ki 81. taksim de Dede vefat etmiştir. Bu defterde yine aynı şekilde deri bir cilt içindedir. Sayfa kenarlarında derkenarları vardır. Segâh ile başlamıştır. Hacı Emin Dede'ye ait ve babam vasıtasıyla intikal eden 6 adet neyi elimde mevcuttur. Bir de Hacı Emin Dede'nin babama yazdığı bir mektup vardır. Bu mektupta Neyzen Selami Bey'in bir eserinin notaları da vardır.

EA: Babanız defteri size verirken bir tembihi var mıydı?

YK: Emin Dede'nin makamlar defterini ben babamın emriyle tekrar ayrı bir deftere yazdım. Babamın da kontrolünden geçirerek bir de tabi tasnif ederek yazıldı. Babam kontrolden sonra güfteleri yazdı. Tembihi ise esas kütük bu yeni temiz ve tasnif edilmiş defter olacaktıydı.

EA: Emin Dede'den sonra geride kalan eşiyile babanız veya siz tarafından, yıl dönümü veya ziyaret amaçlı görüşüldü mü?

YK: Hacı Emin Dede'nin öldüğü haberini Refik Fersan Bey'in babama verdiğini biliyorum. Hacı Emin Dede şeker hastalığından mustarıptı. Şeker hastalığı başka şeyleri tetiklemiş olabilir. Babam da tedavi ettiği için bunu biliyorum. Eşiyile ilgili bir bilgiye sahip değilim. Sanırım görüşülmedi.

EA: Emin Dede'nin çile çıkarıp çıkarmadığı hakkında bilginiz var mı?

YK: Babamdan duyduğuma göre bildiğimiz çile yani hücre olayı Hacı Emin Dede'de yoktur. Bu açıktır. İtibar etmek bakımından Dede deriz. Hakkı Dede tamam ama Hacı Emin Dede çile çekmemiştir.

EA: Babanızdan Hacı Emin Dede ile ilgili duyduğunuz bir anı var mı?

YK: Şunu babamdan duydum; öyle hayranlıkla dinlerdim ki bu adamın dudağı başpareye değişiyor mu diye şüphe eder eğilir bakardım diyerek sanattaki yeteneğini ve kudretini anlatırdı.

Bir gün babam Hacı Emin Dede'ye derse gitmiş kapıyı çalmış, Dede "hü erenler" diye içerden seslenmiş yalnız kapıyı açmamış. Babam birkaç kez daha çalıp yine aynı olay olunca geri dönmüş. Bir iki ders böyle olunca babam soluğu Mehmet Ali Erton Bey'in yanında almış, durumu anlatmış. Meğer nifakçılar demişler ki, babam

için, bu adam gâvur! Bu adam Amerika'da okudu, Müslüman falan da değil! Tabi Emin Dede çok mütedeyyin bir insan, gâvura neden ders versin! Mehmet Ali Erton Bey açıklama yapmış, orada okumaya gittiğini, başka bir şey olmadığını anlatmaya çalışmış, Hoca da "öyle mi, gelsin, bize imamlık etsin o zaman" demiş. Ve babam kaç ders namaz kaldırıp kamet getirdikten sonra Hacı Emin Dede'den derse devam edebilmiş.

Hakkı Dede dergâhın neyzenbaşısıdır. Çok ketum bir insanmış. Hücrelerinde ney üflerken yan hücre duyamazmış. Biz buna kalbî üfleme deriz. Yalnız "Benden bana"dır. Bir gün Hakkı Dede ile meşk ederken Emin Dede bir falso vermiş, Hakkı Dede asabî de bir insanmış, Neyle parmağına vurmuş ve Emin Dede'nin parmağı zedelenmiş. O parmağını durmadan öper öper başına koyarmış.

Ahmet Avni Konuk Bey nota bilmezmiş, Bir keresinde Hacı Emin Dede "Sultanım biz yokken mırıldanırsınız, notalarsınız, 5 dakikanızı almaz anlatayım" demiş, Ahmet Bey ki "oğlum üç bin tane eser öğrenmişler, adamım diye geziyorlar" diyecek donanuma sahip bir insan, Emin Dede'nin bu teklifini ise "terbiyem bozulur" diyerek reddetmiş. Yani asıl olan usûl ve makâmıdır, söz ve notayı teferruat olarak görmüşlerdir.

Yine bir gün Hacı Emin Dede'ye babam, Hakkı Dede nasıl bir insandı diye sormuş, "iplik gibi akıttı" diyerek cevap vermiştir. Bu hatıralar babamdan gelen anlatılardır.

Ve yine babam Hacı Emin Dede'nin yeteneğine hayret ederdi, Ahmet Avni Konuk Bey yalnız bir kez okur, ikinciye kalmazdı hemen yazardı, bu müthiş bir kabiliyet olduğunu göstermektedir.

EA: *Bu hamparsum notasının da özelliğinden geliyor sanırım, Hat sanatındaki rik'a yazısı gibi. Çok pratik bir nota sistemi mi?*

YK: *Tabi hamparsum notasındaki yazım kolaylığından ötürü bu iş oluyor. Hamparsum usûle göre yazılan bir sistemdir. Usûl bilmezseniz yapamazsınız.*

EA: *Size gösterdiğim fotoğraflar, nüfus kayıtları, Genel Kurmay arşiv belgeleri hakkında ve genel olarak söylemek istedikleriniz var mı?*

YK: *Bana gösterdiğiniz fotoğraflar arasındaki (Fotoğraf 8) fotoğrafta Emin Dede'nin elindeki Mansur ney babam vasıtasıyla bana intikal etmiştir, bendedir.*

EA: *Sayın Hocam verdiğiniz bilgilerden ötürü teşekkür ederim.*

YK: *Ben teşekkür ederim.*

Fotoğraflar 23. Emin Efendinin talebesi Emin Kılıç Kale'nin oğlu Yılmaz Kale ile yapılan 28 Ekim 2016 tarihli Gaziantep'te yapılan görüşmeden.

D) Bestelerinden Seçmeler

BEYÂTİ PEŞREVİ

NEYZEN EMİN EFENDİ

Usulü: DEVR-İ KEBİR

1.

2.

3. Hâne.

4. Hâne.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

143.

144.

145.

146.

147.

148.

149.

150.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

203.

204.

205.

206.

207.

208.

209.

210.

211.

212.

213.

214.

215.

216.

217.

218.

219.

220.

221.

222.

223.

224.

225.

226.

227.

228.

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

236.

237.

238.

239.

240.

241.

242.

243.

244.

245.

246.

247.

248.

249.

250.

251.

252.

253.

254.

255.

256.

257.

258.

259.

260.

261.

262.

263.

264.

265.

266.

267.

268.

269.

270.

271.

272.

273.

274.

275.

276.

277.

278.

279.

280.

281.

282.

283.

284.

285.

286.

287.

288.

289.

290.

291.

292.

293.

294.

295.

296.

297.

298.

299.

300.

301.

302.

303.

304.

305.

306.

307.

308.

309.

310.

311.

312.

313.

314.

315.

316.

317.

318.

319.

320.

321.

322.

323.

324.

325.

326.

327.

328.

329.

330.

331.

332.

333.

334.

335.

336.

337.

338.

339.

340.

341.

342.

343.

344.

345.

346.

347.

348.

349.

350.

351.

352.

353.

354.

355.

356.

357.

358.

359.

360.

361.

362.

363.

364.

365.

366.

367.

368.

369.

370.

371.

372.

373.

374.

375.

376.

377.

378.

379.

380.

381.

382.

383.

384.

385.

386.

387.

388.

389.

390.

391.

392.

393.

394.

395.

396.

397.

398.

399.

400.

401.

402.

403.

404.

405.

406.

407.

408.

409.

410.

411.

412.

413.

414.

415.

416.

417.

418.

419.

420.

421.

422.

423.

424.

425.

426.

427.

428.

429.

430.

431.

432.

433.

434.

435.

436.

437.

438.

439.

440.

441.

442.

443.

444.

445.

446.

447.

448.

449.

450.

451.

452.

453.

454.

455.

456.

457.

458.

459.

460.

461.

462.

463.

464.

465.

466.

467.

468.

469.

470.

471.

472.

473.

474.

475.

476.

477.

478.

479.

480.

481.

482.

483.

484.

485.

486.

487.

488.

489.

490.

491.

492.

493.

494.

495.

496.

497.

498.

499.

500.

501.

502.

503.

504.

505.

506.

507.

508.

509.

510.

511.

512.

513.

514.

515.

516.

517.

518.

519.

520.

521.

522.

523.

524.

525.

526.

527.

528.

529.

530.

531.

532.

533.

534.

535.

536.

537.

538.

539.

540.

541.

542.

543.

544.

545.

546.

547.

548.

549.

550.

551.

552.

553.

554.

555.

556.

557.

558.

559.

560.

561.

562.

563.

564.

565.

566.

567.

568.

569.

570.

571.

572.

573.

574.

575.

576.

577.

578.

579.

580.

581.

582.

583.

584.

585.

586.

587.

588.

589.

590.

591.

592.

593.

594.

595.

596.

597.

598.

599.

600.

601.

602.

603.

604.

605.

606.

607.

608.

609.

610.

611.

612.

613.

614.

615.

616.

617.

618.

619.

620.

621.

622.

623.

624.

625.

626.

627.

628.

629.

630.

631.

632.

633.

634.

635.

636.

637.

638.

639.

640.

641.

642.

643.

644.

645.

646.

647.

648.

649.

650.

651.

652.

653.

654.

655.

656.

657.

658.

659.

660.

661.

662.

663.

664.

665.

666.

667.

668.

669.

670.

671.

672.

673.

674.

675.

676.

677.

678.

679.

680.

681.

682.

683.

684.

685.

686.

687.

688.

689.

690.

691.

692.

693.

694.

695.

696.

697.

698.

699.

700.

701.

702.

703.

704.

705.

706.

707.

708.

709.

710.

711.

712.

713.

714.

715.

716.

717.

718.

719.

720.

721.

722.

723.

724.

725.

726.

727.

728.

729.

730.

731.

732.

733.

734.

735.

736.

737.

738.

739.

740.

741.

742.

743.

744.

745.

746.

747.

748.

749.

750.

751.

752.

753.

754.

755.

756.

757.

758.

759.

760.

761.

762.

763.

764.

765.

766.

767.

768.

769.

770.

771.

772.

773.

774.

775.

776.

777.

778.

779.

780.

781.

782.

783.

784.

785.

786.

787.

788.

789.

790.

791.

792.

793.

794.

795.

796.

797.

798.

799.

800.

801.

802.

803.

804.

805.

806.

807.

808.

809.

810.

811.

812.

813.

814.

815.

816.

817.

818.

819.

820.

821.

822.

823.

824.

825.

826.

827.

828.

829.

830.

831.

832.

833.

834.

835.

836.

837.

838.

839.

840.

841.

842.

843.

844.

845.

846.

847.

848.

849.

850.

851.

852.

853.

854.

855.

856.

857.

858.

859.

860.

861.

862.

863.

864.

865.

866.

867.

868.

869.

870.

871.

872.

873.

874.

875.

876.

877.

878.

879.

880.

881.

882.

883.

884.

885.

886.

887.

888.

889.

890.

891.

892.

893.

894.

895.

896.

897.

898.

899.

900.

901.

902.

903.

904.

905.

906.

907.

908.

909.

910.

911.

912.

913.

914.

915.

916.

917.

918.

919.

920.

921.

922.

923.

924.

925.

926.

927.

928.

929.

930.

931.

932.

933.

934.

935.

936.

937.

938.

939.

940.

941.

942.

943.

944.

945.

946.

947.

948.

949.

950.

951.

952.

953.

954.

955.

956.

957.

958.

959.

960.

961.

962.

963.

964.

965.

966.

967.

968.

969.

970.

971.

972.

973.

974.

975.

976.

977.

978.

979.

980.

981.

982.

983.

984.

985.

986.

987.

988.

989.

990.

991.

992.

993.

994.

995.

996.

997.

998.

999.

1000.

Beste 1. Neyzen Emin Efendi'nin Beyâtî Peşrevi (Sadettin Hepar, Mevlevî Âyinleri, Konya Turizm Demegi Yayını, İkinci Baskı, İstanbul 1979, s. 29-30).

BEYATÎ BUSELİK SAZ SEMÂİSİ

USÛL: AKSAK SEMÂİ

BESTE: NEYZEN EMİN EFENDİ

Birinci Hane

Mulâzime §

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

Beste 2. Neyzen Emin Efendi'nin Beyatî Buselik Saz Semâisi (www.eksd.org.tr).

BUSELİK AŞIRAN PEŞREV

USUL: DEVR-İ KEBİR

1-HANE

BESTE: NEYZEN EMİN EFENDİ

Musical notation for the first part of the piece, starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation consists of a single staff with a series of notes and rests, ending with a double bar line and a repeat sign.

3-TEŞLİM

2-HANE

SON

Musical notation for the second part of the piece, starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation consists of a single staff with a series of notes and rests, ending with a double bar line and a repeat sign.

3-HANE

4-HANE

Beste 3. Neyzen Emin Efendi'nin Buseşik Aşiran Peşrevi (www.eksd.org.tr).

DİLKEŞİDE PEŞREV

USUL: DEVR-İ KEBİR

Birinci Hane

BESTE: NEYZEN EMİN EFENDİ

Mülâzeme

2. Hane'ye

3. Hane'ye

4. Hane'ye

Kırar

SON

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

Beste 4. Neyzen Emin Efendi'nin Dilkeşide Peşrevi (www.eksd.org.tr).

NEVÂ SAZ SEMÂİSİ

USÛLÜ : Aksak Semâi

MÜZİK : Neyzen Emin Dede

♩ = 120

TESLİM

SON

2. HÂNE

3. HÂNE

4. HÂNE Yürük Semâi ♩ = 100

1. 2.

RÛY-İ İRAK PEŞREV

USUL: DEVR-İ KEBİR

Birinci Hane

Musical notation for the first hane of the Devr-i Kebir usul, consisting of 8 measures. The notation is in 2/4 time and D major. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a single staff.

BESTE: NEYZEN EMİN EFENDİ

Mâizame

Musical notation for the Mâizame section, consisting of 8 measures. The notation is in 2/4 time and D major. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a single staff.

II. Hane'ye

III. Hane'ye

IV. Hane'ye

Karar

SON

İkinci Hane

Musical notation for the second hane of the Devr-i Kebir usul, consisting of 8 measures. The notation is in 2/4 time and D major. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a single staff.

Musical notation for the first hane of the Üçüncü Hane section, consisting of 8 measures. The notation is in 2/4 time and D major. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a single staff.

Üçüncü Hane

Musical notation for the second hane of the Üçüncü Hane section, consisting of 8 measures. The notation is in 2/4 time and D major. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a single staff.

Dördüncü Hane

Musical notation for the third hane of the Üçüncü Hane section, consisting of 8 measures. The notation is in 2/4 time and D major. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a single staff.

SABÂ-ZEMZEME SAZ SEMÂİSİ

USÛLÜ : Aksak Semâi

MÜZİK : Neyzen Emin Dede

♩ = 120

TESLİM

SON

2. HÂNE

3. HÂNE

4. HÂNE Yürük Semâi ♩ = 192

Şehnaz Buselik Saz Semâisi Emin Efendi

The musical score is written in 5/8 time and consists of ten staves. The notation is handwritten and includes various note values, rests, and ornaments. The score is divided into four sections labeled I, II, III, and IV. The final staff is signed 'B. Peren'.

Emin Efendi

ŞİVENÜMA PEŞREV

USÛL: ÇEMBER

BESTE: NEYZEN EMİN DEDE

Birinci Hane

Mülâzeme §

İkinci Hane

Beste 10. Neyzen Emin Efendi'nin Şivenüma Peşrevi (www.eksd.org.tr).

ŞİVENÜMA SAZ SEMÂİSİ

USÛL: AKSAK SEMÂİ

BİRİNCİ HANE

BESTE : NEYZEN EMİN DEDE

MOLÂZEME

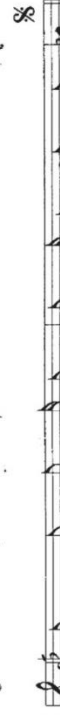
İKİNCİ HANE

ÜÇÜNCÜ HANE

DÖRDÜNCÜ HANE

TEBRİZ PEŞREV

USUL: DEVR-İ KEBİR

Birinci Hane

BESTE: NAYI EMİN DEDE

Maldizme
Birinci Hane
Çaprazlı Hane
Dördüncü Hane

Beste 12. Neyzen Emin Efendi'nin Tebriz Peşrevi (www.eksd.org.tr).

TEBRİZ SAZ SEMÂÎ

Türk Aksağı

Nâyî EMİN DEDE

1.HANE

TESLİM

2.HANE

3.HANE

4.HANE

M

E) Yazı kalıpları

1. Emin Efendi'nin Eminönü Sultanhamam'daki mermere mahkuk çeşme kitabesi yazı kalıbı (Katalog no 01).
2. Emin Efendi'ye ait Katalog no 03, 04, 21, 26 da sunulan 4 adet celî sülüs yazı kalıbı.